

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ
ในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร



นางสาวอััจฉิมา เขาวนดี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2551
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF RELATIONSHIPS BETWEEN EMOTIONAL QUOTIENT AND
THE APPLICATION OF THE EIGHT BASIC MORALS IN DAILY LIVES OF
SECONDARY SCHOOL STUDENTS, BANGKOK METROPOLIS



Miss Atchima Chaodee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Teaching Social Studies

Department of Curriculum, Instruction, and Educational Technology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการ
ประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวัน ของ
นักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาวอัจฉิมา เชาวน์ดี

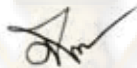
สาขาวิชา

การสอนสังคมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

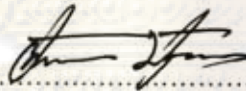
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

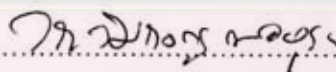


..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์



..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อัมพร ม้าคนอง)



..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา)



..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์อมรา รอดดารา)

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อัจฉิมา เชาวน์ดี : การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร. (A STUDY OF RELATIONSHIPS BETWEEN EMOTIONAL QUOTIENT AND THE APPLICATION OF THE EIGHT BASIC MORALS IN DAILY LIVES OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS, BANGKOK METROPOLIS) อ. ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผศ. ดร. วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา, 137 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศ ฐานะทางเศรษฐกิจ และลักษณะการเลี้ยงดูแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 521 คน จากโรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่ามัธยิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที ค่าความแปรปรวน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้วิธีของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันมาก ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความสุภาพ ความสะอาด ความสามัคคี ความมีน้ำใจ ยกเว้นความขยัน และความประหยัด นักเรียนประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันค่อนข้างมาก

2. การเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

2.1 นักเรียนชายและหญิงมีการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยนักเรียนหญิงประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันมากกว่านักเรียนชาย

2.2 นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกันมีการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

2.3 นักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูต่างกันมีการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยนักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีการประยุกต์ใช้คุณธรรมมากที่สุด รองมา คือ นักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง และแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป ตามลำดับ

3. ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา หลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการศึกษา ลายมือชื่อนิสิต... อัจฉิมา เชาวน์ดี
สาขาวิชา การสอนสังคมศึกษา ลายมือชื่อ อ.ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์หลัก... วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา
ปีการศึกษา 2551

4983780427 : MAJOR TEACHING SOCIAL STUDIES

KEYWORDS : EMOTIONAL QUOTIENT / THE EIGHT BASIC MORALS

ATCHIMA CHAODEE : A STUDY OF RELATIONSHIPS BETWEEN EMOTIONAL QUOTIENT AND THE APPLICATION OF THE EIGHT BASIC MORALS IN DAILY LIVES OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS, BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASST.PROF. WALAI ISARANGKUL NA AYUDHYA, D.Ed., 137 pp.

The purposes of this research were to study relationships between emotional quotient and the application of the eight basic morals in daily lives of secondary school students in Bangkok metropolis with different sexes, economic status, rearing practices. The subject was consisted of 521 students from seven to twelve grades in schools under the Office of the Basic Education Commission in Bangkok metropolis. Data were collected by a set of questionnaires and data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, t-test, one way ANOVA, and Pearson Product Moment Correlation. The results of the study were as follows:

1. Students frequently applied the eight basic morals which are honesty, discipline, good – mind and manners, cleanness, harmony, generosity in daily lives but students rather frequently applied the moral of diligence and economy in daily lives.

2. The comparison of the application of the eight basic morals in daily lives of secondary school students in Bangkok metropolis.

2.1 The application of the eight basic morals in daily lives between male and female students were significantly different at 0.01 level. Female students applied the eight basic morals more than male students.

2.2 The application of the eight basic morals in daily lives among students with different parents' incomes were not significantly different at 0.01 level.

2.3 The application of the eight basic morals in daily lives among students with different rearing practices were significantly different at 0.01 level. Students with democratic practices applied the morals more than students with rejection practices and overprotection practices.

3. Emotional quotient and the application of the eight basic morals in daily lives of secondary school students in Bangkok metropolis had significant correlation at 0.01 level.

Department : Curriculum, Instruction and Education Technology

Field of Study : Teaching Social Studies

Academic Year : 2008

Student's Signature : *Atchima Chaodee*

Advisor's Signature : *W. Isarangkul Na Ayudhya*

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความเมตตากรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้ข้อเสนอแนะ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. อัมพร ม้าคนอง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์อมรา รอดดารา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ประกอบด้วยรองศาสตราจารย์วารินทร์ มาศกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รท. ดร. บรรจบ บรรณรุจิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิภา สุประดิษฐ ณ อยุธยา อาจารย์ ดร. วรณี เจตจำนงนุช อาจารย์ ดร. วีรพล แสงปัญญา และอาจารย์ทัศนีย์ ศรีพิพัฒน์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่ง และขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู เจ้าหน้าที่ และนักเรียนของโรงเรียนต่างๆ ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเป็นอย่างดี ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สำนักงานหลักสูตร การสอน คณะครุศาสตร์ ในการจัดทำแบบคำร้องต่างๆ เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ช่วยตรวจแก้ไขรูปเล่มวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ สมาชิกทุกคนในครอบครัวที่คอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และให้กำลังใจเสมอมา ตลอดจนพี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ ที่คอยอยู่เคียงข้าง และให้กำลังใจตลอดการทำวิจัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานในการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ความหมายและความสำคัญของคุณธรรม.....	12
ตัวแปรที่มีผลต่อการประยุกต์ใช้คุณธรรม.....	15
เพศ.....	15
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว.....	17
การอบรมเลี้ยงดู.....	18
ความหมาย ที่มา และตัวชี้วัดคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ.....	22
ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient : EQ).....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
งานวิจัยในประเทศ.....	35
งานวิจัยต่างประเทศ.....	37
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	40
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	85
สรุปผลการวิจัย.....	86
อภิปรายผลการวิจัย.....	87
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	95
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	97
รายการอ้างอิง.....	98
ภาคผนวก.....	106
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	107
ภาคผนวก ข ตัวอย่างหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและขอความร่วมมือในการวิจัย.....	109
ภาคผนวก ค รายชื่อโรงเรียนที่ใช้เก็บข้อมูลวิจัย.....	118
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	120
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	137

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง..... 40
2	รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง และจำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง..... 41
3	แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของสถานภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร 50
4	แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมทุกด้าน..... 52
5	แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประยุกต์ใช้คุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมทุกด้าน..... 53
6	แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประยุกต์ใช้คุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านความซื่อสัตย์..... 54
7	แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ที่มีผล ต่อการเรียน ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร..... 55
8	แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประยุกต์ใช้คุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านความประหยัด.... 56
9	แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความประหยัดที่มีผล ผลต่อการเงิน และพลังงานและสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร..... 57
10	แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประยุกต์ใช้คุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านความซื่อสัตย์..... 58
11	แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ ที่มีผลต่อชีวิตประจำวัน ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร..... 59
12	แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประยุกต์ใช้คุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านความมีวินัย..... 60
13	แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความมีวินัย ที่มีผลต่อการเรียน กิจกรรมโรงเรียน และครอบครัว ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร..... 61

ตารางที่	หน้า
14 แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประยุกต์ใช้คุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านความสุภาพ.....	62
15 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสุภาพ ที่มีผลต่อผู้ปกครอง/ครู/เพื่อน ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร.....	63
16 แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประยุกต์ใช้คุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านความสะอาด.....	64
17 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสะอาด ที่มีผลต่อสุขภาพ และสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัว ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร.....	65
18 แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประยุกต์ใช้คุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านความสามัคคี.....	66
19 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสามัคคี ที่มีผลต่อตนเอง/งาน/เพื่อนที่ทำงานร่วมกัน ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร.....	67
20 แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประยุกต์ใช้คุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านความมีน้ำใจ.....	68
21 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความมีน้ำใจ ที่มีผลต่อผู้ปกครอง/ครู/เพื่อน ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร.....	69
22 แสดงการเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามเพศ.....	70
23 แสดงค่าความแปรปรวนของการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามเพศ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธี Independent Samples T – Test.....	70
24 แสดงการเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว.....	71
25 แสดงค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way ANOVA) ของการประยุกต์ใช้ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว.....	71

ตารางที่	หน้า
26 แสดงการเปรียบเทียบค่ามัธยฐานเลขคณิตของการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู.....	72
27 แสดงค่าความแปรปรวนแบบทางเดียวของการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู.....	72
28 แสดงการเปรียบเทียบรายคู่ของการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบ Scheffe.....	73
29 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โดยรวมทุกด้าน และรายด้าน.....	75
30 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โดยรวมทุกด้าน กับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมทุกด้านและรายด้าน และการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ รายด้าน.....	76
31 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ด้านความซื่อสัตย์ กับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมทุกด้านและรายด้าน และการประยุกต์ใช้ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ รายด้าน.....	77
32 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ด้านความประหยัด กับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมทุกด้านและรายด้าน และการประยุกต์ใช้ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ รายด้าน.....	78
33 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ด้านความซื่อสัตย์ กับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมทุกด้านและรายด้าน และการประยุกต์ใช้ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ รายด้าน.....	79
34 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ด้านความมีวินัย กับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมทุกด้านและรายด้าน และการประยุกต์ใช้ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ รายด้าน.....	80
35 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ด้านความสุภาพ กับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมทุกด้านและรายด้าน และการประยุกต์ใช้ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ รายด้าน.....	81

ตารางที่	หน้า
36 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ด้านความสะอาด กับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมทุกด้านและรายด้าน และการ ประยุกต์ใช้ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ รายด้าน.....	82
37 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ด้านความสามัคคีกับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมทุกด้านและรายด้าน และการ ประยุกต์ใช้ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ รายด้าน.....	83
38 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ด้านความมีน้ำใจ กับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมทุกด้านและรายด้าน และการ ประยุกต์ใช้ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ รายด้าน.....	84



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยในปัจจุบันนี้ ชาวส่วนใหญ่จากสื่อต่างๆ มักเป็นข่าวอาชญากรรม ซึ่งบ่งบอกถึงความเลื่อมทางคุณธรรมจริยธรรมของคนในสังคม และปัญหาดังกล่าวปรากฏมากขึ้นในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เป็นกำลังของชาติด้วย ผลการสำรวจความเสี่ยงเยาวชนของกระทรวงพัฒนาสังคมร่วมกับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เมื่อปีพุทธศักราช 2548 ซึ่งเก็บตัวอย่างจากเยาวชนอายุ 13 – 18 ปี ทั่วประเทศ 280,000 กว่าคน ระบุว่า 1 ใน 4 ของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามเคยถูกชิงทรัพย์ โดยส่วนมากจะเป็นนักเรียนหญิงในระดับชั้นมัธยมต้น ส่งผลให้นักเรียนบางคนพกอาวุธไปโรงเรียน ทั้งเพื่อป้องกันตัวและเพื่อชิงทรัพย์ผู้อื่น นอกจากนี้ เด็กนักเรียน 1 ใน 10 ยังระบุว่า ถูกทำร้ายจากคนในครอบครัวอย่างน้อย 1 – 2 ครั้งต่อปี ผลที่พบจากการสำรวจอีกประการหนึ่ง คือ เยาวชนไทยจำนวนไม่น้อยมีอาการซึมเศร้า และที่ซึมเศร้าถึงขั้นคิดฆ่าตัวตายในบางจังหวัดก็สูงเกือบถึงร้อยละ 20 (<http://www.matichon.co.th/>) อมรรวิษฐ์ นาครทรรพ ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการของปี 2550 ได้นำเสนอสภาวการณ์เด็กและเยาวชนล่าสุดในรอบปี พุทธศักราช 2548 – 2549 พบว่า แนวโน้มการเสพเหล้าและบุหรี่ในเด็กและเยาวชนค่อนข้างทรงตัว เด็กมัธยม – อุดมศึกษาดื่มเหล้าและสูบบุหรี่เป็นครั้งคราวถึงเป็นประจำ จากเฉลี่ยร้อยละ 38.33 และ 17.24 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็น 38.66 และ 17.7 แต่ข่าวร้ายของสภาวการณ์เด็กในรอบปี 2548 – 2549 คือ พบแนวโน้มวัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์และมาทำคลอดสูงขึ้น เด็กวัยรุ่นระดับมัธยมและอุดมศึกษายอมรับว่ามีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 16 เป็นร้อยละ 19 และมีวัยรุ่นต่ำกว่า 19 ปี มาทำคลอดเพิ่มขึ้นจาก 52,000 คน เป็น 71,000 คน แนวโน้มเด็กถูกละเมิดทางเพศเพิ่มสูงขึ้น อัตราเด็กอายุ 18 ปี และต่ำกว่าถูกละเมิดทางเพศเพิ่มขึ้นจาก 6.42 เป็น 31.32 คนต่อแสนประชากรในกลุ่มอายุ (<http://www.moe.go.th/>) ปัญหาความรุนแรงและการพนันในกลุ่มเยาวชนยังสูงอยู่ วัยรุ่นระดับมัธยมต้นขึ้นมาร้อยละ 14 เล่นพนันบอล ร้อยละ 10 ถูกรีดไถโดยเพื่อนนักเรียน และจำนวนเด็กที่ถูกส่งเข้าสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สูงถึงปีละ 30,000 คน อีกทั้งแนวโน้มการพยายามฆ่าตัวตายสูงขึ้นในเยาวชนอายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวนเด็กไม่อยู่กับพ่อแม่ก็เพิ่มขึ้น โดยสำรวจพบว่าเด็กประถมไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ เพิ่มจากร้อยละ 23.58 เป็น 25.36 ส่วนเด็กมัธยม – อุดมศึกษาเพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 30.13 เป็น 31.09 นอกจากนี้ แพทย์

หญิงพรหมพิมล หล่อตระกูล ผู้อำนวยการสถาบันราชานุกูล ยังมีผลการวิจัยยืนยันว่า ผลจากพฤติกรรมบางอย่างของเด็กจะส่งผลต่อสภาวะแวดล้อมในระยะยาว เด็กชอบวิวาทจะเป็นผู้ที่ตกงาน เปลี่ยนงานบ่อย และมีโอกาสหย่าร้างมาก การแก้ปัญหาเด็กยังต้องเชื่อมั่นว่าครอบครัวและโรงเรียนยังมีอิทธิพลต่อเด็ก และจะช่วยเด็กได้ (<http://www.moe.go.th/>)

ผลการวิจัยและผลการสำรวจข้างต้นแสดงให้เห็นว่าสังคมไทยในปัจจุบันมีปัญหาเกี่ยวกับเยาวชนมาก ซึ่งมีสาเหตุมาจากคุณธรรมของผู้คนในสังคมมีน้อยลง ทางแก้ไขให้สังคมมีคุณธรรมมากขึ้นนั้น ต้องเริ่มจากการปลูกฝังการสร้างที่ดีให้กับเยาวชน (<http://swhcu.idoresearch.net/>) สิ่งสำคัญที่จะทำให้ประเทศไทยเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน คือ การตั้งอยู่บนรากฐานของคุณธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีงาม ควรแก่การประพฤติปฏิบัติ การพัฒนาบุคคลโดยใช้คุณธรรมนั้นเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาคนในชาติให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งกาย วาจา ใจ และเนื่องจากการศึกษาเป็นสิ่งที่ช่วยถ่ายทอดวัฒนธรรม และขัดเกลาพฤติกรรมและจิตใจของนักเรียนให้มีลักษณะตรงตามที่สังคมต้องการ รัฐบาลจึงมีมาตรการในการพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียนเข้ากับการศึกษาของไทย ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พุทธศักราช 2550 – 2554) ซึ่งกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศว่า “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน คนไทยมีคุณธรรมนำความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบคลุมรอบคอบ ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม” สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 6 ที่ระบุไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่กำหนดลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนว่า “เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์” ดังนั้นการพัฒนาประเทศในปัจจุบันจึงมุ่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณธรรมและความรู้รอบด้าน

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยทำงานแบบบูรณาการกับหลายกระทรวง เพื่อเชื่อมโยงสถานศึกษา ครอบครัว และสถาบันต่างๆ เพื่อปฏิรูปการศึกษา โดยยึดหลัก “คุณธรรมนำความรู้” (<http://www.moe.go.th/>) สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2550: 3) ระบุไว้ในรายงานผลการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการคุณธรรมนำความรู้ของกระทรวงศึกษาธิการว่า โครงการคุณธรรมนำความรู้ของกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์การ

เสริมสร้างคุณธรรมในระบบการศึกษาไทย ซึ่งครอบคลุมการปลูกจิตสำนึก ค่านิยม คุณธรรม วัฒนธรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง วิถีประชาธิปไตย และธรรมาภิบาล ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์หลัก และ 14 มาตรการ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ปลูกจิตสำนึก สร้างเจตคติ ปรับพฤติกรรม

มาตรการ 1 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในรูปแบบที่หลากหลาย

มาตรการ 2 จัดกิจกรรมสร้างเจตคติและแรงบันดาลใจให้แก่ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

มาตรการ 3 เร่งรัดปลูกฝังคุณธรรม 8 ประการ ให้เป็นวิถีชีวิตของคนในสถานศึกษา / องค์กร

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ปรับกระบวนการเรียนรู้ หารต้นแบบสืบทอด

มาตรการ 1 พัฒนาหลักสูตร สื่อ คู่มือ กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

มาตรการ 2 สรรหา พัฒนา และถ่ายทอดต้นแบบครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

มาตรการ 3 ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัย และพัฒนานวัตกรรม

มาตรการ 4 จัดทำแผนที่ความดี ประกาศยกย่อง เชิดชูเกียรติ เผยแพร่ความดี

ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างภูมิคุ้มกัน โดยเครือข่าย ขยายผล บ้าน สถาบันศาสนา สถานศึกษา ชุมชน และสื่อ

มาตรการ 1 แสวงหาแกนนำ บ้าน สถาบันศาสนา สถานศึกษา ชุมชน

มาตรการ 2 สร้างและขยายระบบเครือข่ายคุณธรรม

มาตรการ 3 พัฒนาระบบป้องกัน

มาตรการ 4 เผยแพร่งานคุณธรรมนำความรู้

มาตรการ 5 ส่งเสริมสื่อทุกรูปแบบเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 กำกับ ติดตาม ประเมินผล

มาตรการ 1 พัฒนาตัวชี้วัดพฤติกรรมด้านคุณธรรมของเด็ก เยาวชน ครู

มาตรการ 2 จัดให้มีกลไกการกำกับ ติดตาม และประเมินผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

แม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการจะประกาศนโยบาย “คุณธรรมนำความรู้” และได้กำชับให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องสร้างให้นักเรียนมีคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โดยเริ่มใช้เห็นเต็มรูปแบบในเปิดเทอมการศึกษา 2550 ก็ตาม แต่เรื่องการปลูกฝังคุณธรรมให้เยาวชนนั้นมีมานานแล้วในประเทศไทย และมาจากนักคิดหลายท่าน เช่น คุณธรรมไทย 4 ประการ พระบรมราชาวาทของ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่พระราชทานในวโรกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี อันประกอบด้วย การรักษาความสัตย์ การรู้จักข่มใจตนเอง การอดทน อดกลั้น อดออม และการรู้จักละวางความชั่ว (สำนักงานพัฒนาคุณธรรม, 2533) คุณธรรม 9 ประการ ตามรอยพระยุคลบาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้แก่ สติปัญญา ความเพียร สุจริต หน้าที่ ความเสียสละอดทน ความเมตตา ความถูกต้องเป็นธรรม ความกตัญญู และเพื่อประชาชน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2542) หรือแนวคิดในการส่งเสริมพัฒนาการทางจิตใจและคุณธรรม โดยใช้ธรรมะในระดับที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก 9 ประการ ได้แก่ ความมีวินัย ความมีสติ ความกตัญญู ความเมตตากรุณา ความอดทน ความซื่อสัตย์ ความประหยัด ความขยัน และความไม่เห็นแก่ตัว (อำไพ สุจริตกุล, 2545) เป็นต้น ฉะนั้นนักเรียนจึงสามารถประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันได้ทันที เนื่องจากมีรากฐานมาจากคุณธรรมอื่นๆ ที่เคยปลูกฝังมาแล้วตั้งแต่ในอดีต

การที่เด็กจะประยุกต์ใช้คุณธรรมในชีวิตประจำวัน อารมณ์ถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก เมื่อเขาเผชิญปัญหาหลายๆ ประการในชีวิต ทั้งจากสภาพแวดล้อมและการเลี้ยงดู ตัวเด็กเองต้องเรียนรู้ที่จะรับมือและจัดการกับปัญหาต่างๆ เหล่านี้ให้ได้ดี เด็กควรจะต้องรู้จักอารมณ์ตนเอง และเรียนรู้ที่จะควบคุมหรือจัดการกับอารมณ์เหล่านั้น รวมทั้งพยายามทำความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น เพื่อที่จะมีการแสดงออกทางอารมณ์ที่เหมาะสม (พระธรรมปิฎก [ป.อ. ปยุตโต], 2533) Salovey และ Mayer (1990) ได้กล่าวถึงความฉลาดทางอารมณ์ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของความฉลาดทางสังคมที่ประกอบด้วยความสามารถในการรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น สามารถแยกความแตกต่างของอารมณ์ที่เกิดขึ้น และใช้ข้อมูลนี้เป็นเครื่องชี้นำในการคิดและกระทำสิ่งต่างๆ และ Goleman (1995) ก็สานต่อแนวคิดนี้ โดยศึกษาเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence : E.Q.) และได้ให้ความหมายของ E.Q. ว่าเป็นความสามารถหลายด้าน ได้แก่ การเร่งเร้าตัวเองให้ไปสู่เป้าหมาย มีความสามารถควบคุมความขัดแย้งของตนเอง รอคอย เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีกว่า มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถจัดการกับอารมณ์ไม่สบายต่าง ๆ มีชีวิตอยู่ด้วยความหวัง สอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต (2543: 2) ที่กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถทางอารมณ์ในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข กรมสุขภาพจิตยังได้พัฒนาแนวคิดเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. **ความดี** หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อส่วนร่วม

2. **ความเก่ง** หมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจ แก้ปัญหาและแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

3. **ความสุข** หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข มีความภูมิใจในตนเองพอใจในชีวิต และมีความสุขสงบทางใจ

จะเห็นได้ว่าผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์นั้น จะมีลักษณะเป็นผู้ที่ควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเองได้ดี มีความรับผิดชอบ เห็นใจผู้อื่น แก้ปัญหาได้ดี มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับคุณธรรมทางพุทธศาสนาหลายประการ จึงอาจกล่าวได้ว่าความฉลาดทางอารมณ์กับคุณธรรมทางพุทธศาสนามีส่วนที่คล้ายคลึงกัน คือ ต่างก็แสดงออกมาในรูปของความประพฤติที่ดีงาม เหมาะสม และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ที่ได้ประพฤติปฏิบัติและต่อผู้อื่นด้วย ดังที่ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต, 2533) ได้อธิบายความหมายของคำว่าความฉลาดทางอารมณ์ว่า อารมณ์ คือ สภาพจิตที่โยงไปถึงพฤติกรรมในความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เพราะอารมณ์หรือสภาพจิตนั้นอาศัยพฤติกรรมเป็นช่องทางสื่อสารแสดงออก เมื่ออารมณ์หรือสภาพจิตได้รับการดูแลพัฒนา ชี้อ่อก นำทาง ขยายขอบเขต และปลดปล่อยด้วยปัญญา ให้สื่อสารแสดงออกมาอย่างได้ผลดี ด้วยพฤติกรรมทางกาย วาจา ก็นับได้ว่าระบบความสัมพันธ์ของพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา เข้ามาประสานกัน บรรจบเป็นองค์รวม ซึ่งเมื่อดำเนินไปอย่างถูกต้องก็จะอยู่ในภาวะสมดุล ก่อให้เกิดผลดีทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น ตลอดจนสังคมและสิ่งแวดล้อมทั้งหมด สอดคล้องกับ พระราชวรมุนี (ประยูร ธมมจิตโต อ่างถึงในกรมสุขภาพจิต, 2543) ที่กล่าวว่า อารมณ์และความรู้สึกเป็นพลังให้เกิดความประพฤติ ซึ่งถ้าขาดปัญญากำกับก็เป็นพลังบอด ในทางพระพุทธศาสนา พระราชวรมุนี (ป.อ. ปยุตโต, 2528, 112 – 113) ได้ให้ความหมายของปัญญาไว้ว่า หมายถึง ความรอบรู้ รู้ทั่ว รู้เข้าใจ รู้ซึ่ง มี 3 ประการ ได้แก่ ปัญญาเกิดจากคิดพิจารณาหาเหตุผล (จินตามยปัญญา) ปัญญาเกิดจากการสดับ เล่าเรียน (สุตมยปัญญา) และปัญญาเกิดจากการฝึกอบรม ลงมือปฏิบัติ (ภาวนามยปัญญา) ปัญญาจึงเป็นตัวที่จะกำกับพฤติกรรมของบุคคลให้แสดงออกในทางที่ถูกต้อง เหมาะสมกับกาลเทศะ ดังนั้นหากคนเราขาดปัญญาแล้ว จะส่งผลให้มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ ทำให้การประยุกต์ใช้คุณธรรมในชีวิตประจำวันลดน้อยลง ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมายดังที่กล่าวมาข้างต้น

เนื่องจากผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง จะมีพฤติกรรมอันประกอบไปด้วยความดี ความเก่ง และความสุข กล่าวคือ สามารถประยุกต์ใช้คุณธรรมมาประพฤติปฏิบัติได้ในชีวิต ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งการวิจัยจะส่งผลในการ

พัฒนาและส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และนักการศึกษา ได้หาวิธีการปลูกฝังความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อให้นักเรียนมีคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ พร้อมประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน อันจะเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรไทยให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และพัฒนาประเทศมีความเจริญก้าวหน้าสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดู
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานเรื่องการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ การอบรมเลี้ยงดู และสถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว โดยแบ่งเป็นสมมติฐาน 3 ข้อ ดังนี้

1.1 จากงานวิจัยของ Maccoby (1986) ที่ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของการจัดกลุ่มสังคมในวัยเด็กที่มีต่อพฤติกรรมนำสังคมและต่อต้านสังคมของเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิง ผลการวิจัยพบว่า เด็กผู้ชายมักจะก้าวร้าว กล้าแสดงออก มีลักษณะกดขี่ข่มขู่ และชอบใช้กำลัง ขณะที่เด็กผู้หญิงมักจะวางเฉย ไม่ต่อสู้ ยอมผู้อื่น มีลักษณะน่าทะนุถนอม และคล้อยตามสังคม เช่นเดียวกับกับรายงานของ Kreuz (1972) ซึ่งได้ทำการทดลองหาระดับพลาสติกเทสโตสเตอโรนในนักโทษชายฉกรรจ์ที่ก่อคดีอาชญากรรม ผลการทดลองแสดงให้เห็นว่า เทสโตสเตอโรน ซึ่งเป็นฮอร์โมนของผู้ชาย มีความสัมพันธ์มากกับพฤติกรรมก้าวร้าว สอดคล้องกับสุพัฒนา เดชาติวงศ์ ณ อยุธยา (2539: 310) ที่กล่าวว่า เด็กผู้ชายก้าวร้าวกว่าเด็กผู้หญิง และลักษณะเช่นนี้จะคงอยู่จนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเด็กผู้ชายต้องการแยกออกไปจากแม่มากกว่า จึงต้องพึ่งตนเองมากกว่า ทั้งยังจะต้องเป็นผู้สร้าง ปกครอง และคุ้มครองครอบครัวของเขาเองในอนาคตอีกด้วย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า นักเรียนหญิงมีการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในชีวิตประจำวันมากกว่านักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

1.2 จากรายงานการวิจัยของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉนิก (2520) ที่ศึกษาเรื่องจริยธรรมของเยาวชนไทย ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมระดับสูงใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวฐานะปานกลางหรือต่ำ สอดคล้องกับลักษณะ สกอลลิชเรคส์มา (2542: 45) ที่ศึกษาเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ผลการศึกษาพบว่า ระดับทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวมีอิทธิพลต่อการเลี้ยงดูบุตร ครอบครัวที่มีรายได้น้อยจะมีโอกาสน้อยที่จะสนองความต้องการจำเป็นของลูกได้เพียงพอ ยิ่งถ้าพ่อแม่ทำงานนอกบ้านด้วยแล้ว เด็กก็就会被ทอดทิ้ง ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียตามมาภายหลัง ตรงกับสมศรี กิจธนะพานิชย์ (2540: 38 – 39) ที่ศึกษาเรื่องบทบาทสถาบันครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก พบว่า วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวยากจนมีลักษณะไม่ค่อยเข้มงวดมากนัก แต่จะปล่อยปละละเลย เนื่องจากพ่อแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ไม่ค่อยมีเวลาในการอบรมสั่งสอนลูกมากนัก อีกทั้งครอบครัวยังถูกบีบคั้นจากภาวะเศรษฐกิจ ต้องดิ้นรนชวนขวายในการประกอบอาชีพ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางมักจะเน้นความเป็นระเบียบ ดูแลเอาใจใส่ลูก มากกว่าครอบครัวที่ยากจน นอกจากนี้ยังให้ความรักและความอบอุ่นแก่ลูก และมักจะอธิบายเหตุผลเมื่อเด็กทำความผิด ให้ความสนใจแก่เด็กในเรื่องต่างๆ มากกว่าครอบครัวที่ยากจน ส่วนลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงจะให้ความสำคัญกับลูกมาก มักจะไม่ค่อยขัดใจลูกแต่จะตามใจจนเหลือ ขาดการควบคุมและมักจะไม่ค่อยมีกฎเกณฑ์ อย่างไรก็ตาม พ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีย่อมมีโอกาสในการจัดหาทรัพยากร กิจกรรม และมีการอบรมเลี้ยงดูลูกได้มากกว่าและดีกว่าลักษณะอื่น

จากงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

1.3 จากรายงานการวิจัยของดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉนิก (2520) ที่ศึกษาเรื่องจริยธรรมของเยาวชนไทย ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่ได้รับอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากและแบบใช้เหตุผลมาก มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงในผู้ถูกศึกษาทุกระดับอายุ สอดคล้องกับงานวิจัยของอาทิศรญา โพธิ์สวอย (2550: 87) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาการนำค่านิยมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยนำค่านิยมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในชีวิตประจำวันมากกว่าแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย

สอดคล้องกับผาสุกสันต์ ไหมทิพย์ (2540) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักเรียน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีภูมิหลังต่างกัน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีคะแนนเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ซึ่งได้แก่ การพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ การประหยัดและออม การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา การมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ สูงกว่านักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในชีวิตประจำวันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

2. จากงานวิจัยของระพีวรรณ คล้ายแดง (2534) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาพฤติกรรมทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นเด็กเล็กที่บ้าน และที่โรงเรียนในหมู่บ้านจังหวัดนครราชสีมา : การศึกษาเฉพาะกรณี ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางสังคม ในเรื่องการเป็นผู้นำ การเป็นผู้ตาม การร่วมมือ ความมีน้ำใจ ความเห็นอกเห็นใจ และความเกรงใจ รวมถึงความมากน้อยของการแสดงออก สอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลา คอนข่า (2544) ที่ศึกษาเรื่องวุฒิภาวะทางอารมณ์กับการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับวุฒิภาวะทางอารมณ์กับระดับการเลือกใช้วิธีแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี มีความสัมพันธ์กัน ตรงกันกับงานวิจัยของ Livingstone และ Foster (2002) ที่ศึกษาเรื่องความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำทางทหาร ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ของผู้นำมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางจริยธรรมและศีลธรรม (Moral Quotient : M.Q.) โดยผู้นำที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงจะมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสูง ซึ่งจากเอกสารและงานวิจัยหลายชิ้น ผู้วิจัยสรุปความหมายของความฉลาดทางจริยธรรม (M.Q.) ไว้ว่า เป็นการรับรู้ของบุคคลในการประพฤติปฏิบัติสิ่งที่เป็นประโยชน์และถูกต้องดีงาม จะเห็นได้ว่าฉลาดทางจริยธรรมมีลักษณะคล้ายคลึงกับคุณธรรม ซึ่งผู้วิจัยสรุปความหมายของคุณธรรมไว้ว่า เป็นคุณลักษณะที่บุคคลนำมาประพฤติปฏิบัติ ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์และความสุขต่อตนเองและผู้อื่น นอกจากนี้ Schutte et al. (1998) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ จากการตรวจสอบความตรง (validity) พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับการเอาใจใส่ความรู้สึก ความกระฉับกระเฉงในความรู้สึก การปรับปรุงสภาวะอารมณ์ การมองโลกในแง่ดี และการอดกลั้น

จากงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร
2. ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ
 - 2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์
 - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ
ในชีวิตประจำวันของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 กรุงเทพมหานคร
3. การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของนักเรียน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง อารมณ์และความรู้สึกที่ผ่านการใช้ปัญญาไตร่ตรองแล้วจึงแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม ทำให้สามารถควบคุมและจัดการอารมณ์ตนเองได้ รวมถึงจัดการอารมณ์ของผู้อื่น ความฉลาดทางอารมณ์ประกอบด้วยความสามารถหลัก 3 ด้าน คือ ความดี ความเก่ง และความสุข โดยวัดจากแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ หมายถึง คุณธรรมที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณธรรม 8 ประการ โดยเริ่มใช้เต็มรูปแบบในปีการศึกษา 2550 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) คุณธรรม 8 ประการมีดังนี้

1. **ขยัน** หมายถึง ผู้ที่มีความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การทำงานอย่างจริงจังและต่อเนื่องในเรื่องที่ถูกต้องควร สู้งาน มีความพยายาม ไม่ท้อถอย กล้าเผชิญอุปสรรค รักงานที่ทำ ตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจัง
2. **ประหยัด** หมายถึง ผู้ที่ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตนเอง คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ รู้จักทำบัญชี รายรับ – รายจ่าย ของตนเองอยู่เสมอ

3. **ซื่อสัตย์** หมายถึง ผู้ที่มีความประพฤติตรงทั้งต่อเวลา ต่อหน้าที่ และต่อวิชาชีพ มีความจริงใจ ปลอดจากความรู้สึกลำเอียง หรืออคติ ไม่ใช้เล่ห์คดโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม รับผิดชอบต่อตนเองปฏิบัติอย่างเต็มที่และถูกต้อง
4. **มีวินัย** หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติตนในขอบเขตของ กฎ ระเบียบของสถานศึกษา สถาบันองค์กร และประเทศ โดยที่ตนยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจยึดมั่นในระเบียบแบบแผนข้อบังคับและข้อปฏิบัติ รวมถึงการมีวินัยทั้งต่อตนเองและสังคม
5. **สุขภาพ** หมายถึง ผู้ที่มีความอ่อนนุ่มถ่อมตนตามสถานภาพและกาลเทศะ มีสัมมาคารวะ เรียบร้อยไม่ก้าวร้าว รุนแรง หรือวางอำนาจข่มผู้อื่นทั้งโดยวาจาและท่าทาง เป็นผู้มีความรยาทดีงาม วางตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย
6. **สะอาด** หมายถึง ผู้ที่รักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัย และสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องตามสุขลักษณะ ผีกฝนจิตไม่ให้ขุ่นมัว มีความแจ่มใสอยู่เสมอ ปราศจากความมัวหมองทั้งกายใจ และสภาพแวดล้อมมีความผ่องใสเป็นที่เจริญตาทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น
7. **สามัคคี** หมายถึง ผู้ที่เปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับผิดชอบต่อตนทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลัง ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้การงานสำเร็จลุล่วง สามารถแก้ปัญหาและจัดการความขัดแย้งได้ เป็นผู้ที่มีเหตุมีผล ยอมรับความแตกต่าง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิดและความเชื่อ พร้อมที่จะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติและสมานฉันท์
8. **มีน้ำใจ** หมายถึง ผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น เห็นอก เห็นใจ และเห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์และผู้ที่มีความเดือดร้อน มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกายและสติปัญญา ลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

การประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในชีวิตประจำวัน หมายถึง การนำความรู้เรื่องคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ไปใช้ในแต่ละวันของนักเรียนมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ทั้งในด้านการเรียนและการดำเนินชีวิตในครอบครัว โดยปฏิบัติด้วยตนเอง และ/หรือแนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติ โดยวัดจากแบบสอบถามเรื่องการศึกษาการนำความรู้เรื่องคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร

ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้ของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ซึ่งจำนวนรายได้ของครอบครัวได้มาจากส่วนต่างๆ เช่น เงินเดือน ค่าแรง หรือผลกำไร คิดเป็นจำนวนเงินต่อเดือน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งรายได้ของครอบครัวเป็น 3 กลุ่ม (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2550) คือ

1. รายได้ต่ำ หมายถึง มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน
2. รายได้ปานกลาง หมายถึง มีรายได้ 10,001 – 30,000 บาทต่อเดือน
3. รายได้สูง หมายถึง มีรายได้ 30,001 บาทต่อเดือนขึ้นไป

การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การปฏิบัติของผู้ปกครองต่อเด็ก ตามหลักของ Roger ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพออกเป็น 3 แบบ (Roger, 1972: 112-119) คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Democracy) หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าเขาได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ไม่ตามใจหรือเข้มงวดจนเกินไป มีเหตุผล ยอมรับความสามารถและความคิดเห็น ตลอดจนให้ความรัก ความเอาใจใส่ เป็นกันเอง และให้ความร่วมมือตามโอกาสที่เหมาะสม
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง (Rejection) หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าเขาถูกเกลียดชัง ไม่ได้รับการเอาใจใส่ สนับสนุน หรือให้คำแนะนำเท่าที่ควร มักใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรงและปราศจากเหตุผล ไม่ได้ได้รับความสนใจสนทนมาเป็นกันเอง และปล่อยให้ปลัดเล่ความเป็นอยู่
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป (Overprotection) หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าเขาไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ไม่ได้ทำตามที่ต้องการหรือทำอะไรด้วยตนเอง ต้องปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่พ่อแม่กำหนดไว้ ถูกควบคุมและอยู่ในสายตา หรือคุ้มครองป้องกัน ให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้เรียบเรียง และนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ความหมายและความสำคัญของคุณธรรม
2. ตัวแปรที่มีผลต่อการประยุกต์ใช้คุณธรรม
 - 2.1 เพศ
 - 2.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
 - 2.3 การอบรมเลี้ยงดู
3. ความหมาย ที่มา และตัวชี้วัดคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ
4. ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient : EQ)
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ความหมายและความสำคัญของคุณธรรม

ความหมายของคุณธรรม

พุทธทาสภิกขุ (2528) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ว่า หมายถึง คุณสมบัติฝ่ายดี เป็นที่ตั้งหรือเป็นประโยชน์แก่สันติภาพหรือสันติสุข คุณธรรมเป็นส่วนที่ต้องอบรมโดยเฉพาะ หรือให้เหมาะสมกับที่ต้องการ

ประภาศรี สีหอำไพ (2535) อธิบายความหมายของคุณธรรมไว้ว่า เป็นหลักแห่งจริยาที่สร้างความรู้สึกผิดชอบชั่วดีในทางศีลธรรม มีคุณงามความดีภายในจิตใจอยู่ในขั้นสมบูรณ์จนเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุขยินดี

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ให้คำจำกัดความของคุณธรรมไว้ว่า เป็นหลักแห่งจริยาที่สร้างความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดีในทางศีลธรรม

ทิสนา แชมมณี (2546: 4) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณธรรม หมายถึง คุณลักษณะหรือสภาวะภายในจิตใจของมนุษย์ที่เป็นไปในทางที่ถูกต้อง ดีงาม ซึ่งเป็นภาวธรรมอยู่ในจิตใจ

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต, 2543) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ว่า หมายถึง ธรรมที่เป็นคุณ ความดีงาม สภาพที่เกื้อกูล

ประเวศ วะสี กล่าวว่า คุณธรรม จริยธรรม คือ คุณสมบัติของความเป็นมนุษย์ อันเป็นไปเพื่อความสุขของตนเองและการอยู่ร่วมกัน (http://202.143.150.2/~bstmk/kanchana_html/05.html)

จากความหมายของคุณธรรมดังกล่าว สรุปได้ว่า คุณธรรม หมายถึง คุณลักษณะของบุคคล ซึ่งเมื่อนำมาประพฤติปฏิบัติจะก่อให้เกิดประโยชน์และความสุขต่อตนเองและผู้อื่น และการประพฤติปฏิบัตินี้ต้องได้รับการยอมรับในสังคมว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องดีงามของบุคคลทั่วไป

ความสำคัญของคุณธรรม

โกสินทร์ รัชสาพันธ์ (2530: 20) กล่าวว่า คุณธรรมเป็นสิ่งที่ดีงามที่ควรปลูกฝังและดำรงไว้ คุณธรรมก่อให้เกิดคุณธรรมอื่นๆ คือ เมื่อฝึกคุณธรรมใดคุณธรรมหนึ่งแล้วก็พลอยได้คุณธรรมอื่นๆ ไปด้วย แต่ถ้าปล่อยให้กิเลสหนึ่งเกาะกุมกิเลสอีกหลายอย่างก็จะเกิดตามมาด้วยเช่นกัน คุณธรรมยังเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ ผู้สนใจพัฒนาบุคลิกภาพจะต้องสนใจฝึกฝนคุณธรรมให้มั่นคง

พระเทพเวที (ป.อ. ปยุตโต, 2533) ได้อธิบายความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม โดยเปรียบเทียบกับน้ำและอากาศไว้ว่า น้ำและอากาศเป็นสิ่งที่มิอยู่ทั่วไป และเป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิตเหมือนจริยธรรมที่หล่อเลี้ยงชีวิตมนุษย์และสังคมของเราอยู่โดยไม่รู้ตัว แต่ก็มีคุณสมบัติต่างกันอยู่อย่างหนึ่ง ระหว่างน้ำและอากาศกับศาสนาและจริยธรรม คือ น้ำและอากาศนั้น คนขาดไปแล้วก็รู้ว่าตัวเองขาดอะไรและต้องการอะไร แต่ศาสนาและจริยธรรมนั้นมีลักษณะประณีตและเป็นนามธรรมมาก จนกระทั่งแม้ว่าคนจะขาดสิ่งเหล่านี้จนถึงขั้นมีปัญหาเกิดขึ้นแล้ว ก็ยังไม่รู้ว่าขาด

อะไร ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องสร้างความเข้าใจ ซึ่งแจ่มอย่างต่อเนื่องให้ตระหนักเห็นคุณค่าและความสำคัญ

พรตฤณ เพชรวิวรรสน์ (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาการปลูกฝังคุณธรรมให้แก่ นักเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร งานวิจัยอภิปรายผลได้ว่า คุณธรรมและจริยธรรม ก่อให้เกิดประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. ประโยชน์ตน

- 1.1. ทำให้ตนเองมีชีวิตที่สงบเย็น ไม่ต้องเดือดร้อนใจ ไม่ต้องอยู่อย่างหวาดระแวง เพราะตนเองไม่ได้เบียดเบียนผู้ใด มีแต่จะสร้างประโยชน์สุขให้แก่สังคมและผู้อื่น
- 1.2. ทำให้ตนเองมีความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตส่วนตัวและการทำงานอาชีพ มีความมั่นคงก้าวหน้า
- 1.3. ได้รับการยกย่องสรรเสริญเทิดทูนบูชาจากบุคคลทั่วไป
- 1.4. ครอบครัวอบอุ่น มีความสุข สุภาพทางเศรษฐกิจมั่นคง

2. ประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

2.1. ประโยชน์ต่อสถาบัน เช่น

- 2.1.1. สถาบันครอบครัวของตนเองได้รับการยกย่องสรรเสริญจากบุคคลทั่วไป
- 2.1.2. สถาบันการศึกษา หรือสถาบันที่ประกอบอาชีพธุรกิจมีชื่อเสียง ทำให้บุคคลอื่นศรัทธาเลื่อมใส
- 2.1.3. สถาบันหรือหน่วยงานที่ตนเองสังกัดมีความเจริญก้าวหน้า ได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะสมาชิกทุกคนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม

2.2. ประโยชน์ต่อชุมชน เช่น

- 2.2.1. สังคมได้รับความสงบสุข เพราะทุกคนเป็นคนดีมีคุณธรรม
- 2.2.2. สังคมได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็ว เพราะสมาชิกทุกคนต่างทำหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ

2.3. ประโยชน์ต่อชาติบ้านเมือง เช่น

- 2.3.1. สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีความมั่นคง เพราะประชาชนมีความจงรักภักดี และเห็นความสำคัญของสถาบันดังกล่าวอย่างแท้จริง
- 2.3.2. ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของชาติมีความมั่นคงถาวร เพราะทุกคนมีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ และเต็มใจยึดถือปฏิบัติตาม

กล่าวโดยสรุป คุณธรรมมีความสำคัญสำหรับมนุษย์อย่างมาก ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น โดยความสำคัญต่อตนเอง คือ ทำให้ตนเองใช้ชีวิตอย่างมีความสุขทั้งกายและใจ ไม่มีศัตรู หน้าที่การทำงานเจริญรุ่งเรือง มีผู้คนรักและเคารพยกย่อง ส่วนความสำคัญต่อผู้อื่น คือ ทำให้ผู้อื่นมีความสุข และทำงานอย่างเต็มความสามารถ ส่งผลให้สังคมพัฒนา ประเทศชาติก้าวหน้า และผู้คนล้วนแต่ใช้ชีวิตอย่างถูกต้องดีงาม และมีความสุข

2. ตัวแปรที่มีผลต่อการประยุกต์ใช้คุณธรรม

2.1 เพศ

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาททางเพศ

บทบาททางเพศ หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลที่แสดงถึงความเป็นชายหรือความเป็นหญิง ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้จากการสังเกตบุคคลรอบๆ ข้าง รวมทั้งการอบรมสั่งสอนโดยตรงของพ่อแม่และตัวแทนต่างๆ ในสังคมตั้งแต่วัยเด็ก ความเป็นชายจะเน้นพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถของบุคคลใน การที่จะผลักดันตนเองไปสู่ความสำเร็จในชีวิต เน้นบทบาทผู้นำ ในขณะที่ความเป็นหญิงจะเน้นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น (<http://www.panyathai.or.th/>)

เมื่อพ่อแม่คิดว่าลูกของตนเป็นเพศใด ก็จะอบรมเลี้ยงดูเด็กให้เหมาะสมกับเพศของร่างกาย เช่น พ่อแม่จะแต่งตัวให้เด็กแต่ละเพศแตกต่างกัน และปฏิบัติต่อลูกชายหรือลูกสาวคนละแบบ ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าตนเป็นผู้ชายหรือผู้หญิง และพัฒนาบทบาททางเพศที่เหมาะสมกับเพศที่ตนรับรู้ความรู้สึกว่าตนเป็นผู้ชายหรือผู้หญิงนั้น (http://healthnet.md.chula.ac.th/text/forum1/sex_life/sex%5B5%5D.html)

Bem (1974: 155 – 162) อธิบายลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงว่าเป็นอิสระแยกจากกัน มิได้เป็นคุณลักษณะเฉพาะเพศใดเพศหนึ่ง แต่เป็นคุณลักษณะที่พบได้พร้อมๆ กันทั้งในชายและหญิง เช่น เมื่อบุคคลหนึ่งมีลักษณะความเป็นชายในระดับสูงก็ไม่จำเป็นต้องมีลักษณะของความเป็นหญิงในระดับต่ำไปด้วย เพียงแต่โดยทั่วไปมักพบว่าผู้ชายมักจะมีลักษณะความเป็นชายสูงกว่าลักษณะความเป็นหญิง และในผู้หญิงจะมีลักษณะความเป็นหญิงสูงกว่าความเป็นชาย

Schaffer (1981) กล่าวว่า เพศ (Sex) เป็นตัวกำหนดบทบาททางสังคม เพศเป็นสิ่งที่ธรรมชาติกำหนดมาตั้งแต่กำเนิดเพื่อแยกความแตกต่างของมนุษย์ แต่เมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างระหว่างบทบาททางสังคมระหว่างผู้หญิงกับผู้ชายแล้ว จะเห็นได้ว่าธรรมชาติไม่ได้เป็น

ฝ่ายกำหนดขึ้นมาเป็นกฎเกณฑ์ หากจะมีวัฒนธรรมและสังคมเป็นฝ่ายกำหนดความแตกต่างของ บทบาททางสังคม ทำให้ผู้ชายและผู้หญิงเกิดการเรียนรู้ความแตกต่างของบทบาททางเพศ

บทบาททางเพศที่มีผลต่อการประยุกต์ใช้คุณธรรม

Kreuz (1972) ได้ทดลองหาระดับพลาสติกมาของฮอริโมนเทสโทสเตอโรนในนักโทษชาย ๑๐๐ คนที่ก่อคดีอาชญากรรม โดยใช้แบบสอบถามที่รายงานด้วยตนเอง (Self - report questionnaire) การทดสอบระดับเชาวิปัญญาโดยวิธีของ WAIS เขาใช้เวลาศึกษา 2 สัปดาห์ โดยเจาะหาระดับเทสโทสเตอโรนในพลาสติกมา และทดสอบทางจิตวิทยาโดยใช้ Buss - Durkee Hostility Inventory IPAT Anxiety Scale และ Marlowe - Crowne Social Desirability Scale ผลการทดลองพบว่า ฮอริโมนเทสโทสเตอโรนในกระแสเลือดของผู้ชาย มีความสัมพันธ์อย่างมาก กับพฤติกรรมก้าวร้าว ยกเว้นความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศเท่านั้น ส่งผลให้เพศชายมี พฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่าเพศหญิง

Maccoby (1986) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของการจัดกลุ่มสังคมในวัยเด็กที่มีต่อ พฤติกรรมนำสังคมและต่อต้านสังคมของเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิง ผลการศึกษาพบว่า ผู้ชายมักจะ มีการก้าวร้าวกล้าแสดงออก มีลักษณะกตขี้ข่มขู่ และชอบใช้กำลัง ในขณะที่ผู้หญิงมักจะวางเฉย ไม่ต่อสู้ และชอบยอมผู้อื่น มีลักษณะน่าทะนุถนอม ชอบคล้อยตามสังคม โดยทั่วไปลักษณะของ ผู้หญิงจะถูกกำหนดไว้เป็นคนไม่กล้าแสดงออก ไม่ชอบการแข่งขัน มักจะยอมตามผู้อื่น และไม่ ชอบการต่อสู้

สุพัฒน์ เดชชาติวงศ์ ณ อยุธยา (2539: 310) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับความก้าวร้าวของเด็กผู้ชาย และเด็กผู้หญิง กล่าวว่า เด็กผู้ชายก้าวร้าวกว่าเด็กผู้หญิงอย่างเห็นได้ชัด ลักษณะเช่นนี้จะคงอยู่จน เติบโตเป็นผู้ใหญ่ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าเด็กผู้ชายต้องการแยกออกไปจากแม่มากกว่า จึงต้อง พึ่งตนเองมากกว่า ทั้งยังจะต้องเป็นผู้สร้าง ปกครอง และคุ้มครองครอบครัวของเขาเองในอนาคต อีกด้วย

กล่าวโดยสรุป บทบาททางเพศมีความสำคัญต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของบุคคล โดยผู้ชาย จะก้าวร้าวมากกว่าผู้หญิง ส่งผลให้ผู้ชายมีความกล้าตัดสินใจ ชอบใช้กำลัง แข็งกร้าว รุนแรง ไม่ อ่อนโยน และไม่ละเอียดรอบคอบมากกว่าผู้หญิง ดังนั้นผู้ชายจึงมีการประยุกต์ใช้คุณธรรมน้อยกว่าผู้หญิง

2.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้กำหนดว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้ของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ซึ่งจำนวนรายได้ของครอบครัวได้มาจากส่วนต่างๆ เช่น เงินเดือน ค่าแรง หรือผลกำไร คิดเป็นจำนวนเงินต่อเดือน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2550) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งรายได้ของครอบครัวเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. รายได้ต่ำ หมายถึง มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน
2. รายได้ปานกลาง หมายถึง มีรายได้ 10,001 – 30,000 บาทต่อเดือน
3. รายได้สูง หมายถึง มีรายได้ 30,001 บาทต่อเดือนขึ้นไป

ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่มีผลต่อการประยุกต์ใช้คุณธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก (2520) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องจริยธรรมของเยาวชนไทย ผลจากรายงานการวิจัยพบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมระดับสูงใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวฐานะปานกลางหรือต่ำ

ลักขณา สกุลลิขเรศสีมา (2542: 45) ที่ศึกษาเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็ก กล่าวว่า ระดับทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวมีอิทธิพลต่อการเลี้ยงดูบุตร ครอบครัวที่มีรายได้น้อยจะมีโอกาสน้อยที่จะสนองความต้องการจำเป็นของลูกได้เพียงพอ ยิ่งถ้าพ่อแม่ทำงานนอกบ้านด้วยแล้ว เด็กก็จะถูกทอดทิ้ง ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียตามมาภายหลัง

สมศรี กิจธนะพานิชย์ (2540: 38 – 39) ที่ศึกษาเรื่องบทบาทสถาบันครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก พบว่า วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวยากจนมีลักษณะไม่ค่อยเข้มงวดมากนัก จากข้อสันนิษฐานจะพบว่า ครอบครัวที่มีฐานะยากจนจะไม่เข้มงวด แต่จะปล่อยปละละเลยเนื่องจากพ่อแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในการอบรมสั่งสอนลูกมากนัก และมักจะใช้อำนาจในการเลี้ยงดูมากกว่าการใช้เหตุผล ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะครอบครัวที่มีฐานะยากจนได้รับการบีบคั้นจากภาวะเศรษฐกิจ จึงต้องดิ้นรนขวนขวายในการประกอบอาชีพ

การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางมักจะเน้นความเป็นระเบียบ ดูแลเอาใจใส่ลูกมากกว่าครอบครัวที่ยากจน ชอบวางแผนการศึกษาให้ลูกได้เรียนสูงๆ นอกจากนี้ในการอบรมเลี้ยงดูจะให้ความรักและความอบอุ่นแก่ลูก และมักจะอธิบายเหตุผล ใช้ระเบียบวินัยในการปลูกฝังให้เด็กรู้สึกผิดเมื่อทำความผิด ให้ความสนใจแก่เด็กในเรื่องต่างๆ มากกว่าครอบครัวที่มีฐานะยากจน อย่างไรก็ตามนักสังคมวิทยาหลายคนกล่าวว่า เนื่องมาจากครอบครัวชนชั้นกลางที่กล่าวมาข้างต้นเป็นตัวแทนของคนไทยสมัยใหม่ ซึ่งส่วนหนึ่งพัฒนามาจาก

ครอบครัวยากจนที่มีการศึกษาและมีหน้าที่การงาน มีรายได้มากขึ้น อีกส่วนหนึ่งมาจากครอบครัวชนชั้นสูง ซึ่งแปรสภาพไปเพราะภาวะสังคมเปลี่ยนแปลงไป แต่ก็มีอยู่ไม่น้อยที่กลายมาจากครอบครัวคนจีนซึ่งอพยพมาตั้งถิ่นฐานและค้าขายในเมืองไทย ดังนั้นครอบครัวเหล่านี้จึงมีทักษะในการแข่งขันมากกว่าครอบครัวที่ยากจนและครอบครัวชนชั้นสูง

ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงจะให้ความสำคัญกับลูกมาก มักจะไม่ค่อยขัดใจลูก แต่จะตามใจจนเหลือ ขาดการควบคุม และมักจะไม่ค่อยมีกฎเกณฑ์ อย่างไรก็ตามพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีย่อมมีโอกาสในการจัดหาทรัพยากรกิจกรรม และมีการอบรมเลี้ยงดูลูกได้มากกว่าและดีกว่าลักษณะอื่น

อาทิศย์ญา โพรธิสวย (2550: 90) ศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีการนำค่านิยมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในชีวิตประจำวันไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เนื่องจากสภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีความเชื่อมโยงกัน ทำให้แต่ละครอบครัวเห็นความสำคัญของการปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามแก่เยาวชน

จากเอกสารและงานวิจัยงาน ผู้วิจัยสรุปได้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีความสำคัญต่อโอกาสในการประยุกต์ใช้คุณธรรม กล่าวคือ คนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีย่อมมีโอกาสในการทำบุญ หรืออบรมเลี้ยงดูลูกมากกว่าคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี

2.3 การอบรมเลี้ยงดู

ประเภทของการอบรมเลี้ยงดู

Roger (1972: 112 – 119) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพออกเป็น 3 แบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Democracy) หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ไม่ตามใจหรือเข้มงวดจนเกินไป มีเหตุผล ยอมรับความสามารถและความคิดเห็น ตลอดจนให้ความรัก ความเอาใจใส่ เป็นกันเอง และให้ความร่วมมือตามโอกาสที่เหมาะสม

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง (Rejection) หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ทำให้เด็กรู้สึกได้ว่าตนถูกเกลียดชัง ไม่ได้รับการเอาใจใส่ สนับสนุน หรือให้คำแนะนำเท่าที่ควร มักใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรงและปราศจากเหตุผล ไม่ได้ได้รับความสนใจสนทนมาเป็นกันเอง และปล่อยให้ปลงลอยความเป็นอยู่

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป (Overprotection) หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ไม่ได้ทำตามที่ต้องการหรือทำอะไรด้วยตนเอง ต้องปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่พ่อแม่กำหนดไว้ ถูกควบคุมและอยู่ในสายตา หรือคุ้มครองป้องกัน ให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา

Hurlock (1978: 661) ได้แบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 3 แบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Democratic Rearing) หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บุตรรู้สึกว่ามีอำนาจปฏิบัติต่อตนเองอย่างยุติธรรม บิดามารดามีความอดทนไม่ตามใจจนเกินไป และเข้มงวดกวดขันจนเกินไป ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของบุตร ให้ความร่วมมือแก่บุตรตามโอกาสอันควร

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน (Autocratic Rearing) หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บุตรรู้สึกว่ามีอำนาจก้าวล่วงเรื่องส่วนตัวของตน ยับยั้งการก้าวร้าว ทำให้ตนเองรู้สึกผิดเมื่อแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ถูกบังคับให้ทำตามความต้องการของบิดามารดา และบิดามารดาใช้คำพูดทำให้ตนมีความอับอาย

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (Laissez – faire Rearing) หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บุตรรู้สึกว่าจะตนเองได้รับการตามใจและไม่ได้รับการเอาใจใส่ คำแนะนำช่วยเหลือจากบิดามารดาเท่าที่ควร

Pumroy (1996: 65 – 67) กล่าวถึง การอบรมเลี้ยงดูบุตร โดยแบ่งออกเป็น 4 แบบ ตามลักษณะของบิดามารดา ดังนี้

1. บิดามารดารักและปล่อยบุตรจนเหลือ (Over – Permissive Parents) บิดามารดาให้ความรักตามใจบุตรเกินสมควร บังคับบุตรไม่ได้ บุตรไม่ได้รับการฝึกให้อยากคิดในสิ่งที่แปลกใหม่ ไม่ได้รับการฝึกอบรมให้รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบ บิดามารดามักจะให้ของแก่บุตรหรือพาไปเที่ยวบ่อยๆ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

2. บิดามารดาประเภทเข้มงวด (Authoritarian Parents) บิดามารดาจะเลี้ยงดูให้บุตรเชื่อฟังตนอย่างเคร่งครัด วางกฎเกณฑ์ให้บุตรปฏิบัติตาม ซึ่งถ้าบุตรฝ่าฝืนจะถูกลงโทษอย่างยุติธรรม และสมเหตุสมผล บิดามารดาประเภทนี้มักจะกระตุ้นให้มีความสามารถเกินธรรมชาติ และยังชอบเร่งรัดบุตรให้พัฒนาไปเร็วกว่าอายุ

3. บิดามารดาประเภทไม่ยอมรับบุตร (Ignoring Parents) บิดามารดาจะทำตัวเป็นศัตรูกับบุตรอย่างเปิดเผย แสดงความโกรธเกลียดบุตรออกมาในรูปของการควบคุมบังคับและการลงโทษ ซึ่งเป็นการปฏิบัติต่อบุตรตามความรู้สึกทางลบของบิดามารดาที่มีต่อบุตร มากกว่าที่จะเกี่ยวกับการกระทำผิดของบุตร ทั้งยังคิดว่าบุตรของตนไม่มีความสามารถ

4. บิดามารดาประเภทปกป้องคุ้มครองบุตร (Over – Protective Parents) บิดามารดาประเภทนี้จะให้การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบคอยสอดส่องดูแลไม่ให้บุตรต้องอยู่ในภาวะเสี่ยงต่ออันตราย ไม่เปิดโอกาสให้บุตรกระทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย เพราะกลัวบุตรจะลำบากหรือได้รับอันตราย

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529: 77 – 78) แบบอย่างของการอบรมเลี้ยงดู สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 แบบ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ซึ่งหมายถึง บิดามารดาให้กำลังใจแก่เด็ก สนับสนุนและกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นและแสดงการกระทำต่างๆ และแนะนำแก้ไขการกระทำที่ไม่ถูกต้องสมควร บิดามารดาไม่ใช้การลงโทษเด็กด้วยวิธีดุว่าหรือเสียงตื๊อ แต่จะใช้วิธีการลงโทษแบบลิดรอนสิทธิ คือ ตัดสิทธิที่เด็กเคยได้รับจากครอบครัว หรือให้ทำงานชดใช้ความผิดที่ได้กระทำนั้น เช่น ถ้าเด็กทำของเสียหายก็ให้รับหน้าที่เป็นผู้ซ่อมแซมของนั้น เป็นต้น

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง บิดามารดาสนับสนุนและกระตุ้นให้เด็กมีเหตุผลในการกระทำของตน และให้เด็กใคร่ครวญพิจารณาเรื่องต่างๆ อย่างถี่ถ้วน ก่อนที่จะตัดสินใจทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง รวมทั้งการฝึกให้เด็กพิจารณาเหตุและผลของการกระทำ คือ ดูว่าการกระทำใดส่งผลต่อประการใด

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึง บิดามารดาเลี้ยงดูเด็กอย่างเข้มงวด โดยให้เด็กปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัด ไม่เปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็น นอกจากนี้ยังใช้การลงโทษอย่างรุนแรงด้วยวิธีการดุว่า เสียงตื๊อ หรือการกักขัง

กล่าวโดยสรุป การอบรมเลี้ยงดูส่วนใหญ่จะแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ แบบที่พ่อแม่และลูกมีความสัมพันธ์กันดี รักและเข้าใจกัน เป็นรูปแบบที่ดีที่สุดของการอบรมเลี้ยงดู อีกแบบคือพ่อแม่รักและเอาใจใส่ดูแลลูกมากเกินไป จนลูกขาดอิสระ และแบบสุดท้ายคือพ่อแม่ไม่ค่อยแสดงความรักกับลูก ไม่เอาใจใส่ดูแล จนลูกรู้สึกเหมือนถูกทอดทิ้ง ดังนั้นสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูของ Roger (1972)

การอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อการประยุกต์ใช้คุณธรรม

Freud (1970) กล่าวว่า พัฒนาการทางบุคลิกภาพของเด็กจะพัฒนาในช่วง 5 ขวบปีแรก หลังจากนั้นเป็นเพียงการพัฒนาบุคลิกภาพปลีกย่อยจากโครงสร้างพื้นฐานเดิม ซึ่งกระบวนการเกิดคุณธรรมจริยธรรมในวัยเด็กนั้น จะเกิดจากการที่เด็กรับเอาพฤติกรรม ทักษะคิด และคำสั่งสอนของบิดามารดามาเลียนแบบเป็นบุคลิกภาพทางจริยธรรมของตนเองผ่านทางกระบวนการอบรมเลี้ยงดู

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม (2520) ศึกษาเรื่องจริยธรรมของเยาวชนไทย พบว่า เด็กที่ได้รับอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากและแบบใช้เหตุผลมาก มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงในผู้ถูกศึกษาทุกระดับอายุ นอกจากนี้ยังพบว่า การถูกอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวมีส่วนเกี่ยวข้องกับจริยธรรมของบุคคลเป็นอย่างมาก และอิทธิพลของครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางจริยธรรมของบุคคลนี้มีความคงทนไปถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ดังนั้นการปลูกฝังให้เด็กมีจริยธรรมนั้น กลุ่มบุคคลที่รับผิดชอบในการปลูกฝังจริยธรรมให้เด็กมากที่สุด คือสมาชิกในครอบครัวของเด็กเอง

พนม เกตุมาน นายแพทย์หน่วยจิตเวชเด็กและวัยรุ่น คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล แสดงความคิดเห็นว่า เด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมมักจะได้รับผลกระทบมาตั้งแต่ยังเล็ก โดยปัญหาเริ่มจากน้อยๆ แล้วค่อยขยายมากขึ้นเรื่อยๆ เช่น เด็กอันธพาลมักจะเริ่มมีพฤติกรรมก้าวร้าว เกรละเมิดสิทธิผู้อื่น ละเมิดกฎเกณฑ์ตั้งแต่ระดับอนุบาลหรือประถมต้น ความรุนแรงจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เมื่อพ่อแม่ดูแลไม่ถูกต้อง ดังนั้น ปัญหาเด็กวัยรุ่นสมัยนี้ส่วนใหญ่มักเกิดจากรากฐานการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมมาตั้งแต่เด็ก เช่น พ่อแม่ละเลยลูก ก้าวร้าวรุนแรง อบรมสั่งสอนไม่สม่ำเสมอ ตามใจลูกมากเกินไป (<http://teenlifemap.com/board/show.php?id=176>)

ผาสุกสันต์ ไหมทิพย์ (2540) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักเรียน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีภูมิหลังต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีคะแนนเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ซึ่งได้แก่ การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ การประหยัดและออม การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา การมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ สูงกว่านักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย

อาทิตย์ญา โพธิ์สวอย (2550: 87) ทำงานวิจัยเรื่องการศึกษาการนำค่านิยมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีการนำค่านิยมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยนำค่านิยมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในชีวิตประจำวันมากกว่าแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย

จากการรวบรวมข้อมูล สรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูมีผลต่อพฤติกรรมของเด็ก กล่าวคือ พ่อแม่ที่ให้ความรักความเข้าใจลูก เอาใจใส่ดูแล มีเหตุผล จะส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมที่ดี มีคุณธรรม แต่ถ้าพ่อแม่เข้มงวดเกินไป หรือปล่อยปละละเลยลูกมากเกินไป จะส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมไม่ดี อาจก้าวร้าว เกร หรือเก็บตัวเงียบ เข้าสังคมไม่เป็น

3. ความหมาย ที่มา และตัวชี้วัดคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

ความหมายของคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ หมายถึง คุณธรรมที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณธรรม 8 ประการ โดยเริ่มใช้เต็มรูปแบบในปีการศึกษา 2550 คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข ก้าวสู่สังคมคุณธรรมนำความรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2550: 40) ได้กำหนดคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ดังนี้

1. **ขยัน** หมายถึง ผู้ที่มีความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การงานอย่างจริงจังและต่อเนื่องในเรื่องที่ถูกต้องควร ชูงาน มีความพยายาม ไม่ทอดทิ้ง กล้าเผชิญอุปสรรค รั้งงานที่ทำ ตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจัง

2. **ประหยัด** หมายถึง ผู้ที่ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตน คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ รู้จักทำบัญชี รายรับ – รายจ่าย ของตนเองอยู่เสมอ

3. **ซื่อสัตย์** หมายถึง ผู้ที่มีความประพฤติตรงทั้งต่อเวลา ต่อหน้าที่ และต่อวิชาชีพ มีความจริงใจ ปลอดจากความรู้สึกลำเอียง หรืออคติ ไม่ใช่เล่นหัดโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม รับผิดชอบหน้าที่ของตนเองปฏิบัติอย่างเต็มที่และถูกต้อง

4. **มีวินัย** หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติตนในขอบเขตของ กฎ ระเบียบของสถานศึกษา สถาบันองค์กร และประเทศ โดยที่ตนยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มที่และตั้งใจยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับและข้อปฏิบัติ รวมถึงการมีวินัยทั้งต่อตนเองและสังคม

5. **สุขภาพ** หมายถึง ผู้ที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตนตามสถานภาพและกาลเทศะ มีสัมมาคารวะ เรียบร้อยไม่ก้าวร้าว รุนแรง หรือวางอำนาจข่มผู้อื่นทั้งโดยวาจาและท่าทาง เป็นผู้มีความประพฤติงาม วางตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย

6. **สะอาด** หมายถึง ผู้ที่รักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัย และสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องตามสุขลักษณะ ผีคนจิตใจไม่ให้ขุ่นมัว มีความแจ่มใสอยู่เสมอ ปราศจากความหมองทั้งกาย ใจ และสภาพแวดล้อมมีความผ่องใสเป็นที่เจริญตาทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น

7. **สามัคคี** หมายถึง ผู้ที่เปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับผิดชอบต่อตนทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลัง ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้การงานสำเร็จ

ลู่ทาง สามารถแก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้งได้ เป็นผู้ที่มีเหตุมีผล ยอมรับความแตกต่าง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิดและความเชื่อ พร้อมทั้งปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติและสมานฉันท์

8. มีน้ำใจ หมายถึง ผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น เห็นอก เห็นใจ และเห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์และผู้ที่มีความเดือดร้อน มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกายและสติปัญญา ลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

ที่มาของคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2550: 40) ดำเนินการเชื่อมโยงสถาบันครอบครัว สถาบันทางศาสนา ชุมชน สถาบันการศึกษา สื่อมวลชน และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ได้ตั้งความปรารถนา ร่วมกันในการเสริมสร้างคุณธรรมในการศึกษาไทย ดังนี้

1. เร่งรัดปฏิรูปการศึกษาที่ยึดคุณธรรมนำความรู้ เพื่อพัฒนาคนไทยโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ สร้างความตระหนักและสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ชยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ ตลอดจนความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย ให้เป็นวิถีของคนในสถานศึกษา หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

2. พัฒนาให้การศึกษาสร้างคุณธรรมนำความรู้ ส่งเสริมปฏิรูปสังคมไทยให้เป็นสังคมอยู่เย็นเป็นสุข อยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ ไม่ทอดทิ้งกัน เป็นประชาสังคมที่เข้มแข็ง สังคมคุณธรรม และสังคมประชาธิปไตย

3. สร้างภูมิคุ้มกันด้านแทนแก่สังคมไทย โดยเครือข่ายขยายผล และผนึกพลังเครือข่ายเสริมสร้างคุณธรรมนำความรู้ระหว่างสถานศึกษาร่วมกับครอบครัว สถาบันศาสนา ร่วมกับทุกภาคส่วนของสังคม

4. เน้นแก้ปัญหาคอขวดและพัฒนาบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่ดีให้เหมาะสมในการพัฒนาจิตใจของเด็กและเยาวชนไทย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวชี้วัดคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาพัฒนาตัวชี้วัดพฤติกรรมด้านคุณธรรมของนักเรียน โดยพัฒนาตัวชี้วัดคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ครอบคลุมใน 2 มิติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) ดังต่อไปนี้

คุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ	มิติตัวชี้วัดพฤติกรรม	
	ต่อตนเอง	ต่อสังคม
1. ขยัน	<ul style="list-style-type: none"> - การใช้เวลาว่างหลังเลิกเรียนให้เป็นประโยชน์ - ปริมาณหนังสือที่อ่านเฉลี่ยต่อวัน - การส่งการบ้านทันตามกำหนด - รู้จักค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ - รับผิดชอบทำงานที่สั่งได้ครบทุกครั้ง - รีบทำงานให้แล้วเสร็จเร็วที่สุด - ใส่ใจในการเรียนและกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย - มีความพยายามที่จะทำงานให้สำเร็จ 	<ul style="list-style-type: none"> - การช่วยทำงานส่วนรวมของโรงเรียน / ชุมชน - การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในวันหยุด - มีความมุ่งมั่น ตั้งใจในการทำงานอย่างเต็มกำลัง - ความสามารถและเต็มตามศักยภาพ
2. ประหยัด	<ul style="list-style-type: none"> - การใช้จ่ายเงิน วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ (เงินที่พ่อแม่ให้ ถ้าเหลือใช้ซื้ออะไร) อย่างคุ้มค่า (ค่าโทรศัพท์ส่วนตัวต่อเดือน ถ้าต้องการได้สิ่งของต้องเก็บเงินเองหรือพ่อแม่ซื้อให้) - รู้จักเก็บออม รู้จักคุณค่าของเงิน รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย - มีเงินออม ฝากเงินออมทรัพย์ - สม่ำเสมอ/มีบัญชีเงินฝาก - การประหยัดไฟฟ้า น้ำประปา กระดาษชำระที่บ้าน 	<p><u>ในโรงเรียน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การประหยัดน้ำ ไฟฟ้า และทรัพยากรของส่วนรวม - การประหยัดกระดาษชำระ - ไม่เปิดน้ำทิ้งขณะแปรงฟัน - แนะนำเพื่อนให้รู้จักวิธีการประหยัดได้ - อาสาสมัครเข้าไปเป็นทีมงานรณรงค์การประหยัดพลังงานของโรงเรียน - ดูแลรักษาสิ่งของสาธารณะ

คุณธรรม พื้นฐาน 8 ภาวะการ	มิติตัวชี้วัดพฤติกรรม	
	ต่อตนเอง	ต่อสังคม
	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ใช่จ่ายสุรุ่ยสุร่าย / ไม่ใช่จ่ายเกินตัว - การหารายได้ระหว่างเรียน - รู้จักวางแผนการใช้จ่าย / มีเหตุผลในการใช้จ่ายเงิน / รู้จักใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็น - จัดทำบัญชีรับ – จ่ายของตนเป็นประจำ - นำวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ใหม่ - รู้จักดำเนินชีวิตอย่างประหยัดบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 	<ul style="list-style-type: none"> สมบัติของโรงเรียน/ส่วนรวมให้สามารถใช้งานได้ยาวนาน - มีการนำวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ใหม่และมีการใช้วัสดุธรรมชาติทดแทน
3. ซื่อสัตย์	<ul style="list-style-type: none"> - การทำตามสัญญา / รักษาความสัตย์ - ทำตามข้อตกลงของกลุ่ม - การไม่พูดปด (เรื่องที่พูดปดร้ายแรงที่สุดในรอบ 3 เดือนคืออะไร) - ทำตามคำพูดที่ตนได้พูดไว้ (มีความจริงใจ ใช้ปิยวาจา และพูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์) - การปฏิบัติตามระเบียบการสอบ ไม่ลอกการบ้าน - ไม่โลภและหยิบขวยสิ่งของผู้อื่น / ไม่เอาสิ่งของผู้อื่นมาเป็นของตน - ทักทายสุภาพ - มีเจตคติที่ดี คิดอย่างไรก็แสดงออกอย่างนั้น - ซื่อสัตย์ต่อตนเอง - รู้จักหน้าที่รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> - การไม่ขโมยสิ่งของผู้อื่น - การตรงต่อเวลาในการทำงานกับเพื่อนๆ หรือผู้อื่น - ทำตนให้เป็นแบบอย่าง และแนะนำเพื่อนให้เห็น ความสำคัญของความซื่อสัตย์ - รับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง และต่อสังคมได้เป็นอย่างดี - เมื่อเก็บสิ่งของได้จะนำส่งครูเพื่อประกาศหาเจ้าของ ไม่หยิบขวยสิ่งของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต

คุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ	มิติตัวชี้วัดพฤติกรรม	
	ต่อตนเอง	ต่อสังคม
4. มีวินัย	<ul style="list-style-type: none"> - การบังคับตนเอง (เช่น ตื่นนอนตามเวลา สุขนิสัยส่วนตัว) - การควบคุมตนเองไม่ให้ขัดแย้งกับกติกาของสังคมที่ตนอยู่ - การแต่งกายถูกระเบียบ - การเข้าเรียนตามเวลา (อุดมศึกษา) - การมาโรงเรียนทันเวลา - ตรงต่อเวลาและรักษาเวลา (ไม่หนีเรียน) - ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน โดยเฉพาะการเข้าแถวเคารพธงชาติ และปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ - เห็นคุณค่าของเวลา / รักษาเวลา - การเดินผ่านครูและผู้ใหญ่อย่างสุภาพ เรียบร้อย มีสัมมาคารวะ - รู้จักเข้าแถวรับบริการก่อน – หลัง เช่น ช่วงเวลารับประทานอาหาร เข้าแถวเคารพธงชาติ และมีมารยาทในการรับประทานอาหาร - การรู้จักกล่าวคำขอโทษ ขอขอบคุณ เหมาะสมกับกาลเทศะ - ไม่พูดคุยกขณะรับประทานอาหาร / อยู่ในห้องประชุม - ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เพื่อนนักเรียนคนอื่น - มีความอดทน อดกลั้น ควบคุมตนเอง และมีพฤติกรรมที่เหมาะสม - ดูแลรักษาและจัดเก็บสิ่งของของตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> - การเคารพกฎ กติกาของโรงเรียน (สิ่งที่ยึดถือกันมา) และสังคมได้อย่างถูกต้องเหมาะสม - เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของห้องถิ่นและส่วนรวมเป็นประจำ - ช่วยกันรักษาสาธารณสมบัติของโรงเรียนและชุมชน - มีวินัยในการเข้าแถวเข้ารับบริการ (การเข้าคิวซื้อของ ซื้ออาหารในโรงเรียน) - การแต่งกายถูกระเบียบ - การตรงต่อเวลา - การปฏิบัติตามกฎระเบียบจราจร - การข้ามทางม้าลาย การข้ามสะพานลอย - สามารถร่วมตั้งกฎ ระเบียบของโรงเรียนได้

คุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ	มิติตัวชี้วัดพฤติกรรม	
	ต่อตนเอง	ต่อสังคม
	<p>อย่างเป็นระเบียบ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทำกิจวัตรประจำวันได้ตามเวลาที่กำหนด 	
5. สุภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - การแต่งกายถูกกาลเทศะ - การไม่ใช้วาจาทำร้ายจิตใจผู้อื่น ไม่พูดเท็จ ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดเพ้อเจ้อ ไม่นินทา ไม่พูดจากร้าวร้าว เสียดสี ถากถาง (เช่น พูดแล้วเพื่อนแตกแยก พูดให้ผู้อื่นโกรธ) - การไม่ทำร้ายผู้อื่น, ไม่สบประมาทผู้อื่น, พูดจาสุภาพอ่อนหวาน (วาจาชอบ คำวิชอบ) - ใช้คำพูดที่ถูกต้องกับเวลา สถานที่ บุคคล - การมีกริยามารยาทที่ดีเหมาะสมกับวัย - รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน - มีสัมมาคารวะ / เคารพผู้ใหญ่ (ไม่คุยภาษามือข้ามหัวผู้ใหญ่) - รู้จักกล่าวคำขอบคุณ ขอโทษ คิดดี พูดดี ทำดี 	<ul style="list-style-type: none"> - มีกริยามารยาทที่เหมาะสมเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม - สามารถเป็นตัวแทนที่ดีขององค์กรในการร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น - มีสัมมาคารวะต่อผู้อื่น
6. สะอาด	<ul style="list-style-type: none"> - การมีสุขนิสัยที่ดี 10 ประการ - ดูแลรักษาความสะอาดร่างกายของตนเองอย่างสม่ำเสมอ (การสวมใส่เสื้อผ้า เครื่องแต่งกายสะอาด (ดูสุขนิสัย) - การมีสุขภาพจิตที่ดี (เช่น การมองคนในแง่บวก) - เลือกรับประทานอาหารที่ดี สะอาด และมีประโยชน์ 	<ul style="list-style-type: none"> - การรักษาสมบัติส่วนรวมให้สะอาด น่าอยู่น่าใช้ - จัดสภาพแวดล้อม ห้องเรียน ให้สะอาดอยู่เสมอ และมีความปลอดภัย - ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว - ไม่ขีดเขียนฝาผนังของอาคาร

คุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ	มิติตัวชี้วัดพฤติกรรม	
	ต่อตนเอง	ต่อสังคม
	<ul style="list-style-type: none"> - จัดโต๊ะเรียนของตนสะอาดเรียบร้อย - สร้างนิสัยในการรักษาความสะอาด 	<ul style="list-style-type: none"> เรียน ห้องเรียน ห้องน้ำ - เข้าร่วมกิจกรรม 5 ส. ของโรงเรียน
7. สามัคคี	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน - รู้จักการให้ แบ่งปัน และมีน้ำใจต่อผู้อื่น - ช่วยครูดูแลรุ่นน้องในโรงเรียน - ร่วมมือร่วมใจในการทำงานในสังคมอย่างมีความสุข มองโลกในแง่ดี 	<ul style="list-style-type: none"> - การอาสาทำงานร่วมกับเพื่อนอย่างสม่ำเสมอ - การยอมรับความคิดของผู้อื่นพร้อมทั้งมีความเป็นผู้นำและผู้ตามในขณะเดียวกัน - ทำงานกับผู้อื่นเป็นหมู่คณะด้วยความเต็มใจในโรงเรียน / สังคม - ความร่วมมือในการทำงานส่วนรวมด้วยความเต็มใจ - ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มโดยไม่บิดพลิ้ว - ไม่มีปัญหาการทะเลาะวิวาท - มีความสุขกับการทำงานเป็นทีม - ยินดีให้ความช่วยเหลือ - ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ประสบความสำเร็จ - ร่วมส่งกำลังใจให้กับพี่น้อง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยความห่วงใย และสร้างสมานฉันท์โดยไม่แบ่งเชื้อชาติ ศาสนา
8. มีน้ำใจ	<ul style="list-style-type: none"> - รู้จักการให้และการเสียสละ - มีจิตใจที่ดี เอาใจเขามาใส่ใจเรา 	<ul style="list-style-type: none"> - มีจิตสำนึกสาธารณะ - การมีจิตเอื้ออาทร (เช่น ช่วย

คุณธรรม พื้นฐาน 8 ภาวะการ	มิติตัวชี้วัดพฤติกรรม	
	ต่อตนเอง	ต่อสังคม
	<ul style="list-style-type: none"> - มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี - แสดงความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น มีความปรารถนาดีต้องการเห็นผู้อื่นมีความสุข 	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อนทำเวร) - การเข้าใจผู้อื่น (เช่น เห็นใจ เข้าใจเพื่อนที่มีความเดือดร้อนอย่างจริงใจ ให้กำลังใจแก่ผู้อื่น ไม่พูดในแง่ลบ) - การแบ่งปันน้ำใจให้แก่ผู้อื่น ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน - มีความเห็นอกเห็นใจต่อเพื่อนร่วมสังคม - การช่วยเหลือผู้อื่นและผู้ที่ยด้อยโอกาสกว่าด้วยความเต็มใจและสมัครใจ - ไม่นิ่งเฉยเมื่อมีผู้อื่นขอความช่วยเหลือ - อาสาสมัครช่วยงานของโรงเรียนและส่วนรวม (ทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ทั้งในและนอกโรงเรียน) - แบ่งปันทรัพย์สิน / สิ่งของ หรือแสดงเจตนาบริจาค เงิน สิ่งของ เครื่องใช้ให้ผู้อื่น - เข้าร่วมกิจกรรมสาธารณประโยชน์อย่างต่อเนือง แสดงตนเป็นผู้ให้โดยตลอด (ให้ทรัพย์สิน ให้กำลังใจ ให้โอกาสอย่างต่อเนื่อง)

4. ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient : EQ)

Salovey และ Mayer (1990) ให้ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ว่า เป็นรูปแบบหนึ่งของความฉลาดทางสังคมที่ประกอบด้วยความสามารถในการรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น สามารถแยกความแตกต่างของอารมณ์ที่เกิดขึ้น และใช้ข้อมูลนี้เป็นเครื่องชี้นำในการคิดและกระทำสิ่งต่างๆ

Goleman (1995) อธิบายว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถหลายด้าน ได้แก่ การเร่งเร้าตัวเองให้ไปสู่เป้าหมาย มีความสามารถควบคุมความขัดแย้งของตนเอง รอคอยเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีกว่า มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถจัดการกับอารมณ์ไม่สบายต่างๆ มีชีวิตอยู่ด้วยความหวัง นอกจากนี้ Goleman ยังกล่าวถึงลักษณะของคนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงว่าควรมีคุณสมบัติดังนี้ คือ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีการตัดสินใจที่ดี ควบคุมตนเองได้ มีความอดทนอดกลั้น ไม่หุนหันพลันแล่น ทนความผิดหวังได้ เข้าใจจิตใจผู้อื่น เข้าใจสถานการณ์ทางสังคม ไม่ย่อท้อหรือยอมแพ้ง่าย สามารถสู้ปัญหาชีวิตได้ และไม่ปล่อยให้ความเครียดท่วมทับจนทำอะไรไม่ถูก

Weston and Weston (1996) กล่าวถึงคุณลักษณะที่ควรสร้างขึ้นในวัยเด็ก เพื่อให้มีความฉลาดทางอารมณ์สูงและมีความสุขในการดำเนินชีวิตในสังคม ว่ามี 12 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. รักความยุติธรรม ซื่อสัตย์ มีเมตตากรุณา
2. เคารพกฎหมายและรับฟังเสียงส่วนใหญ่
3. มีจิตใจเป็นอิสระและเปิดกว้าง
4. มีคุณภาพชีวิต และมีหลักการในการดำเนินชีวิต
5. เป็นที่ไว้วางใจและน่านับถือ
6. รักและมีเมตตาผู้อื่น
7. มีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ
8. มีความรู้ดีและมีแรงจูงใจสูง
9. เอาใจใส่ดูแลรักษาสุขภาพร่างกายของตนเอง
10. มีความสามารถในการแก้ปัญหาทั้งผู้ใหญ่และเด็กได้
11. มีความสุขกับชีวิตและสนุกสนาน
12. มีการสื่อสารที่เปิดเผย ตรงไปตรงมาและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น

Bar – On (1997) อธิบายความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ว่าเป็นสิ่งที่จัดอยู่ใน ส่วนของสมรรถภาพที่ไม่เกี่ยวกับการใช้ปัญญา (non cognitive capability) ความสามารถ (competencies) และทักษะ (skill) ที่มีอิทธิพลต่อความสามารถของบุคคลที่จะประสบผลสำเร็จ ในการจัดการกับความต้องการทางสภาพแวดล้อม (environmental demands) และแรงกดดัน (pressures) ต่างๆ ซึ่งส่งผลต่อการประสบความสำเร็จในชีวิตและมีผลโดยตรงต่อการมีสภาวะ ทางจิตที่ดี (psychological well being) ของบุคคล

Cooper และ Sawaf (1998) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของความฉลาดทางอารมณ์ในการ เป็นผู้นำองค์กร กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถในการรู้ถึงอารมณ์ตนเอง ควบคุมอารมณ์ของตัวเองได้ ยอมรับและเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น และสามารถจูงใจตนเองให้ไปสู่ เป้าหมายที่ต้องการได้

เทิดศักดิ์ เดชคง (2542) ได้ศึกษาเรื่องความฉลาดทางอารมณ์และสรุปว่า ความฉลาด ทางอารมณ์เป็นความสามารถของบุคคลในการนำไปสู่การเป็นคนดี มีคุณค่า และมีความสุข

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต, 2542) กล่าวถึงความฉลาดทางอารมณ์ว่า หมายถึง การเข้าใจ สู่ระบบบูรณาการ โดยเน้นความสัมพันธ์ระหว่างปัญญากับอารมณ์ เน้นบทบาทของปัญญาในการ พัฒนาหรือปรับสภาพจิตใจ เมื่อปัญญาชี้นำอารมณ์ ก็จะแสดงพฤติกรรมในทางที่ดีต่อตนเองและ ผู้อื่น

พระราชวรมูณี (ประยูร ธมมจิตโต, 2542) กล่าวถึงความฉลาดทางอารมณ์ในแนวพุทธ ศาสตร์ว่า การจะเข้าใจความฉลาดทางอารมณ์ในแนวพุทธศาสนา ควรเข้าใจองค์ประกอบของจิต ว่าประกอบด้วยเจตสิก 52 โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ กุศลเจตสิก(จิตฝ่ายดี) เจตสิกที่เป็น กลาง(จิตฝ่ายที่เป็นกลาง) และอกุศลเจตสิก(จิตฝ่ายไม่ดี) เมื่อเข้าใจองค์ประกอบของจิตซึ่งเป็น ธรรมชาติชนิดหนึ่งที่อยู่รู้อารมณ์แล้ว ปัญญาจะเป็นส่วนที่ช่วยให้เข้าใจความฉลาดทางอารมณ์ได้ ดีขึ้น

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย (2542) ให้คำจำกัดความของความฉลาดทางอารมณ์ว่า หมายถึง ความรู้เท่าทันในการเปลี่ยนแปลงอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น สามารถบริหารจัดการกับอารมณ์ และความรู้สึกภายในตนเองได้ และจัดการอารมณ์ของตนในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นในทางที่ สร้างประโยชน์แก่ทุกฝ่าย

อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม (2543, 18) กล่าวว่า การวัดความสำเร็จในชีวิตจะต้องประสบ ความสำเร็จพร้อมๆ กัน ทั้งการมีสุขภาพกายจิตที่ดี ครอบครัวมีความอบอุ่น รักใคร่ห่วงหาอาทร ความสำเร็จในหน้าที่การงาน เป็นที่ยอมรับในสังคม และเกื้อกูลสังคม ซึ่งสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิด ความสำเร็จเหล่านี้ คือ ความฉลาดทางอารมณ์

จำลอง ดิษยวันิช และพริ้มเพรา ดิษยวันิช (2545) ซึ่งศึกษาเรื่องความเครียด ความวิตก กังวล และสุขภาพ ได้กล่าวว่า คนที่มีความฉลาดทางอารมณ์จะสามารถควบคุมการประพฤติ ปฏิบัติให้อยู่ในหลักศีลธรรม จรรยา และมีจริยธรรม

กรมสุขภาพจิต (2543: 2) ได้นำแนวคิดเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ตามทฤษฎีของ Salovey และ Mayer และ Goleman มาปรับให้เข้ากับบริบทของพุทธศาสนา และได้ให้คำจำกัด ความว่า ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถทางอารมณ์ในการดำเนินชีวิตร่วมกับ ผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข และกรมสุขภาพจิตยังได้พัฒนาแนวคิดเรื่อง ความฉลาดทาง อารมณ์ ซึ่งประกอบด้วยความสามารถหลัก 3 ด้าน คือ

1. **ความดี** หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง

- รู้อารมณ์และความต้องการของตนเอง
- ควบคุมอารมณ์และความต้องการได้
- แสดงออกอย่างเหมาะสม

1.2 ความสามารถในการเห็นใจผู้อื่น

- ใส่ใจผู้อื่น
- เข้าใจและยอมรับผู้อื่น
- แสดงความเห็นใจอย่างเหมาะสม

1.3 ความสามารถในการรับผิดชอบ

- รู้จักการให้ รู้จักการรับ
- รู้จักรับผิดชอบ รู้จักให้อภัย
- เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

2. **ความเก่ง** หมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจ แก้ปัญหาและแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

2.1 ความสามารถในการรู้จักและสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง

- รู้ศักยภาพของตนเอง
- สร้างขวัญและกำลังใจให้ตนเองได้
- มีความมุ่งมั่นที่จะไปให้ถึงเป้าหมาย

2.2 ความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหา

- รับรู้และเข้าใจปัญหา
- มีขั้นตอนในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม
- มีความยืดหยุ่น

2.3 ความสามารถในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น

- รู้จักการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
- กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม
- แสดงความเห็นที่ขัดแย้งได้อย่างสร้างสรรค์

3. **ความสุข** หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข มีความภูมิใจในตนเองพอใจในชีวิต และมีความสุขสงบทางใจ

3.1 ความภูมิใจในตนเอง

- เห็นคุณค่าในตนเอง
- เชื่อมั่นในตนเอง

3.2 ความพึงพอใจในชีวิต

- รู้จักมองโลกในแง่ดี
- มีอารมณ์ขัน
- พพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่

3.3 ความสงบทางใจ

- มีกิจกรรมที่เสริมสร้างความสุข
- รู้จักผ่อนคลาย
- มีความสงบทางจิตใจ

สุวิทย์ และอรทัย มูลคำ (2543) กล่าวถึงคุณลักษณะของบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง คือ ถ้าเป็นผู้ชายที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง จะเป็นคนที่ชอบสังคม เปิดเผย ร่าเริง สามารถทำให้ผู้อื่นเป็นสุขได้ง่าย ไม่หวาดกลัว หรือเป็นคนคิดมาก และรักษาคำพูด และถ้าผู้หญิงที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง จะเป็นคนที่มีความมั่นใจตนเองในระดับที่เหมาะสม เปิดเผย ความรู้สึกตรงไปตรงมา มีความรู้สึกที่ดีกับตนเอง และมีความสุขสนุกกับชีวิต

อารี พันธุ์ณี (2546) กล่าวว่า คนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ จัดเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ทั้งทางภายใน มีจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก ความคิดเชิงสร้างสรรค์ สามารถสร้างความสมดุล ระหว่างความคิด จิตใจ อุดหนุนต่อความล้มเหลว ผิดหวัง ขจัดข้อขัดแย้ง ยอมรับจุดดี จุดด้อย และ ความเป็นจริงได้ ดังนี้

1. สามารถสร้างความสมดุลให้กับชีวิตได้ ไม่มีความทะเยอทะยานมากเกินไป แต่เหมาะสมกับความสามารถศักยภาพที่เป็นจริงและมีความเป็นไปได้ มีความสอดคล้องระหว่าง ตัวตนที่เป็นจริง (real self) และตัวตนที่อยากเป็น (ideal self) นำไปสู่การมีสุขภาพจิตดี

2. มีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง (self-esteem) รู้จักรักตนเอง รู้จักตนเอง ยอมรับตนเอง ไม่ไหวหวั่นต่อการวิพากษ์วิจารณ์ มีทัศนคติต่อโลกแบบ I'm OK. You're OK.

3. มีความสามารถในการจัดการกับตนเอง มีศิลปะในการจัดระเบียบชีวิตของตนเอง มีการแบ่งเวลาการทำงาน การพักผ่อน การพบปะเพื่อนฝูง และการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ชีวิต ของตนเองมีความหมาย มีคุณค่า และใช้ชีวิตอย่างรู้คุณค่า เพื่อสร้างความสุข ความสำเร็จต่อ ตนเองและสังคม

4. มีความรู้สึกนึกคิดทางบวก (positive thinking) มองโลกในแง่ดี ยอมรับสภาพความเป็นจริง เปลี่ยนปัญหาเป็นความสำเร็จ มองวิกฤติเป็นโอกาส ทุกอย่างที่เกิดขึ้นมองเห็น ประโยชน์หรือข้อดีจนได้ จะทำให้จิตใจไม่เศร้าหมอง เบื่อหน่ายและแข็ง แต่สามารถสร้างกำลังใจ และความสุขให้เกิดขึ้นได้

5. มีความสามารถในการเอาชนะความกลัว กล้าเผชิญกับสิ่งที่ท้าทายได้ อาศัยสติกำกับ จิตและทำจิตใจให้สงบ ระวังความว้าวุ่นใจ กังวลใจ และกล้าเผชิญกับสิ่งที่ท้าทายได้

6. ไม่เป็นคนเก็บกดและมีความรู้สึกผิด (Guilty) กับเรื่องหนึ่งเรื่องใดตลอดชีวิต และ แสดงออกด้วยการก้าวร้าว รุนแรงต่อบุคคลรอบข้าง

7. พอใจในตนเอง (self-satisfied) จงพอใจในสิ่งที่ตนเองมี มองหาข้อดี ศักยภาพของ ตนเอง ทำให้รู้สึกดีกับตนเอง

8. ทำให้ตนเองเป็นที่ยอมรับ ค้นพบข้อดีของตนเอง กล้าที่จะเป็นตัวของตัวเอง ด้วยการ สร้างความประทับใจ มีน้ำใจ ก็ทำให้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น

9. รู้จักอดทน รอคอย และยืดหยุ่น การที่จะประสบความสำเร็จทั้งในเรื่องการเรียน การ งาน และชีวิต จำต้องอาศัยความอดทนพากเพียรพยายามและต้องใช้เวลา ฟัง เข้าใจ และปฏิบัติ ตนอย่างต่อเนื่อง หรือทำให้ดีที่สุดในทุกสิ่งที่ทำ หากไม่สำเร็จก็ทำต่อไป และหากไม่สมหวังก็ทำใจ ให้อยอมรับว่ากระบวนการสู่ความสำเร็จก็ต้องพบปัญหาอุปสรรคบ้างเป็นธรรมดา

กล่าวโดยสรุป ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง อารมณ์และความรู้สึกที่ผ่านการใช้ปัญญาไตร่ตรองแล้ว จึงแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม ทำให้สามารถควบคุมและจัดการอารมณ์ตนเองได้ รวมถึงจัดการอารมณ์ของผู้อื่น สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดให้ความฉลาดทางอารมณ์ประกอบด้วยความสามารถหลัก 3 ด้าน (กรมสุขภาพจิต, 2543: 2) คือ ความดี ความเก่ง และความสุข

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าความฉลาดทางอารมณ์มีความสำคัญต่อชีวิตอย่างมาก คนที่มีความฉลาดทางอารมณ์จะดำรงชีวิตอย่างมีความสุข เนื่องจากสามารถจัดการความรู้สึกและอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ทำให้ไม่มีปัญหาหรือข้อขัดแย้งกับผู้อื่น เป็นคนจิตใจสงบ ไม่กระวนกระวาย และสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนให้เป็นไปตามที่ต้องการ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ส่งผลให้การทำงานเจริญรุ่งเรือง ผู้อื่นรักและเคารพ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

ระพีวรรณ คล้ายแดง (2534) ศึกษาพฤติกรรมทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นเด็กเล็กที่บ้าน และที่โรงเรียนในหมู่บ้านจังหวัดนครราชสีมา : การศึกษาเฉพาะกรณี ผลการวิจัยพบว่าเด็กส่วนใหญ่แสดงอารมณ์คับข้องใจ อารมณ์โกรธ กลัว อิจฉาริษยา อยากรู้ อยากเห็น สนุกสนาน และอารมณ์รัก อยากรู้เปิดเผย แต่จะรุนแรงมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับความรู้สึกและการเรียกร้องของเด็ก ซึ่งมีความสัมพันธ์กับพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูที่เด็กเคยได้รับ รวมทั้งการกระทำและการตอบสนองของผู้ใหญ่ หรือพี่น้อง หรือกลุ่มเพื่อนที่มีต่อเด็ก ส่วนพฤติกรรมทางสังคมที่พบ คือ การเป็นผู้นำ การเป็นผู้ตาม การร่วมมือ การมีน้ำใจ การเห็นอกเห็นใจ และความเกรงใจ ในด้านความมากน้อยของการแสดงออก พบว่า เกิดจากลักษณะสังคมในชนบทที่มีการช่วยเหลือ แบ่งปันกัน รวมถึงการที่ผู้ใหญ่มุ่งเน้นให้เด็กมีการเคารพเชื่อฟัง และการลงโทษเมื่อเด็กไม่ปฏิบัติตามคำสั่งสอน ผลการวิจัยสรุปว่าความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางสังคมในเรื่องการเป็นผู้นำ การเป็นผู้ตาม การร่วมมือ ความมีน้ำใจ ความเห็นอกเห็นใจ และความเกรงใจ รวมถึงความมากน้อยของการแสดงออก

วรินทร์ทิพย์ หมี่แสน (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของการฝึกสมาธิตามแนวสติปัฏฐาน 4 ที่มีต่อชาวน์อารมณ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก ผลการวิจัย

พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกสมาธิตามแนวสติปัฏฐาน 4 มีคะแนนเชาวน์อารมณ์เพิ่มสูงขึ้นกว่า ก่อนได้รับการฝึกสมาธิตามแนวสติปัฏฐาน 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการฝึกสมาธิตามแนวสติปัฏฐาน 4 ในกลุ่มทดลองมีคะแนนเชาวน์อารมณ์เพิ่มสูงขึ้นกว่า นักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกสมาธิตามแนวสติปัฏฐาน 4 ในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กัญญา ภิญโญวงศ์ (2543) ศึกษาวิจัยเรื่องผลของการฝึกอานาปานสติโดยใช้เทคนิคการอบรมตามแนวทางท่านอาจารย์โกเอ็นก้า ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าว และความสามารถในการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหนองศาลาป่าชาต จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนหลังการฝึกอานาปานสติลดลง และความสามารถในการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนหลังฝึกอานาปานสติเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับความฉลาดทางอารมณ์ในเรื่องของการควบคุมและจัดการกับอารมณ์ตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เฉลา คอนขำ (2544) ได้ศึกษาเรื่องวุฒิภาวะทางอารมณ์กับการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับวุฒิภาวะทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปกติ และระดับการเลือกใช้วิธีแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี โดยภาพรวม ผู้บริหารสถานศึกษาเลือกใช้วิธีประนีประนอมมากที่สุด รองลงมา คือ วิธีเผชิญหน้า ทั้ง 2 วิธีมีการเลือกใช้อยู่ในระดับมาก ส่วนเลือกใช้ใช้น้อยที่สุด คือ วิธีบังคับ ซึ่งมีการเลือกใช้ในระดับน้อย อีกทั้งยังพบว่า ระดับวุฒิภาวะทางอารมณ์กับระดับการเลือกใช้วิธีแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่าระดับวุฒิภาวะทางอารมณ์กับระดับการเลือกใช้วิธีแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี มีความสัมพันธ์กัน

ศิริ ปานแดง (2547) ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับทัศนคติต่อการใช้ความรุนแรงของนักเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ด้านเก่ง ด้านสุข และภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ปกติ โดยมีทัศนคติต่อการใช้ความรุนแรงอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่านักเรียนมัศึกษามีความฉลาด

ทางอารมณ์ด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุข สัมพันธ์กับทัศนคติต่อการใช้ความรุนแรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Schutte et al. (1998) ได้พัฒนาแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ซึ่งยึดทฤษฎีของ Salovey และ Mayer (1990) โดยการวัดความฉลาดทางอารมณ์เป็นการรายงานตนเองชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ 1 แทนไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และ 5 แทนเห็นด้วยอย่างยิ่ง มีจำนวนทั้งสิ้น 33 ข้อ แบ่งเป็นกลุ่มการประเมินค่าและแสดงออกของอารมณ์จำนวน 13 ข้อ กลุ่มจัดการระบบอารมณ์ จำนวน 10 ข้อ และกลุ่มการใช้ประโยชน์ทางอารมณ์ จำนวน 10 ข้อ ได้ค่าความเที่ยงชนิดความสอดคล้องภายในแบบแอลฟาของครอนบาค 0.09 และค่าความเที่ยงชนิดการสอบซ้ำโดยการสอบซ้ำใน 2 สัปดาห์ต่อมา มีค่า 0.78 จากการตรวจสอบความตรงพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างที่เกี่ยวข้องทางทฤษฎี ได้แก่ การเอาใจใส่ความรู้สึก ความกระจำงัดในความรู้สึก การปรับปรุงสภาวะอารมณ์ การมองโลกในแง่ดี และการอดกลั้น สามารถพยากรณ์ผลการเรียนของนิสิตปีหนึ่งได้

Livingstone และ Foster (2002) ศึกษาวิจัยเรื่องความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำทางทหาร ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้นำ มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางจริยธรรมและศีลธรรม (Moral Quotient : M.Q.) โดยผู้นำที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงจะมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม นักวิจัยหลายท่านสรุปความหมายของความฉลาดทางจริยธรรมไว้ว่า เป็นการรับรู้ของบุคคลในการประพฤติปฏิบัติสิ่งที่เป็นประโยชน์และถูกต้องดีงาม จะเห็นได้ว่าฉลาดทางจริยธรรมมีลักษณะคล้ายคลึงกับคุณธรรม ซึ่งผู้วิจัยสรุปความหมายของคุณธรรมไว้ว่า เป็นคุณลักษณะที่บุคคลนำมาประพฤติปฏิบัติ ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์และความสุขต่อตนเองและผู้อื่น

Sivanathand กับ Fekken (2002) ได้ทำการวิจัยเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยเก็บข้อมูลเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมจากเจ้าหน้าที่หอพักของมหาวิทยาลัย เพื่อดูรูปแบบของภาวะผู้นำและการประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงจะมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสูง และประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานสูงด้วย และที่น่าสนใจ คือ ผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงจะมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูง โดยไม่จำเป็นต้องมีตำแหน่งหน้าที่การงานสูงตามไปด้วย

Lee และ Kubilius (2006) ทำการวิจัยเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ การตัดสินใจทางจริยธรรม และความสามารถพิเศษทางด้านวิชาการ โดยสำรวจนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมากกว่า 200 คน ซึ่งเข้าร่วมโปรแกรมเรียนเร็วและโปรแกรมพัฒนาความเป็นผู้นำ ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชายที่มีความสามารถพิเศษทางด้านวิชาการสามารถเทียบเคียงได้กับนักเรียนกลุ่มปกติ ในขณะที่นักเรียนหญิงที่มีความสามารถพิเศษทางด้านวิชาการมีความฉลาดทางอารมณ์น้อยกว่านักเรียนกลุ่มปกติ หากไม่คำนึงถึงเพศแล้ว นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านวิชาการมีความสามารถในการปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้ดีกว่านักเรียนกลุ่มปกติ แต่มีความสามารถในการจัดการอารมณ์ต่ำกว่านักเรียนกลุ่มปกติ ส่วนเรื่องการตัดสินใจทางจริยธรรม นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านวิชาการสามารถเทียบเคียงได้กับบุคคลที่มีการศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาเฉพาะทาง และยังมีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากกว่าในเรื่องภาวะผู้นำเมื่อเทียบกับนักเรียนกลุ่มปกติ

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ สรุปได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับการประพฤติปฏิบัติที่มีคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน และมีข้อค้นพบที่น่าสนใจเกี่ยวกับงานวิจัยส่วนใหญ่นำเสนอความเกี่ยวข้องกันระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับคุณธรรมบางอย่าง เช่น ความมีน้ำใจ ความสุภาพ ความสามัคคี แต่ยังไม่ครอบคลุมคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มีวิธีการดำเนินงานดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร ตำรา วารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของกระทรวงศึกษาธิการ
2. ศึกษาสาระของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในสาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม และจริยธรรม ที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของกระทรวงศึกษาธิการ
3. ศึกษาหนังสือ เอกสาร ตำรา วารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความฉลาดทางอารมณ์
4. ศึกษาหนังสือ เอกสาร ตำรา วารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยเชิงสำรวจ และการสร้างเครื่องมือในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในสร้างแบบสอบถาม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนมัธยมศึกษาที่กำลังศึกษาในโรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 โดยผู้วิจัยได้เลือกนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ซึ่งจะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นที่ 1 สำรวจจำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาที่กำลังศึกษาในโรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 โดยมีจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา 117 โรงเรียน มีจำนวนประชากร 274,352 คน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ขั้นที่ 2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากการเปิดตารางของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น .05 โดยยอมให้มีความคลาดเคลื่อน ± 5 % ได้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาเป็นจำนวน 400 คน

ขั้นที่ 3 สุ่มตัวอย่างประชากร โดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – State Sampling) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยสุ่มโรงเรียนในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 3 เขต โดยกำหนดสัดส่วนโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างไว้เขตพื้นที่การศึกษาละ 10 % จะได้โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 13 โรงเรียน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

เขตพื้นที่การศึกษา	จำนวนโรงเรียนทั้งหมด	จำนวนโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง (สุ่ม 10 %)
1	39	4
2	36	4
3	42	5
รวม	117	13

ขั้นที่ 4 สุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนละ 42 คน ระดับชั้นละ 7 คน โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลากเลขที่ของนักเรียน จะได้ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 546 คน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง และจำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

เขตพื้นที่การศึกษา	โรงเรียน	จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
เขต 1	1. โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย	42
	2. โรงเรียนศรีอยุธยา	42
	3. โรงเรียนพุทธจักววิทยา	42
	4. โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง	42
เขต 2	1. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา	42
	2. โรงเรียนราชวินิตบางเขน	42
	3. โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ	42
	4. โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง	42
เขต 3	1. โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง	42
	2. โรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์ (วัดน้อยใน)	42
	3. โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม	42
	4. โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม	42
	5. โรงเรียนโพธิสารพิทยากร	42
รวม		546

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเรื่องความฉลาดทางอารมณ์กับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ จำนวน 1 ชุด สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ลักษณะแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ (Check List) โดยถามความแตกต่างในเรื่องเพศ ระดับชั้น ฐานะทางเศรษฐกิจ และการอบรมเลี้ยงดู

การอบรมเลี้ยงดูแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ แบบประชาธิปไตย แบบทอดทิ้ง และแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป ตามหลักของ Roger (1972) โดยแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูมีทั้งหมด 36 ข้อ มีคำถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย 12 ข้อ การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง 12 ข้อ และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป 12 ข้อ มีลักษณะเป็นเลือกตอบ (Check List) โดยเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ แบ่งคำถามออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ได้แก่ ข้อ 1, 4, 9, 12, 13, 15, 19, 26, 29, 32, 34, 36

การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง ได้แก่ ข้อ 2, 6, 10, 14, 16, 17, 22, 25, 27, 28, 33, 35

การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป ได้แก่ ข้อ 3, 5, 7, 8, 11, 18, 20, 21, 23, 24, 30, 31

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร มีขอบเขตเรื่องคุณธรรมทั้งหมด 8 ประการ คือ

1. ขยัน
2. ประหยัด
3. ซื่อสัตย์
4. มีวินัย
5. สุภาพ
6. สะอาด
7. สามัคคี
8. มีน้ำใจ

คำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 6 ระดับ ตามมาตราวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) ดังนี้

ปฏิบัติตนในเรื่องนั้นๆ มากที่สุด	ได้ระดับคะแนน	6
ปฏิบัติตนในเรื่องนั้นๆ มาก	ได้ระดับคะแนน	5
ปฏิบัติตนในเรื่องนั้นๆ ค่อนข้างมาก	ได้ระดับคะแนน	4
ปฏิบัติตนในเรื่องนั้นๆ ค่อนข้างน้อย	ได้ระดับคะแนน	3
ปฏิบัติตนในเรื่องนั้นๆ น้อย	ได้ระดับคะแนน	2
ปฏิบัติตนในเรื่องนั้นๆ น้อยที่สุด หรือไม่ปฏิบัติเลย	ได้ระดับคะแนน	1

โดยแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังต่อไปนี้

5.51 – 6.00	หมายถึง	ปฏิบัติตนในเรื่องนั้นๆ มากที่สุด
4.51 – 5.50	หมายถึง	ปฏิบัติตนในเรื่องนั้นๆ มาก
3.51 – 4.50	หมายถึง	ปฏิบัติตนในเรื่องนั้นๆ ค่อนข้างมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	ปฏิบัติตนในเรื่องนั้นๆ ค่อนข้างน้อย
1.51 – 2.50	หมายถึง	ปฏิบัติตนในเรื่องนั้นๆ น้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	ปฏิบัติตนในเรื่องนั้นๆ น้อยที่สุด หรือไม่ปฏิบัติเลย

นอกจากนี้ยังมีแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) ในส่วนท้ายของข้อคำถาม คุณธรรมฐาน 8 ประการ แต่ละด้าน ซึ่งถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ที่มีผลต่อชีวิตประจำวันของนักเรียน

ตอนที่ 3 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข เป็นแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กวัยรุ่นอายุ 12 – 17 ปี ประกอบด้วยข้อมูลคำถามเกี่ยวกับอารมณ์ และความรู้สึกที่แสดงออกในลักษณะต่างๆ กัน มีทั้งหมด 52 ข้อ ประกอบด้วยปัจจัยของความฉลาดทางอารมณ์ 3 ด้าน คือ

ด้านความดี	มีข้อคำถาม 18 ข้อ คือ ข้อ 1 – 18
ด้านความเก่ง	มีข้อคำถาม 18 ข้อ คือ ข้อ 19 – 36
ด้านความสุข	มีข้อคำถาม 16 ข้อ คือ ข้อ 37 – 52

คำตอบสำหรับนักเรียนมี 4 ระดับ คือ จริงมาก ค่อนข้างจริง จริงบางครั้ง และไม่จริง คำถามมีทั้งข้อความนิมาน (เชิงบวก) และข้อความนิเสธ (เชิงลบ)

ข้อความเชิงบวกมี 28 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 4, 6, 7, 10, 12, 14, 15, 17, 20, 22, 23, 25, 28, 31, 32, 34, 36, 38, 39, 41, 42, 43, 44, 46, 48, 49, 50

ข้อความเชิงลบมี 24 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2, 3, 5, 8, 9, 11, 13, 16, 18, 19, 21, 24, 26, 27, 29, 30, 33, 35, 37, 40, 45, 47, 51, 52

มีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้

	ข้อความนิมมาน (เชิงบวก)	ข้อความนิเสธ (เชิงลบ)
ตอบจริงมาก	4	1
ตอบค่อนข้างจริง	3	2
ตอบจริงบางครั้ง	2	3
ตอบไม่จริง	1	4

เกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ยของระดับรายข้อนำมาจากงานวิจัยของอาทิตย์ รุ่งเสรีชัย ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม (2547: 46 – 47) ดังนี้

3.50 – 4.00 หมายถึง ดี คือ ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์สูงกว่าปกติ

2.50 – 3.49 หมายถึง พอใช้ คือ ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ปกติ

1.00 – 2.49 หมายถึง ควรปรับปรุง คือ ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าปกติ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามโดยมีขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษารวบรวมข้อมูลต่างๆ จากเอกสาร ตำรา วารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำความรู้เรื่องคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา

2. สัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จากโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับพฤติกรรมการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา แล้วปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ

4. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 เรื่องการนำความรู้เรื่องคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ พิจารณา

ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความชัดเจนของภาษา เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาและความถูกต้อง

แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู มีผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก) โดยแบบสอบถามมีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

ข้อ 21 เมื่อรู้ว่าฉันถูกเพื่อนล้อเลียน พ่อแม่/ผู้ปกครองจะเอาเรื่องเพื่อนที่ล้อเลียนฉันอย่างถึงที่สุด แก้ไขเป็น เมื่อรู้ว่าฉันถูกเพื่อนล้อเลียน พ่อแม่/ผู้ปกครองจะไม่โทษเพื่อนคนนั้นมาก

ข้อ 23 พ่อแม่/ผู้ปกครองชอบบอกว่าที่ฉันสอบได้คะแนนไม่ดี เพราะครูสอนไม่ดี แก้ไขเป็น พ่อแม่/ผู้ปกครองชอบบอกว่าเป็นความผิดของครู เมื่อฉันทำคะแนนสอบได้ไม่ดี

แบบสอบถามตอนที่ 2 เรื่อง การประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในชีวิตประจำวัน มีผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก) โดยแบบสอบถามมีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

ความขยัน ข้อ 8 ค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุดและอินเทอร์เน็ตอย่างสม่ำเสมอ แก้ไขเป็น ค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ

ความประหยัด ข้อ 6 ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แก้ไขเป็น พยายามดำเนินชีวิตอย่างประหยัดบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง

ความมีวินัย ข้อ 4 ไม่พูดคุยเสียงดัง หรือตะโกนข้ามหัว เมื่อครูกำลังสอน แก้ไขเป็น ไม่พูดคุยเสียงดัง หรือตะโกน เมื่อครูกำลังสอน

ความสะอาด ข้อ 7 เมื่อรู้ตัวว่าโกรธ จะพยายามระงับความโกรธ แก้ไขเป็น เมื่อรู้ตัวว่าโกรธ จะพยายามระงับความโกรธให้เร็วที่สุด

ความมีน้ำใจ ข้อ 3 ช่วยเหลือเพื่อนในเรื่องที่ตนมีความรู้และเป็นประโยชน์ต่อเพื่อน แก้ไขเป็น ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือเพื่อนในเรื่องที่ตนมีความรู้และเป็นประโยชน์ต่อเพื่อน

5. นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณาแล้ว ไปปรับปรุงแก้ไขข้อความตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้ หลังจากนั้นนำมาให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยนพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง

6. จัดพิมพ์แบบสอบถาม และนำไปทดลองใช้ (try-out) กับนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนราชวินิต มัธยม ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนมีความเข้าใจในการทำแบบสอบถามแต่ละข้อหรือไม่

7. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ (try-out) แบบสอบถามตอนที่ 2 เรื่องการนำความรู้เรื่องคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร มาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ วิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) กำหนดค่าคุณภาพของ

เครื่องมืออยู่ในเกณฑ์ที่รับได้ คือ ค่าความเที่ยงไม่ต่ำกว่า .6 ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามตอนที่ 2 คือ .840

8. นำแบบสอบถามเรื่องความฉลาดทางอารมณ์กับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการขั้นเตรียมการ และขั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ติดต่อกับบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ขั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปใช้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 546 คน จากโรงเรียน 13 โรงเรียน ตามวันและเวลาที่ได้นัดหมายกับทางโรงเรียน ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองทั้งหมด ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของอาจารย์ผู้สอนประจำวิชา การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม และประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย ให้นักเรียนเข้าใจถึงความสำคัญของการทำแบบสอบถาม

2.2 เมื่อดำเนินการทำแบบสอบถามครบตามที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์เพื่อสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551 ถึง วันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 จากแบบสอบถามที่แจกไปจำนวน 546 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาจำนวน 521 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.42 และทั้งหมดเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเรื่องความฉลาดทางอารมณ์กับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS มีขั้นตอน ดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มาแจกแจงความถี่ นำมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ จากนั้นนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง โดยส่วนของกรอบมเฉลี่ยดูแบ่งเป็น 3 แบบ คือ แบบประชาธิปไตย แบบทอติง และแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือก คือ นักเรียนต้องตอบแบบสอบถามส่วนนี้เกิน 70 % ของกรอบมเฉลี่ยดูกลุ่มนั้นๆ ในกรณีที่นักเรียนเลือกไม่ถึง 70 % ในทุกกลุ่ม ให้จัดอยู่ในกลุ่มที่เลือกมากที่สุด แต่ต้องไม่น้อยกว่า 50 % ของกลุ่มนั้นๆ ผู้วิจัยจึงจะนำมาวิเคราะห์

2. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า ผู้วิจัยนำมาหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากนั้นนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง เพื่อนำเสนอค่าเฉลี่ยของคะแนนเป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน

3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 3 เกี่ยวกับการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า ผู้วิจัยนำมาหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากนั้นนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง เพื่อนำเสนอค่าเฉลี่ยของคะแนนเป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน

4. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามส่วนที่เป็นปลายเปิด เกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนในการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ที่มีผลต่อชีวิตประจำวัน มาวิเคราะห์ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าร้อยละ

5. ทดสอบความแตกต่างของการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) โดยใช้วิธี Independent Samples T – Test ส่วนทดสอบความแตกต่างของการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โดยจำแนกตามกรอบมเฉลี่ยดู และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way ANOVA)

6. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรม
พื้นฐาน 8 ประการ ด้วยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้วิธีของเพียร์สัน
(Pearson Product Moment Correlation) และทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS แล้วนำเสนอการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง โดยแบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1** สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นค่าความถี่ และค่าร้อยละ ดังตารางที่ 3
- ตอนที่ 2** ความฉลาดทางอารมณ์ และการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นค่ามัธยฐานและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเพิ่มเติมในการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นค่าความถี่ และค่าร้อยละ ดังตารางที่ 4 – 21
- ตอนที่ 3** การประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดู เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นค่าความแปรปรวน ดังตารางที่ 22 – 28
- ตอนที่ 4** ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์แบบ Pearson ดังตารางที่ 29 – 38

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นค่าความถี่ และค่าร้อยละ มีดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของสถานภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

ตัวแปร	สถานภาพ	จำนวน(คน) (N = 521)	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	258	49.52
	หญิง	263	50.48
2. ระดับการศึกษา	มัธยมศึกษาปีที่ 1	90	17.27
	มัธยมศึกษาปีที่ 2	83	15.93
	มัธยมศึกษาปีที่ 3	87	16.70
	มัธยมศึกษาปีที่ 4	89	17.08
	มัธยมศึกษาปีที่ 5	86	16.51
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	86	16.51
3. สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	รายได้ต่ำ	144	27.64
	รายได้ปานกลาง	269	51.63
	รายได้สูง	108	20.73
4. การอบรมเลี้ยงดู	ประชาธิปไตย	484	92.90
	ทอดทิ้ง	23	4.41
	ให้ความคุ้มครองมากเกินไป	14	2.69

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 3 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีสถานภาพดังนี้

นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ซึ่งมีจำนวน 263 คน คิดเป็นร้อยละ 50.48 และเป็นเพศชาย 258 คน คิดเป็นร้อยละ 49.52

นักเรียนส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 17.27 และที่น้อยที่สุด คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีจำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 15.93

รายได้ของผู้ปกครองส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คือ 10,000 – 30,000 บาทต่อเดือน ซึ่งมีจำนวน 269 คน คิดเป็นร้อยละ 51.63 และที่น้อยที่สุด คือ รายได้มากกว่า 30,000 บาทต่อเดือน ซึ่งมีจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 20.73

นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ซึ่งมีจำนวน 484 คน คิดเป็นร้อยละ 92.90 และที่น้อยที่สุด คือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไปมีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 2.69



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ความฉลาดทางอารมณ์ และการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

ในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เสนอการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร **โดยรวมทุกด้าน**

ตัวแปร	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
1. ความฉลาดทางอารมณ์ ด้านความดี	3.10	.38	ปกติ
2. ความฉลาดทางอารมณ์ ด้านความเก่ง	2.83	.36	ปกติ
3. ความฉลาดทางอารมณ์ ด้านความสุข	3.06	.41	ปกติ
รวม	2.99	.34	ปกติ

จากตารางที่ 4 พบว่า ในภาพรวม นักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร มีความฉลาดทางอารมณ์ปกติ โดยนักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านความดี ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความเก่ง และความฉลาดทางอารมณ์ด้านความสุข อยู่ในเกณฑ์ปกติ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 แสดงค่ามัธยัมเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประยุกต์ใช้คุณธรรม
พื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมทุกด้าน

ข้อความ	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
1. ความขยัน	4.38	.67	ค่อนข้างมาก
2. ความประหยัด	4.06	.74	ค่อนข้างมาก
3. ความซื่อสัตย์	4.57	.74	มาก
4. ความมีวินัย	4.91	.67	มาก
5. ความสุภาพ	4.84	.73	มาก
6. ความสะอาด	5.00	.63	มาก
7. ความสามัคคี	5.06	.63	มาก
8. ความมีน้ำใจ	5.05	.65	มาก
รวม	4.73	.52	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ในภาพรวม นักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร มีการ
ประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ
ที่นักเรียนประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด คือ ความสามัคคี ข้อ ที่นักเรียนประยุกต์ใช้
ในชีวิตประจำวันน้อยที่สุด คือ ความประหยัด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประยุกต์ใช้คุณธรรม
พื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านความขยัน

ข้อความ	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
1. มีความพยายามที่จะให้ผลการเรียน ของตนดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้	4.98	.97	มาก
1.1 ส่งการบ้านและรายงานตรงเวลา	4.46	.92	ค่อนข้างมาก
1.2 ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากที่ได้เรียน ในห้องเรียน	4.03	.99	ค่อนข้างมาก
1.3 เรียนวิชาต่างๆ ด้วยความตั้งใจ	4.49	.94	ค่อนข้างมาก
2. ช่วยทำงานส่วนรวมของโรงเรียน / ชุมชน	4.34	1.03	ค่อนข้างมาก
3. ใช้เวลาว่างหลังเลิกเรียนให้เป็นประโยชน์ เช่น อ่านหนังสือ ทำกิจกรรมชมรม	4.24	1.10	ค่อนข้างมาก
4. เมื่อได้รับมอบหมายงาน จะทำงานให้เสร็จเร็ว และมีคุณภาพมากที่สุด	4.31	.96	ค่อนข้างมาก
5. ค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้อื่น อย่างสม่ำเสมอ	4.05	1.04	ค่อนข้างมาก
รวม	4.38	.67	ค่อนข้างมาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ในภาพรวม นักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร มีการ
ประยุกต์ใช้คุณธรรมด้านความขยันค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียน
ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด คือ มีความพยายามที่จะให้ผลการเรียนของตนดีขึ้นกว่าที่
เป็นอยู่ในขณะนี้ ส่วนข้อที่นักเรียนประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันน้อยที่สุด คือ ศึกษาหาความรู้
เพิ่มเติมจากที่ได้เรียนในห้องเรียน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความชันที่มีผลต่อการเรียน ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

ข้อความ	จำนวน (คน) (N = 284)	ร้อยละ
1. ทำให้มีผลการเรียนดี	83	29.22
2. ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น และเข้าใจเรื่องต่างๆ มากขึ้น	32	11.27
3. เกียจคร้าน จึงมีผลการเรียนไม่ดี	29	10.21
4. ต้องการให้พ่อแม่ตีใจและภูมิใจ	24	8.45
5. ทำงานเสร็จเร็วและเรียบร้อย	23	8.10
6. ความชันทำให้ประสบความสำเร็จในทุกๆ เรื่อง	23	8.10
7. เรียนอย่างมีความสุข	21	7.39
8. เป็นคนหัวขี้ และไม่ขยัน จึงมีผลการเรียนไม่ดี	18	6.34
9. ต้องการมีอนาคตที่ดี	13	4.58
10. ไม่ต้องการให้พ่อแม่เป็นบ่นว่าเรื่องการเรียน	8	2.82
11. จะได้เรียนต่อยอดไปได้เรื่อยๆ โดยไม่มีปัญหาในการเรียน	6	2.11
12. ฝึกการแบ่งเวลา	4	1.41

จากตารางที่ 14 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความชันว่ามีผลต่อการเรียน คือ ทำให้มีผลการเรียนดี ซึ่งมีจำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 29.22 รองลงมา คือ ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น และเข้าใจเรื่องต่างๆ มากขึ้น ซึ่งมีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 11.27 และเกียจคร้าน จึงมีผลการเรียนไม่ดี ซึ่งมีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 10.21 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 แสดงค่ามัธยิมเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประยุกต์ใช้คุณธรรม
พื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านความประหยัด

ข้อความ	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
1. วางแผนการใช้จ่ายในแต่ละเดือน หรือทำบัญชี รายรับ – รายจ่าย	3.52	1.25	ค่อนข้างน้อย
2. ใช้เงินเก็บของตนซื้อสิ่งที่อยากได้ โดยไม่รบกวนเงินพ่อแม่ หรือญาติผู้ใหญ่	4.49	1.12	ค่อนข้างมาก
3. ใช้น้ำและไฟอย่างประหยัด และปิดทุกครั้ง เมื่อเลิกใช้	4.67	.97	มาก
4. นำเศษวัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์เป็นสิ่งของ ให้เกิดประโยชน์	3.62	1.17	ค่อนข้างมาก
5. ใช้กระดาษชำระอย่างประหยัดทุกครั้ง ที่เข้าห้องน้ำ	4.16	1.22	ค่อนข้างมาก
6. พยายามดำเนินชีวิตอย่างประหยัดบน พื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง	4.43	1.03	ค่อนข้างมาก
7. ดูแลรักษาสิ่งของสาธารณะของ โรงเรียน/ส่วนรวม	4.70	.96	มาก
8. หารายได้/ทำงานพิเศษ	2.92	1.61	ค่อนข้างน้อย
รวม	4.06	.74	ค่อนข้างมาก

จากตารางที่ 7 พบว่า ในภาพรวม นักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร มีการ
ประยุกต์ใช้คุณธรรมด้านความประหยัดค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่
นักเรียนประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด คือ ดูแลรักษาสิ่งของสาธารณะของโรงเรียน/
ส่วนรวม ส่วนข้อที่นักเรียนประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันน้อยที่สุด คือ หารายได้/ทำงานพิเศษ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความประหยัด
ที่มีผลต่อการเงิน และพลังงานและสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนมัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร

ข้อความ	จำนวน (คน) (N = 277)	ร้อยละ
1. มีเงินมากขึ้น สามารถซื้อสิ่งที่ตนต้องการได้ โดยไม่รบกวน เงินพ่อแม่	78	28.16
2. ช่วยพ่อแม่ เพื่อให้ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวดีขึ้น	52	18.77
3. การประหยัดพลังงานช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่ต่อไป	43	15.52
4. เงินน้อย เพราะไม่สนใจในการวางแผนด้านการเงิน	35	12.63
5. มีเงินออมไว้ใช้ในยามเดือดร้อน	26	9.39
6. รู้คุณค่าของเงินมากขึ้น	18	6.50
7. ใช้ของอย่างประหยัด ช่วยลดมลภาวะของโลกได้	12	4.33
8. ลดขยะให้โลก เพราะนำของเหลือใช้มาทำให้เกิดประโยชน์	8	2.89
9. ใช้ชีวิตอย่างไม่ลำบาก	5	1.80

จากตารางที่ 15 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความประหยัดว่ามีผลต่อการเงิน และพลังงานและสิ่งแวดล้อม คือ มีเงินมากขึ้น สามารถซื้อสิ่งที่ตนต้องการได้ โดยไม่รบกวนเงินของพ่อแม่ ซึ่งมีจำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 28.16 รองลงมา คือ ต้องการช่วยพ่อแม่ประหยัดเงิน เพราะเศรษฐกิจไม่ดี ซึ่งมีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 18.77 และการประหยัดพลังงานช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่ต่อไป ซึ่งมีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 15.52 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 แสดงค่ามัธยฐานเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประยุกต์ใช้คุณธรรม
พื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านความซื่อสัตย์

ข้อความ	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
1. ไม่พูดโกหกกับผู้อื่น	4.35	1.00	ค่อนข้างมาก
2. ไม่เอางานของผู้อื่นมาเป็นของตน	4.71	1.69	มาก
3. ไม่ลอกข้อสอบ หรือนำไปยืมเข้าไป หรือ แอบจดเนื้อหาที่จะสอบไว้บนโต๊ะเรียน	4.53	1.46	ค่อนข้างมาก
4. ยอมรับทุกครั้งที่เมื่อทำผิด	4.94	.94	มาก
5. รักษาสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น	4.85	.88	มาก
6. ไม่ลอกการบ้าน หรือรายงานของเพื่อน	3.80	1.12	ค่อนข้างมาก
7. ทำตนให้เป็นแบบอย่าง และแนะนำเพื่อน ให้เห็นความสำคัญของความซื่อสัตย์	4.26	1.00	ค่อนข้างมาก
8. เมื่อเก็บสิ่งของได้จะนำส่งครู เพื่อประกาศ หาเจ้าของ ไม่หยิบฉวยสิ่งของผู้อื่นโดยไม่ได้ รับอนุญาต	5.11	1.12	มาก
รวม	4.57	.74	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า ในภาพรวม นักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร มีการ
ประยุกต์ใช้คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียน
ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด คือ เมื่อเก็บสิ่งของได้จะนำส่งครูเพื่อประกาศหาเจ้าของ ไม่
หยิบฉวยสิ่งของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต ส่วนข้อที่นักเรียนประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันน้อยที่สุด
คือ ไม่ลอกการบ้าน หรือรายงานของเพื่อน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์
ที่มีผลต่อชีวิตประจำวัน ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

ข้อความ	จำนวน (คน) (N = 259)	ร้อยละ
1. ได้รับความเชื่อใจ และความเชื่อถือมากขึ้น	142	54.83
2. ใช้ชีวิตอย่างสบายใจ เนื่องจากไม่ต้องกลัวคนอื่นจะจับได้ว่าโกหก	43	16.60
3. มีเพื่อนเยอะ	35	13.51
4. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	26	10.04
5. ได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ เพราะไม่ลอกงานเพื่อน	9	3.47
6. ซื่อสัตย์แล้วเพื่อนชอบแกล้ง จึงไม่ค่อยอยากซื่อสัตย์	4	1.54

จากตารางที่ 16 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ว่ามีผลต่อชีวิตประจำวัน คือ ได้รับความเชื่อใจ และความเชื่อถือมากขึ้น ซึ่งมีจำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 54.83 รองลงมา คือ ใช้ชีวิตอย่างสบายใจ เนื่องจากไม่ต้องกลัวคนอื่นจะจับได้ว่าโกหก ซึ่งมีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 16.60 และมีเพื่อนเยอะ ซึ่งมีจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 13.51 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 แสดงค่ามัธยุมเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประยุกต์ใช้
คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร
ด้านความมีวินัย

ข้อความ	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
1. ใส่เครื่องแบบนักเรียนถูกระเบียบเสมอ	5.16	.96	มาก
2. ข้ามถนนบริเวณสะพานลอย หรือทางม้าลาย	4.99	1.04	มาก
3. เข้าแถวเป็นระเบียบเพื่อซื้อสินค้า	4.91	1.00	มาก
4. ไม่พูดคุยเสียงดัง หรือตะโกน เมื่อครู กำลังสอนหนังสือ	4.60	1.06	มาก
5. ตรงต่อเวลา ทั้งในการส่งงาน และการนัดหมาย	4.46	1.01	ค่อนข้างมาก
6. ไม่ทำลายสิ่งของในโรงเรียน	5.26	.94	มาก
7. มาโรงเรียนทันเวลา	5.14	1.04	มาก
8. ปฏิบัติตามแผนการที่ได้ตั้งเป้าไว้ให้ สำเร็จลุล่วง	4.77	.93	มาก
รวม	4.91	.67	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า ในภาพรวม นักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร มีการ
ประยุกต์ใช้คุณธรรมด้านความมีวินัยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียน
ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด คือ ไม่ทำลายสิ่งของในโรงเรียน ส่วนข้อที่นักเรียน
ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันน้อยที่สุด คือ ตรงต่อเวลา ทั้งในการส่งงาน และการนัดหมาย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความมีวินัย
ที่มีผลต่อการเรียน กิจกรรมโรงเรียน และคนรอบข้าง ของนักเรียนมัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร

ข้อความ	จำนวน (คน) (N = 253)	ร้อยละ
1. ได้รับความชื่นชมจากคนรอบข้าง	52	20.55
2. ได้รับความเชื่อใจ และความเชื่อถือมากขึ้น	39	15.41
3. ทำกิจกรรมโรงเรียนได้ดี เรียบร้อย มีระเบียบ	31	12.25
4. มีผลการเรียนดี	24	9.49
5. ทำงานเสร็จเร็วและเรียบร้อย	21	8.30
6. คนอื่นๆ มองในแง่ดี	18	7.11
7. เรียนอย่างเป็นระบบ ทำให้เข้าใจเนื้อหาต่างๆ มากขึ้น	17	6.72
8. เกิดความสงบสุขในสังคม	14	5.53
9. มีเพื่อนเยอะ	10	3.95
10. ไม่ถูกตำหนิจากผู้ใหญ่	9	3.56
11. เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น	7	2.77
12. สิ่งรอบๆ ตัวเป็นระเบียบ สะอาด	5	1.98
13. ไม่ค่อยมีวินัย ทำให้ส่งงานไม่ทันบางครั้ง	4	1.58
14. ดำเนินชีวิตได้ดี ไม่มีอุปสรรคใดๆ	2	.79

จากตารางที่ 17 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความมีวินัยว่ามีผลต่อการเรียน กิจกรรมโรงเรียน และคนรอบข้าง คือ ได้รับความชื่นชมจากคนรอบข้าง ซึ่งมีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 20.55 รองลงมา คือ ได้รับความเชื่อใจ และความเชื่อถือมากขึ้น ซึ่งมีจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 15.41 และทำกิจกรรมโรงเรียนได้ดี เรียบร้อย มีระเบียบ ซึ่งมีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 12.25 ตามลำดับ

ตารางที่ 14 แสดงค่ามัธยฐานเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประยุกต์ใช้
คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร
ด้านความสุภาพ

ข้อความ	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
1. ไม่พูดจาหยาบค้าย หรือเสียดสี ถากถางผู้อื่น	4.13	1.03	ค่อนข้างมาก
2. ไม่เล่นกับเพื่อนด้วยความรุนแรง เช่น ตบหัว ตี เตะ	4.51	1.16	ค่อนข้างมาก
3. น้อมศีรษะทุกครั้ง เวลาเดินผ่านผู้ใหญ่	4.98	.98	มาก
4. ไม่พูดจาลามปามอาจารย์ พ่อแม่ หรือ ญาติผู้ใหญ่	4.95	1.15	มาก
5. กล่าวคำขอบคุณและขอโทษผู้อื่นให้เหมาะสม กับกาลเทศะ	5.18	.87	มาก
6. ไม่คุยภาษามือข้ามหัวผู้ใหญ่	4.96	1.14	มาก
7. ไม่ล้อเลียนเพื่อนให้ได้รับความอับอายต่อหน้า ผู้อื่น	4.62	1.11	มาก
8. อ่อนน้อมถ่อมตน มีสัมมาคารวะ เคารพผู้ใหญ่	5.24	.86	มาก
รวม	4.84	.72	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า ในภาพรวม นักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร มีการ
ประยุกต์ใช้คุณธรรมด้านความสุภาพมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียน
ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด คือ อ่อนน้อมถ่อมตน มีสัมมาคารวะ เคารพผู้ใหญ่ ส่วนข้อที่
นักเรียนประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันน้อยที่สุด คือ ไม่พูดจาหยาบค้าย หรือเสียดสี ถากถางผู้อื่น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสุภาพ
ที่มีผลต่อผู้ปกครอง/ครู/เพื่อน ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

ข้อความ	จำนวน (คน) (N = 246)	ร้อยละ
1. ได้รับความชื่นชมจากผู้ปกครอง/ครู/เพื่อน	59	23.98
2. เป็นคนมารยาทดี ผู้ใหญ่รักและเอ็นดู	43	17.48
3. มีเพื่อนเยอะ	36	14.63
4. ได้รับความเชื่อใจ และความเชื่อถือมากขึ้น	30	12.19
5. คนอื่นๆ มองในแง่ดี	27	10.97
6. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	22	8.94
7. มีบุคลิกภาพที่ดี	15	6.10
8. เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น	7	2.84
9. ถ้าอยู่ในกลุ่มเพื่อนไม่ต้องสุภาพ เพราะดูเป็นกันเอง	5	2.03
10. ไม่ค่อยสุภาพ เป็นนิสัยติดตัว คนรอบข้างไม่พอใจบางครั้ง	2	.81

จากตารางที่ 18 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุภาพว่ามีผลต่อผู้ปกครอง/ครู/เพื่อน คือ ได้รับความชื่นชมจากผู้ปกครอง/ครู/เพื่อน ซึ่งมีจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 23.98 รองลงมา คือ เป็นคนมารยาทดี ผู้ใหญ่รักและเอ็นดู ซึ่งมีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 17.48 และมีเพื่อนเยอะ ซึ่งมีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 14.63 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 แสดงค่ามัธยฐานเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประยุกต์ใช้
คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร
ด้านความสะอาด

ข้อความ	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
1. แปรงฟันทุกวัน อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง	5.65	.64	มากที่สุด
2. ทำความสะอาดบ้านเป็นประจำ	4.73	1.10	มาก
3. จัดของใช้ส่วนตัวให้เป็นระเบียบ	4.74	1.12	มาก
4. เก็บของใช้เข้าที่ทุกครั้งเมื่อไม่ใช้	4.74	1.09	มาก
5. ไม่ทำลายของสาธารณะให้เกิดความเสียหาย	5.25	.93	มาก
6. ดูแลรักษาความสะอาดร่างกายของตน อย่างสม่ำเสมอ	5.52	.74	มากที่สุด
7. เมื่อรู้ว่าก่อมลพิษ จะพยายามระงับ ความโกรธให้เร็วที่สุด	4.82	1.09	มาก
8. ไม่แกล้งแค้นหรืออาฆาตเพื่อนที่เคยทำไม่ดีกับเรา	4.46	1.14	ค่อนข้างมาก
รวม	5.00	.63	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า ในภาพรวม นักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร มีการ
ประยุกต์ใช้คุณธรรมด้านความสะอาดมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียน
ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด คือ แปรงฟันทุกวัน อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง ส่วนข้อที่นักเรียน
ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันน้อยที่สุด คือ ไม่แกล้งแค้นหรืออาฆาตเพื่อนที่เคยทำไม่ดีกับเรา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสะอาด
ที่มีผลต่อสุขภาพ และสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัว ของนักเรียนมัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร

ข้อความ	จำนวน (คน) (N = 238)	ร้อยละ
1. ร่างกายสะอาด มีสุขภาพดี ไม่เป็นโรค	63	26.47
2. สภาพแวดล้อมรอบตัวเป็นระเบียบ สะอาด ทำให้จิตใจผ่องใส	41	17.22
3. มีสุขภาพจิตดี	37	15.55
4. คนอื่นๆ มองในแง่ดี	32	13.44
5. เก็บของเป็นระเบียบ เมื่อหาของก็เจอง่าย	26	10.92
6. มีเพื่อนเยอะ	22	9.24
7. มีบุคลิกภาพที่ดี	11	4.62
8. คนอื่นๆ อยากอยู่ใกล้เรา	6	2.52

จากตารางที่ 19 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสะอาดว่ามีผลต่อสุขภาพ และสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัว คือ ร่างกายสะอาด มีสุขภาพดี ไม่เป็นโรค ซึ่งมีจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 26.47 รองลงมา คือ สภาพแวดล้อมรอบตัวเป็นระเบียบ สะอาด ทำให้จิตใจผ่องใส ซึ่งมีจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 17.22 และมีสุขภาพจิตดี ซึ่งมีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 15.55 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18 แสดงค่ามัธยฐานเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประยุกต์ใช้
คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร
ด้านความสามัคคี

ข้อความ	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
1. ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น แม้ว่าจะแตกต่างจากตนเอง	5.04	.77	มาก
2. พยายามยุติปัญหาข้อขัดแย้งกับผู้อื่น ด้วยสันติวิธี และยุติธรรม	5.00	.84	มาก
3. ทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความเต็มใจ	5.14	.82	มาก
4. ไม่มีปัญหาทะเลาะวิวาท เมื่อต้องทำงานร่วมกับผู้อื่น	5.02	.92	มาก
5. ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มโดยไม่บิดพลิ้ว	4.94	.87	มาก
6. มีความสุขกับการทำงานเป็นทีม	4.96	.97	มาก
7. ไม่เอาความคิดของตัวเองเป็นใหญ่	5.04	.95	มาก
8. ยินดีให้ความช่วยเหลือเพื่อน	5.35	.77	มาก
รวม	5.06	.63	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า ในภาพรวมและรายข้อ นักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร มีการประยุกต์ใช้คุณธรรมด้านความสามัคคีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด คือ ยินดีให้ความช่วยเหลือเพื่อน ส่วนข้อที่นักเรียนประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันน้อยที่สุด คือ ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มโดยไม่บิดพลิ้ว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสามัคคี
ที่มีผลต่อตนเอง/งาน/เพื่อนที่ทำงานร่วมกัน ของนักเรียนมัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร

ข้อความ	จำนวน (คน) (N = 263)	ร้อยละ
1. ทำงานกลุ่มเสร็จเร็วและเรียบร้อย	85	32.32
2. เพื่อนชอบ และให้ความร่วมมือในการทำงาน	52	19.77
3. มีเพื่อนเยอะ	32	12.17
4. ได้รับความเข้าใจ และความเชื่อถือนมากขึ้น	29	11.03
5. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	25	9.50
6. ความสัมพันธ์ของเพื่อนในกลุ่มดีขึ้น	21	7.98
7. จิตใจสดชื่น เพราะไม่มีปัญหากับใคร	13	4.94
8. ฝึกการเข้าสังคม	4	1.52
9. ได้รับเลือกเป็นผู้นำกลุ่ม	2	.76

จากตารางที่ 20 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามัคคีว่ามีผลต่อท่าทีของเพื่อนที่ทำงานร่วมกัน คือ ทำงานกลุ่มเสร็จเร็วและเรียบร้อย ซึ่งมีจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 32.32 รองลงมา คือ เพื่อนชอบ และให้ความร่วมมือในการทำงาน ซึ่งมีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 19.77 และมีเพื่อนเยอะ ซึ่งมีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 12.17 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 20 แสดงค่ามัธยฐานเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประยุกต์ใช้
คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร
ด้านความมีน้ำใจ

ข้อความ	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
1. ช่วยเหลืองานครู และงานโรงเรียนด้วย ความเต็มใจ	5.08	.85	มาก
2. บริจาคเงิน หรือสิ่งของ เพื่อทำบุญ หรือ ช่วยเหลือผู้ประสบภัย	4.90	.94	มาก
3. ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือเพื่อนในเรื่องที่ ตนมีความรู้ และเป็นประโยชน์ต่อเพื่อน	5.02	.3	มาก
4. ไม่นิ่งเฉยเมื่อมีผู้อื่นขอความช่วยเหลือ	5.06	.89	มาก
5. แสดงความยินดีในความสำเร็จของ ผู้อื่น โดยปราศจากความอิจฉา	5.09	.83	มาก
6. ซื่อซนมาแบ่งเพื่อน	4.82	1.01	มาก
7. ให้กำลังใจแก่ผู้อื่นเมื่อเขาท้อแท้ เสียใจ ไม่พุดจาในแง่ลบ	5.19	.85	มาก
8. ร่าเริง ยิ้มแย้ม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	5.28	.89	มาก
รวม	5.05	.65	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่า ในภาพรวมและรายข้อ นักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร มีการประยุกต์ใช้คุณธรรมด้านความมีน้ำใจมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียน ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด คือ ร่าเริง ยิ้มแย้ม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ส่วนข้อที่นักเรียน ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันน้อยที่สุด คือ ซื่อซนมาแบ่งเพื่อน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความมีน้ำใจ
ที่มีผลต่อผู้ปกครอง/ครู/เพื่อน ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

ข้อความ	จำนวน (คน) (N = 271)	ร้อยละ
1. ได้รับความชื่นชมจากผู้ปกครอง/ครู/เพื่อน	64	23.61
2. เราจะได้รับน้ำใจจากผู้อื่นตอบแทน	49	18.08
3. มีเพื่อนเยอะ	45	16.60
4. ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ดีใจเมื่อเห็นผู้อื่นมีความสุข	44	16.24
5. เพื่อนๆ อยากรู้อยากเห็น อยากรู้อยากดู	38	14.02
6. คนอื่นๆ มองเราในแง่ดี	23	8.49
7. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	8	2.95

จากตารางที่ 21 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความมีน้ำใจว่ามีผลต่อผู้ปกครอง/ครู/เพื่อน คือ ได้รับความชื่นชมจากผู้ปกครอง/ครู/เพื่อน ซึ่งมีจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 23.61 รองลงมา คือ เราจะได้รับน้ำใจจากผู้อื่นตอบแทน ซึ่งมีจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 18.08 และมีเพื่อนเยอะ ซึ่งมีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 16.60 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 การประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ สุนะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดู เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นค่าความแปรปรวน มีดังนี้

ตารางที่ 22 แสดงการเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร **โดยรวมทุกด้าน** **จำแนกตามเพศ**

เพศ	\bar{x}	S.D.
ชาย	4.67	.51
หญิง	4.80	.52

จากตารางที่ 22 พบว่า นักเรียนเพศหญิงมีค่ามัชฌิมเลขคณิตของการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันมากกว่านักเรียนเพศชาย

ตารางที่ 23 แสดงค่าความแปรปรวนของการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร **โดยรวมทุกด้าน** **จำแนกตามเพศ** วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธี Independent Samples T – Test

เพศ	n	\bar{x}	S.D.	t
ชาย	258	4.67	.51	2.70**
หญิง	263	4.80	.52	

**p<=.01

จากตารางที่ 23 พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยนักเรียนหญิงมีการประยุกต์ใช้คุณธรรมในชีวิตประจำวันมากกว่านักเรียนชาย

ตารางที่ 24 แสดงการเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน
8 ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร **โดยรวมทุกด้าน**
จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ฐานะทางเศรษฐกิจ	\bar{x}	S.D.
รายได้ของครอบครัวต่ำ	4.74	.53
รายได้ของครอบครัวปานกลาง	4.73	.52
รายได้ของครอบครัวสูง	4.74	.50
รวม	4.74	.52

จากตารางที่ 24 พบว่า นักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัวต่ำกับรายได้ของครอบครัวสูงมีค่ามัชฌิมเลขคณิตของการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันมากกว่านักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัวปานกลาง แต่ค่ามัชฌิมเลขคณิตของฐานะทางเศรษฐกิจทั้ง 3 แบบใกล้เคียงกันมาก

ตารางที่ 25 แสดงค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way ANOVA) ของการประยุกต์ใช้
คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร **โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของ**
ครอบครัว

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	.01	2	.01	.03
ภายในกลุ่ม	139.89	518	.27	
รวม	139.91	520		

**p<=.01

จากตารางที่ 25 พบว่า นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวัน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 26 แสดงการเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน
8 ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร **โดยรวมทุกด้าน**
จำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู

เพศ	\bar{x}	S.D.
ประชาธิปไตย	4.76	.02
ทอดทิ้ง	4.57	.10
ให้ความคุ้มครองมากเกินไป	4.27	.18
รวม	4.73	.02

จากตารางที่ 26 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีค่ามัชฌิมเลข
คณิตของการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันมากที่สุด รองลงมา คือ
นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง ส่วนนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความ
คุ้มครองมากเกินไปมีค่ามัชฌิมเลขคณิตของการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ใน
ชีวิตประจำวันน้อยที่สุด

ตารางที่ 27 แสดงค่าความแปรปรวนแบบทางเดียวของการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน
8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร
โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3.89	2	1.94	7.39**
ภายในกลุ่ม	136.03	518	.26	
รวม	139.91	520		

** $p \leq .01$

จากตารางที่ 27 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน มีการประยุกต์ใช้
คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 28 แสดงการเปรียบเทียบรายคู่ของการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ
ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมทุกด้าน
จำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลของ Scheffe

การอบรมเลี้ยงดู	\bar{x}	ประชาธิปไตย	ทอดทั้ง	ให้ความ คุ้มครองมาก เกินไป
ประชาธิปไตย	4.76	-	.18	.48**
ทอดทั้ง	4.57	-	-	.29
ให้ความคุ้มครองมากเกินไป	4.27	-	-	-

** $p < .01$

จากตารางที่ 27 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับแบบให้
ความคุ้มครองมากเกินไป มีการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันแตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธแบบเพียร์สัน มีดังนี้

เพื่อให้เข้าใจผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 29 ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ในการนำเสนอ ดังนี้

Moral	แทน	การประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ
y_1	แทน	ความซื่อสัตย์
y_2	แทน	ความประหยัด
y_3	แทน	ความซื่อสัตย์
y_4	แทน	ความมีวินัย
y_5	แทน	ความสุภาพ
y_6	แทน	ความสะอาด
y_7	แทน	ความสามัคคี
y_8	แทน	ความมีน้ำใจ
EQ	แทน	ความฉลาดทางอารมณ์
x_1	แทน	ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความดี
x_2	แทน	ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความเก่ง
x_3	แทน	ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความสุข

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โดยรวมทุกด้าน และรายด้าน

ตัวแปร	Moral	EQ	x_1	x_2	x_3	y_1	y_2	y_3	y_4	y_5	y_6	y_7	y_8
Moral	1.000	.560**	.534**	.494**	.468**	.747**	.681**	.758**	.789**	.768**	.776**	.780**	.799**
EQ		1.000	.868**	.887**	.910**	.415**	.305**	.444**	.450**	.445**	.417**	.476**	.412**
x_1			1.000	.645**	.668**	.339**	.274**	.401**	.421**	.453**	.416**	.484**	.480**
x_2				1.000	.737**	.410**	.309**	.405**	.378**	.359**	.372**	.380**	.399**
x_3					1.000	.361**	.235**	.378**	.399**	.374**	.328**	.403**	.380**
y_1						1.000	.567**	.530**	.549**	.400**	.493**	.463**	.554**
y_2							1.000	.427**	.491**	.374**	.437**	.398**	.411**
y_3								1.000	.570**	.621**	.440**	.497**	.480**
y_4									1.000	.633**	.525**	.508**	.524**
y_5										1.000	.529**	.558**	.542**
y_6											1.000	.672**	.698**
y_7												1.000	.714**
y_8													1.000

** $p < .01$

จากตารางที่ 29 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โดยรวมทุกด้าน และรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โดยรวมทุกด้าน กับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมทุกด้านและรายด้าน และการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ รายด้าน

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
Moral	1.000
EQ	.560**
x_1	.534**
x_2	.494**
x_3	.468**
y_1	.747**
y_2	.681**
y_3	.758**
y_4	.789**
y_5	.768**
y_6	.776**
y_7	.780**
y_8	.799**

** $p < .01$

จากตารางที่ 30 พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ (Moral) คือ ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความดี (x_1) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความเก่ง (x_2) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความสุข (x_3) ความขยัน (y_1) ความประหยัด (y_2) ความซื่อสัตย์ (y_3) ความมีวินัย (y_4) ความสุขภาพ (y_5) ความสะอาด (y_6) ความสามัคคี (y_7) ความมีน้ำใจ (y_8) โดยมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.560, 0.534, 0.494, 0.468, 0.747, 0.681, 0.758, 0.789, 0.768, 0.776, 0.780 และ 0.799 ตามลำดับ

ตารางที่ 31 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ด้านความขยัน กับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมทุกด้านและรายด้าน และการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ รายด้าน

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
y_1	1.000
Moral	.747**
EQ	.415**
x_1	.339**
x_2	.410**
x_3	.361**
y_2	.567**
y_3	.530**
y_4	.549**
y_5	.400**
y_6	.493**
y_7	.463**
y_8	.554**

** $p < .01$

จากตารางที่ 31 พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ด้านความขยัน (y_1) คือ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ (Moral) ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความดี (x_1) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความเก่ง (x_2) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความสุข (x_3) ความประหยัด (y_2) ความซื่อสัตย์ (y_3) ความมีวินัย (y_4) ความสุภาพ (y_5) ความสะอาด (y_6) ความสามัคคี (y_7) ความมีน้ำใจ (y_8) โดยมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.747, 0.415, 0.339, 0.410, 0.361, 0.567, 0.530, 0.549, 0.400, 0.493, 0.463 และ 0.554 ตามลำดับ

ตารางที่ 32 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ด้านความประหยัด กับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมทุกด้านและรายด้าน และการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ รายด้าน

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
y_2	1.000
Moral	.681**
EQ	.305**
x_1	.274**
x_2	.309**
x_3	.235**
y_1	.567**
y_3	.427**
y_4	.491**
y_5	.374**
y_6	.437**
y_7	.398**
y_8	.411**

** $p < .01$

จากตารางที่ 32 พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ด้านความประหยัด (y_2) คือ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ (Moral) ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความดี (x_1) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความเก่ง (x_2) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความสุข (x_3) ความขยัน (y_1) ความซื่อสัตย์ (y_3) ความมีวินัย (y_4) ความสุภาพ (y_5) ความสะอาด (y_6) ความสามัคคี (y_7) ความมีน้ำใจ (y_8) โดยมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.681, 0.305, 0.274, 0.309, 0.235, 0.567, 0.427, 0.491, 0.374, 0.437, 0.398 และ 0.411 ตามลำดับ

ตารางที่ 33 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ด้านความซื่อสัตย์ กับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมทุกด้านและรายด้าน และการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ รายด้าน

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
y_3	1.000
Moral	.758**
EQ	.444**
x_1	.401**
x_2	.405**
x_3	.378**
y_1	.530**
y_2	.427**
y_4	.570**
y_5	.621**
y_6	.440**
y_7	.497**
y_8	.480**

** $p < .01$

จากตารางที่ 33 พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ด้านความซื่อสัตย์ (y_3) คือ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ (Moral) ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความดี (x_1) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความเก่ง (x_2) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความสุข (x_3) ความขยัน (y_1) ความประหยัด (y_2) ความมีวินัย (y_4) ความสุภาพ (y_5) ความสะอาด (y_6) ความสามัคคี (y_7) ความมีน้ำใจ (y_8) โดยมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.758, 0.444, 0.401, 0.405, 0.378, 0.530, 0.427, 0.570, 0.621, 0.440, 0.497 และ 0.480 ตามลำดับ

ตารางที่ 34 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ด้านความมีวินัย กับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมทุกด้านและรายด้าน และการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ รายด้าน

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
y_4	1.000
Moral	.789**
EQ	.450**
x_1	.421**
x_2	.378**
x_3	.399**
y_1	.549**
y_2	.491**
y_3	.570**
y_5	.633**
y_6	.525**
y_7	.508**
y_8	.524**

** $p < .01$

จากตารางที่ 34 พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ด้านความมีวินัย (y_4) คือ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ (Moral) ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความดี (x_1) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความเก่ง (x_2) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความสุข (x_3) ความขยัน (y_1) ความประหยัด (y_2) ความซื่อสัตย์ (y_3) ความสุภาพ (y_5) ความสะอาด (y_6) ความสามัคคี (y_7) ความมีน้ำใจ (y_8) โดยมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.789, 0.450, 0.421, 0.378, 0.399, 0.549, 0.491, 0.570, 0.633, 0.525, 0.508 และ 0.524 ตามลำดับ

ตารางที่ 35 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ด้านความสุภาพ กับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมทุกด้านและรายด้าน และการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ รายด้าน

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
y_5	1.000
Moral	.768**
EQ	.445**
x_1	.453**
x_2	.359**
x_3	.374**
y_1	.400**
y_2	.374**
y_3	.621**
y_4	.633**
y_6	.529**
y_7	.558**
y_8	.542**

** $p < .01$

จากตารางที่ 35 พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ด้านความสุภาพ (y_5) คือ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ (Moral) ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความดี (x_1) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความเก่ง (x_2) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความสุข (x_3) ความขยัน (y_1) ความประหยัด (y_2) ความซื่อสัตย์ (y_3) ความมีวินัย (y_4) ความสะอาด (y_6) ความสามัคคี (y_7) ความมีน้ำใจ (y_8) โดยมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.768, 0.445, 0.453, 0.359, 0.374, 0.400, .0374, 0.621, 0.633, 0.529, 0.558 และ 0.542 ตามลำดับ

ตารางที่ 36 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ด้านความสะอาด กับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมทุกด้านและรายด้าน และการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ รายด้าน

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
y_6	1.000
Moral	.776**
EQ	.417**
x_1	.416**
x_2	.372**
x_3	.328**
y_1	.493**
y_2	.437**
y_3	.440**
y_4	.525**
y_5	.529**
y_7	.672**
y_8	.698**

** $p < .01$

จากตารางที่ 36 พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ด้านความสะอาด (y_6) คือ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ (Moral) ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความดี (x_1) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความเก่ง (x_2) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความสุข (x_3) ความขยัน (y_1) ความประหยัด (y_2) ความซื่อสัตย์ (y_3) ความมีวินัย (y_4) ความสุขภาพ (y_5) ความสามัคคี (y_7) ความมีน้ำใจ (y_8) โดยมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.776, 0.417, 0.416, 0.372, 0.328, 0.493, 0.437, 0.440, 0.525, 0.529, 0.672 และ 0.698 ตามลำดับ

ตารางที่ 37 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ด้านความสามัคคี กับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมทุกด้านและรายด้าน และการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ รายด้าน

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
y_7	1.000
Moral	.780**
EQ	.476**
x_1	.484**
x_2	.380**
x_3	.403**
y_1	.463**
y_2	.398**
y_3	.497**
y_4	.508**
y_5	.558**
y_6	.672**
y_8	.714**

** $p < .01$

จากตารางที่ 37 พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ด้านความสามัคคี (y_7) คือ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ (Moral) ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความดี (x_1) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความเก่ง (x_2) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความสุข (x_3) ความขยัน (y_1) ความประหยัด (y_2) ความซื่อสัตย์ (y_3) ความมีวินัย (y_4) ความสุภาพ (y_5) ความสะอาด (y_6) ความมีน้ำใจ (y_8) โดยมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.780, 0.476, 0.484, 0.380, 0.403, 0.463, 0.398, 0.497, 0.508, 0.558, 0.672 และ 0.714 ตามลำดับ

ตารางที่ 38 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัยกับคุณธรรม
ด้านความมีน้ำใจ กับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมทุกด้านและรายด้าน และ
การประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ รายด้าน

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
y_8	1.000
Moral	.799**
EQ	.412**
x_1	.480**
x_2	.399**
x_3	.380**
y_1	.554**
y_2	.411**
y_3	.480**
y_4	.524**
y_5	.542**
y_6	.698**
y_7	.714**

** $p < .01$

จากตารางที่ 38 พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ด้านความมีน้ำใจ (y_8) คือ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ (Moral) ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความดี (x_1) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความเก่ง (x_2) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความสุข (x_3) ความขยัน (y_1) ความประหยัด (y_2) ความซื่อสัตย์ (y_3) ความมีวินัย (y_4) ความสุภาพ (y_5) ความสะอาด (y_6) ความสามัคคี (y_7) โดยมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.799, 0.412, 0.480, 0.399, 0.380, 0.554, 0.411, 0.480, 0.524, 0.542, 0.698 และ 0.714 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ การอบรมเลี้ยงดู และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 521 คน

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ตอนประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของนักเรียน ได้แก่ เพศ ระดับชั้น การอบรมเลี้ยงดู และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว มีลักษณะเป็นข้อให้เลือกตอบ (Checklist) โดยการอบรมเลี้ยงดูเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร มีขอบเขตเรื่องคุณธรรมทั้งหมด 8 ประการ ดังนี้

2.1 ขยัน	จำนวน 5 ข้อ
2.2 ประหยัด	จำนวน 8 ข้อ
2.3 ซื่อสัตย์	จำนวน 8 ข้อ
2.4 มีวินัย	จำนวน 8 ข้อ
2.5 สุภาพ	จำนวน 8 ข้อ
2.6 สะอาด	จำนวน 8 ข้อ
2.7 สามัคคี	จำนวน 8 ข้อ
2.8 มีน้ำใจ	จำนวน 8 ข้อ

คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 6 ระดับ และทำข้อคำถามคุณธรรมแต่ละด้านเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended)

ตอนที่ 3 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข มีทั้งหมด 52 ข้อ ประกอบด้วยปัจจัยของความฉลาดทางอารมณ์ 3 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านความดี	จำนวน 18 ข้อ
3.2 ด้านความเก่ง	จำนวน 18 ข้อ
3.3 ด้านความสุข	จำนวน 16 ข้อ

โดยความฉลาดทางอารมณ์มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในระหว่างวันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีวิธีการวิเคราะห์ คือ

1. ข้อมูลด้านสถานภาพ หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียวของการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดู

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ด้วยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้วิธีของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) และทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

สรุปผลการวิจัย

1. การประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร สรุปผลได้ดังนี้

1.1 การประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมทุกด้าน พบว่า นักเรียนประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมากเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักเรียนประยุกต์ใช้คุณธรรมในชีวิตประจำวันมากในด้านความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความสุภาพ ความสะอาด ความสามัคคี และความมีน้ำใจ ส่วนคุณธรรมด้านความขยัน และความประหยัด นักเรียนประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันค่อนข้างมาก

1.2 การเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดู ปรากฏผลดังนี้

1.2.1 นักเรียนเพศชายและเพศหญิงมีการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยนักเรียนเพศหญิงมีการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันมากกว่านักเรียนเพศชาย

1.2.2 นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกันมีการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

1.2.3 นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันมีการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันมากที่สุด รองลงมา คือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง ส่วนนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไปมีการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันน้อยที่สุด

2. ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมทุกด้าน และรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร” สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ปรากฏผลดังนี้

1.1 การศึกษาการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมทุกด้าน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันมาก ผลการวิจัยดังกล่าวนับเป็นผลดี แสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่ประยุกต์ใช้คุณธรรมในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าอาจเป็นเพราะการจัดการเรียน

การสอนในปัจจุบันเน้นให้นักเรียนประยุกต์ใช้คุณธรรมมากขึ้น เนื่องจากสภาพแวดล้อมของสังคมปัจจุบันมีปัญหาสังคมเกี่ยวกับเยาวชนมาก ซึ่งมีสาเหตุมาจากคุณธรรมของผู้คนในสังคมมีน้อยลง ทางแก้ไขให้สังคมมีคุณธรรมมากขึ้นนั้น ต้องเริ่มจากการปลูกฝังการสร้างคุณธรรมให้กับเยาวชน (<http://swhcu.idoresearch.net/>) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ระบุไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่กำหนดลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนว่า “เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์” ส่งผลให้โรงเรียนหลายแห่งมีกิจกรรมที่สนับสนุนการประยุกต์ใช้คุณธรรมในชีวิตประจำวันของนักเรียน เช่น ค่ายพุทธบุตร ค่ายอาสาพัฒนาสังคม โครงการที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมช่วยเหลือชุมชน นิทรรศการเกี่ยวกับพุทธศาสนา เป็นต้น

ผลการวิจัย เรื่อง การประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ที่นักเรียนประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันค่อนข้างมาก คือ ความขยัน และความประหยัด ซึ่งอยู่ในระดับต่ำกว่าคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการด้านอื่นๆ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าความขยันที่ลดน้อยลง อาจเนื่องมาจากปัจจุบันนี้เด็กให้ความสำคัญกับเรื่องอื่นๆ เช่น เกม นักร้อง นักแสดง มากกว่าการเรียนหรือการช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน ส่วนหนึ่งเป็นเพราะการสื่อสารและเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าทำให้เด็กได้รับข้อมูลอย่างง่ายดายจากสื่อต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลสำรวจของสวนดุสิตโพล (มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต) ที่สำรวจความคิดเห็นจากนักเรียน นักศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์ และผู้ปกครองทั่วประเทศในปี 2550 ถึงสาเหตุของปัญหาคุณธรรมของเยาวชน พบว่า อันดับ 1 กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่ามาจากการนำเสนอภาพสังคมของสื่อ ร้อยละ 20.91 อันดับ 2 มาจากความเปลี่ยนแปลงทางสังคมสู่ยุคเทคโนโลยี ร้อยละ 20.72 อันดับ 3 มาจากความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคม ร้อยละ 19.71 และอันดับ 4 มาจากเยาวชนขาดตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติ ร้อยละ 19.67 (<http://www.talkystory.com>) สอดคล้องกับผลสำรวจของสวนดุสิตโพลในปี 2551 ซึ่งสำรวจเกี่ยวกับความคิดเห็นเรื่องปัญหาและอุปสรรคของการศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบัน สำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษา อันดับ 1 คือ เด็กไม่ตั้งใจเรียน ขาดความสนใจ และไม่มีสมาธิในการเรียน ร้อยละ 24.85 (http://www.tlcthai.com/webboard/view_topic.php?table_id=1&cate_id=110&post_id=35818) อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมาก คือ มีความพยายามที่

จะให้ผลการเรียนของตนดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ แสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดที่จะพัฒนาตนเองในเรื่องเรียน ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ดี

ส่วนคุณธรรมด้านความประหยัดที่อยู่ในระดับต่ำกว่าคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการด้านอื่นๆ ก็สอดคล้องกับผลสำรวจของสวนดุสิตโพลในปี 2550 ที่พบว่าพฤติกรรม 5 อย่างของเยาวชนไทยที่สังคมพึงตระหนัก คือ อันดับ 1 การใช้สินค้าฟุ่มเฟือย ยึดติดกับวัตถุนิยม ร้อยละ 25.21 อันดับ 2 การแต่งตัวที่โป๊เปลือย ไม่ถูกกาลเทศะ ตามแฟชั่นต่างชาติ ร้อยละ 24.83 อันดับ 3 การมั่วสุมอบายมุข เช่น สูบบุหรี่ ดื่มเหล้า ติดยา เที่ยวกลางคืน ติดเกม ร้อยละ 20.05 อันดับ 4 มีอิสระทางความคิด กล้าคิดกล้าแสดงออกมากจนเกินงาม ร้อยละ 15.49 และอันดับ 5 ก้าวร้าว ไม่เชื่อฟังพ่อแม่ ไม่มีความกตัญญู และขาดสัมมาคารวะ ร้อยละ 14.43 (<http://www.talkystory.com>) ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการที่เด็กสมัยนี้ยึดติดกับวัตถุนิยม เนื่องจากอิทธิพลจากต่างชาติที่ชื่นชมและให้การยกย่องผู้ที่มีฐานะร่ำรวย และใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย อีกประการหนึ่งคือประเทศไทยเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีสารสนเทศเจริญก้าวหน้าไปไกล ส่งผลให้ผู้คนต้องกระฉับกระเฉง รับรู้ข้อมูลข่าวสารฉับไว ทำให้คนมีนิสัยใจร้อน สังคมไทยในปัจจุบันจึงเป็นสังคมแห่งการแข่งขัน ชิงดีชิงเด่น แข่งแย่งกัน สิ่งที่ตัดสินใจว่าใครประสบความสำเร็จในชีวิตจึงมักจะวัดกันที่เงินทองและอำนาจ สำหรับคุณธรรมด้านความประหยัดนั้น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่นักเรียนประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันค่อนข้างน้อย คือ วางแผนการใช้จ่ายในแต่ละเดือน หรือทำบัญชี และการหารายได้/ทำงานพิเศษ ซึ่งนับว่าเป็นผลที่ไม่ดี เนื่องจากการวางแผนการใช้จ่ายในแต่ละเดือน หรือทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย เป็นการช่วยให้คนสามารถควบคุมเงินที่จะใช้ในแต่ละเดือนได้ เนื่องจากเรารู้ว่าในเดือนหนึ่งๆ ได้ใช้จ่ายเงินไปกับเรื่องอะไรบ้าง และหากทุกครัวเรือนควบคุมการใช้จ่ายเงินได้ จะส่งผลให้คนไทยไม่ยากจน และประเทศเจริญก้าวหน้า อีกทั้งการทำงานพิเศษก็พบได้น้อยมากในวัยรุ่นไทย ทั้งที่เป็นสิ่งที่วัยรุ่นสามารถช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายของครอบครัวได้ และได้ฝึกความรับผิดชอบในการทำงานอีกด้วย ผู้วิจัยมีความเห็นเนื่องจากประเทศแถบเอเชียมีการอบรมเลี้ยงดูลูกอย่างใกล้ชิด พ่อเมียนิยมอยู่บ้านเดียวกับลูกจนกว่าจะแต่งงาน หรือบางครอบครัวแม้ลูกหลานจะแต่งงานแล้วก็ยังอยู่บ้านเดียวกันไปตลอดชีวิต มีลักษณะเป็นครอบครัวขยาย ส่งผลให้เด็กไทยไม่มีความจำเป็นต้องดิ้นรนหาเงินเอง เนื่องจากยังสามารถพึ่งพาพ่อแม่ได้

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าควรมีการส่งเสริมเด็กและเยาวชนให้รู้เท่าทันสื่อ ทั้งนี้เนื่องจากผลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียน พบว่า นักเรียนประยุกต์ใช้คุณธรรมด้านความประหยัดค่อนข้างมาก แต่ก็ยังอยู่ในระดับต่ำกว่าคุณธรรมด้านอื่นๆ และผลสำรวจของสวนดุสิตโพลในปี 2550 ที่พบว่า พฤติกรรม 5 อย่างของเยาวชนไทยที่สังคมพึงตระหนัก อันดับ 1 คือ การใช้สินค้าฟุ่มเฟือย ยึดติดกับวัตถุนิยม ผู้วิจัยมี

ความเห็นว่าเป็นเพราะเทคโนโลยีสารสนเทศที่พัฒนาอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ทำให้เด็กเข้าถึงสื่อได้ง่าย สามารถพบเห็นหรือรับฟังข่าวสารและการโฆษณาต่างๆ มากมาย ซึ่งการโฆษณาสินค้านั้นย่อมต้องสร้างแรงจูงใจให้คนอยากซื้อสินค้าจำนวนมากๆ ส่งผลให้เด็กและเยาวชนที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์เกิดความเข้าใจที่ผิดว่าหากซื้อสินค้านั้นและจะโก้ๆ และมีแต่คนชื่นชม เหมือนดาราในโฆษณา หรือคนที่ไม่ได้เป็นเจ้าของสินค้าในโฆษณาจะเป็นคนเซ็กซี่ ไม่มีเพื่อนคบ หรือไม่มีคุณค่า สอดคล้องกับความเห็นของนายแพทย์อุดม เพชรสังหาร ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาอัจฉริยภาพเด็กและเยาวชน สถาบันรักลูก ที่กล่าวว่า คุณธรรมและจริยธรรมเกิดจากอิทธิพลการหล่อหลอมและเรียนรู้จากสังคม (<http://www.momypedia.com/>) ดังนั้นเด็กและเยาวชนจึงต้องรู้เท่าทันสื่อ เพื่อจะได้สร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเอง การดำเนินงานของสื่อมวลชนจึงต้องเป็นไปในลักษณะสร้างสรรค์ และเป็นสื่อที่ปลูกฝังความดีงามให้กับผู้บริโภค นอกจากนี้ เด็กและเยาวชนยังต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในสังคม ซึ่งปัจจุบันนี้เป็นสังคมยุคโลกาภิวัตน์ที่เน้นความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุ และคนส่วนใหญ่ชื่นชมคนที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานจนร่ำรวย หากเด็กไม่รู้เท่าทันก็อาจเข้าใจผิดว่าความร่ำรวยเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิต

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักเรียนเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้คุณธรรมด้านความประหยัด (ตารางที่ 15) จะเห็นได้ว่าเหตุผลที่นักเรียนประหยัด คือ เพื่อซื้อของที่ตนต้องการได้โดยไม่รบกวนเงินพ่อแม่ กล่าวคือ นักเรียนประหยัดเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ซื้อสิ่งของอะไรก็ได้ที่ตนต้องการ ซึ่งอาจรวมถึงสินค้าฟุ่มเฟือย ซึ่งถือว่าไม่ดี เหตุผลดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นว่าเป็นการเพิ่มพูนความโลภ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ส่งผลให้เกิดปัญหาวัยรุ่นใช้จ่ายฟุ่มเฟือยฟุ้งเฟ้ออย่างในปัจจุบัน แสดงให้เห็นว่านักเรียนยังไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของการประหยัดอดออม ซึ่งก็คือเพื่อจะได้ซื้อของที่จำเป็นต่อชีวิต และมีเงินสำรองไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน หากไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายนี้แล้ว จะไม่สามารถหลุดพ้นจากการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยได้เลย ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2526) ที่กล่าวถึงจุดมุ่งหมายหลักของการบริโภคตามแนวพุทธศาสตร์ว่า เป็นการบริโภคเพื่อดำรงชีพ เพื่อแก้ทุกข์ และเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชีวิตให้พ้นจากความทุกข์ทั้งปวง และตรงกันกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่หมายรวมถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันในตนเอง ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ดังนั้นปัจจุบันนี้จึงเกิดปัญหาเยาวชนยึดติดกับวัตถุนิยม ส่งผลให้เยาวชนเห็นคุณค่าของวัตถุมากกว่าสติปัญญาที่จะได้จากการศึกษาเล่าเรียน จึงไม่ขยันเรียนเท่าที่ควร และในทางกลับกันก็อาจกล่าวได้ว่า เยาวชนไม่ขยัน ไม่มีความมุ่งมั่นโดยไม่ย่อท้อต่อการศึกษา เมื่อมีสิ่งยั่วยุจากภายนอก เช่น เกม นักร้องนักแสดง หรือแฟชั่นต่างชาติ ก็ง่ายที่จะหลงไปกับสิ่งยั่วยุเหล่านั้น ทางแก้ไข คือ ต้องฝึกตนให้เจริญงอกงามหรือพัฒนาตนเอง ทำให้ชีวิตดีขึ้น ทั้งในด้าน

ความประพฤติ การอยู่ร่วมกันในสังคม จิตใจ และปัญญา (พระธรรมปิฎก [ป.อ.ปยุตโต], 2546: 124) ให้เป็นผู้ที่มีเหตุผล มีคุณธรรม มีความรอบรู้ ดำเนินชีวิตด้วยความเพียร มีสติปัญญา และมีจิตใจเข้มแข็ง หากเด็กและเยาวชนปฏิบัติได้จะสามารถแก้ไขปัญหาการใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือยของวัยรุ่น และคุณธรรมด้านความขยันที่น้อยกว่าคุณธรรมด้านอื่นๆ

1.2 การเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดู ปรากฏผลดังนี้

1.2.1 นักเรียนเพศชายและเพศหญิงมีการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยนักเรียนเพศหญิงมีการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันมากกว่านักเรียนเพศชาย ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Maccoby (1986) ที่กล่าวว่า ผู้ชายมักจะทำร้าย ก้าวร้าว แสดงออก มีลักษณะกตขี้ข่มขู่ และชอบใช้กำลัง ขณะที่ผู้หญิงมักจะวางเฉย ไม่ต่อสู้ ยอมผู้อื่น มีลักษณะนำทะนุถนอม และคล้อยตามสังคม เช่นเดียวกันกับรายงานของ Kreuz (1972) ที่แสดงให้เห็นว่า เทสโทสตีโรน (ฮอร์โมนเพศชาย) ในกระแสเลือดของผู้ชาย มีความสัมพันธ์อย่างมากกับพฤติกรรมก้าวร้าว ดังนั้นเด็กผู้ชายจึงก้าวร้าวกว่าเด็กผู้หญิงอย่างเห็นได้ชัด ลักษณะเช่นนี้จะคงอยู่จนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ทั้งนี้น่าจะเพราะว่าเด็กผู้ชายต้องการแยกออกไปจากแม่มากกว่า จึงต้องพึ่งตนเองมากกว่า ทั้งยังจะต้องเป็นผู้สร้าง ปกครอง และคุ้มครองครอบครัวของเขาเองในอนาคตอีกด้วย (สุพัฒนา เดชาดิวงส์ ณ อยุธยา, 2539: 310) พฤติกรรมก้าวร้าว ลักษณะที่กตขี้ข่มขู่ และชอบใช้กำลังของเพศชายส่งผลให้เพศชายประยุกต์ใช้คุณธรรมน้อยกว่าเพศหญิง

1.2.2 การเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีความแตกต่างกันในเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว พบว่า นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกันมีการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอาทิตย์ญา โพธิ์สวຍ (2550: 87) ที่พบว่า นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างก็นำค่านิยมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในชีวิตประจำวันไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเนื่องจากสังคมไทยในปัจจุบันตระหนักถึงคุณธรรมที่เสื่อมถอยของเยาวชน หน่วยงานของรัฐและเอกชนหลายแห่งจึงมีนโยบายในการปลูกฝังคุณธรรมให้กับเยาวชน ส่งผลให้ผู้ปกครอง ครู และบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความสนใจในเรื่องคุณธรรม และร่วมกันพัฒนาคุณธรรมให้กับเยาวชน ดังนั้นแม้ว่าผู้ปกครองจะมีความแตกต่างกันในเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว แต่ก็ยอมสนใจปลูกฝังคุณธรรมให้ลูกหลานเหมือนกัน จึงส่งผลให้ผลการวิจัยออกมาว่านักเรียนที่มี

ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกันมีการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันไม่แตกต่างกัน

1.2.3 การเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีความแตกต่างกันในเรื่องการอบรมเลี้ยงดู พบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันมีการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอาทิศย์ญา โพธิ์สว (2550: 87) ที่พบว่า นักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูต่างกันนำค่านิยมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในชีวิตประจำวันไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉนิก ที่ศึกษาพบว่า การถูกอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวมีส่วนเกี่ยวข้องกับจริยธรรมของบุคคลเป็นอย่างมาก และอิทธิพลของครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางจริยธรรมของบุคคลนี้ มีความคงทนไปถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ดังนั้นการปลูกฝังให้เด็กมีจริยธรรมนั้น กลุ่มบุคคลที่รับผิดชอบในการปลูกฝังจริยธรรมให้เด็กมากที่สุด คือ สมาชิกในครอบครัวของเด็กเอง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉนิก, 2520) นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันมากที่สุด รองลงมา คือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป ตามลำดับ ซึ่งผลของการประยุกต์ใช้คุณธรรมของการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งและแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไปนั้นไม่ต่างกันมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของอาทิศย์ญา โพธิ์สว (2550: 87) ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยนำค่านิยมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในชีวิตประจำวันมากกว่าแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย สอดคล้องกับงานวิจัยของผาสุกสันต์ ไหมทิพย์ (2540) ที่พบว่า นักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีคะแนนเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ (คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, 2530 : 270 – 274) ได้แก่ การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ, การประหยัดและออม, การมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย, การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา, การมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ สูงกว่านักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย ซึ่งตรงกับรายงานการวิจัยของดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉนิก ที่พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากและแบบใช้เหตุผลมาก มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงในผู้ถูกศึกษาทุกระดับอายุ และเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยนั้นมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูง โดยเฉพาะเด็กที่มีฐานะยากจน หมายความว่า ถ้าพ่อแม่ในครอบครัวฐานะยากจนมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยแล้ว จะช่วยให้ลูกมีจริยธรรมสูงได้ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉนิก, 2520)

จากผลการวิจัยข้างต้น และคำจำกัดความของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยตามแนวคิดของ Roger (1972: 112 – 119) ซึ่งหมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ไม่ตามใจหรือเข้มงวดจนเกินไป มีเหตุผล ยอมรับความสามารถและความคิดเห็น ตลอดจนให้ความรัก ความเอาใจใส่ เป็นกันเอง และให้ความร่วมมือตามโอกาสที่เหมาะสม ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความเหมาะสมกับเด็กและเยาวชนอย่างมาก เนื่องจากพ่อแม่จะเลี้ยงดูลูกด้วยความยุติธรรม การตัดสินใจเรื่องต่างๆ ในครอบครัวเกิดจากความเห็นของสมาชิกทุกคน ลูกมีโอกาสแสดงความสามารถในด้านต่างๆ อย่างเต็มที่ และร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ ของครอบครัว ซึ่งจะทำให้เด็กมีจิตสำนึกที่ดี กล้าแสดงความคิดเห็น มีความเชื่อมั่นในตนเอง พึ่งพาตนเอง และเป็นพลเมืองดีของสังคมต่อไป

2. ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมทุกด้าน และรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของผู้วิจัย สามารถสรุปผลได้ดังนี้

2.1 ความฉลาดทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรม ด้านความซื่อสัตย์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับ Goleman (1995) ที่กล่าวว่า คนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง ควรจะมีคุณสมบัติดังนี้ คือ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีการตัดสินใจที่ดี ควบคุมตนเองได้ มีความอดทนอดกลั้น ไม่หุนหันพลันแล่น ทนความผิดหวังได้ เข้าใจจิตใจผู้อื่น เข้าใจสถานการณ์ทางสังคม ไม่ย่อท้อหรือยอมแพ้ง่าย สามารถสู้ปัญหาชีวิตได้ และไม่ปล่อยให้ความเครียดท่วมทับจนทำอะไรไม่ถูก ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเนื่องจากผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์เป็นผู้ที่ควบคุมอารมณ์และความต้องการได้ มีความมุ่งมั่นที่จะไปให้ถึงเป้าหมาย และสามารถตัดสินใจ แก้ปัญหาและแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กรมสุขภาพจิต, 2545) ส่งผลให้เป็นคนมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน มีความพยายาม มีความอดทน และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใดๆ

2.2 ความฉลาดทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรม ด้านความประหยัด ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเนื่องจากผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์เป็นผู้ที่มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (กรมสุขภาพจิต, 2545) ส่งผลให้เป็นผู้ที่มีความสามารถดำเนินชีวิตอย่างพอเหมาะ ไม่ฟุ่มเฟือยและไม่ตระหนี่ รู้จักใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

2.3 ความฉลาดทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรม ด้านความซื่อสัตย์ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับ Weston และ Weston (1996) ที่กล่าวว่า คุณลักษณะที่ควรสร้างขึ้นในวัยเด็ก เพื่อให้มีความฉลาดทางอารมณ์สูงและมีความสุขในการดำเนินชีวิตในสังคม คือ รักความยุติธรรม และซื่อสัตย์ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเนื่องจากผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์จะมีจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก ความคิดเชิงสร้างสรรค์ และพอใจในตนเอง (อารี พันธุ์มณี, 2546) ส่งผลให้เป็นผู้ที่มีความประพฤติซื่อตรง มีความจริงใจ มีการตัดสินใจที่ไม่ลำเอียงหรือมีอคติ ไม่คดโกงหรือหลอกลวงผู้อื่น และปฏิบัติตามหน้าที่รับผิดชอบของตนอย่างเต็มที่และถูกต้อง

2.4 ความฉลาดทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรม ด้านความมีวินัย ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับ Weston และ Weston (1996) ที่กล่าวว่า คุณลักษณะที่ควรสร้างขึ้นในวัยเด็กเพื่อให้มีความฉลาดทางอารมณ์สูงและมีความสุขในการดำเนินชีวิตในสังคม คือ มีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเนื่องจากผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์เป็นผู้ที่มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม (กรมสุขภาพจิต, 2545) ส่งผลให้ผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ดำเนินชีวิตโดยไม่ขัดต่อกฎระเบียบหรือกฎเกณฑ์ในสังคมได้อย่างสบายใจ รวมทั้งยังมีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

2.5 ความฉลาดทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรม ด้านความสุภาพ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับ Goleman (1995) ที่กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถหลายด้าน ได้แก่ การเร่งเร้าตัวเองให้ไปสู่เป้าหมาย มีความสามารถควบคุมความขัดแย้งของตนเอง รอคอยเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีกว่า มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถจัดการกับอารมณ์ไม่สบายต่างๆ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเนื่องจากผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์เป็นผู้ที่มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม เข้าใจและยอมรับผู้อื่น และแสดงความเห็นใจผู้อื่นอย่างเหมาะสม (กรมสุขภาพจิต, 2545) ส่งผลให้ผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ปฏิบัติตนถูกต้องตามกาลเทศะ ไม่มีพฤติกรรมก้าวร้าว รุนแรง หรือวางอำนาจข่มผู้อื่น

2.6 ความฉลาดทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรม ด้านความสะอาด ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับ Weston และ Weston (1996) ที่กล่าวว่า คุณลักษณะที่ควรสร้างขึ้นในวัยเด็ก เพื่อให้มีความฉลาดทางอารมณ์สูงและมีความสุขในการดำเนินชีวิตในสังคม คือ เอาใจใส่ดูแล

รักษาสุขภาพร่างกายของตนเอง และ Goleman (1995) กล่าวว่า คนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง ควรมีคุณสมบัติดังนี้ คือ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีการตัดสินใจที่ดี ควบคุมตนเองได้ มีความอดทนอดกลั้น ไม่หุนหันพลันแล่น ทนความผิดหวังได้ เข้าใจจิตใจผู้อื่น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นเนื่องจากผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์เป็นผู้ที่มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และมีความสงบทางจิตใจ (กรมสุขภาพจิต, 2545) ส่งผลให้ผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์เป็นผู้ที่ควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามสุขลักษณะที่ดี ดูแลความสะอาดของร่างกายและสิ่งแวดล้อม จิตใจดี ไม่คิดอิจฉาริษยาหรือคิดร้ายต่อผู้อื่น

2.7 ความฉลาดทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรม ด้านความสามัคคี ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับ Weston และ Weston (1996) ที่กล่าวว่า คุณลักษณะที่ควรสร้างขึ้นในวัยเด็ก เพื่อให้มีความฉลาดทางอารมณ์สูงและมีความสุขในการดำเนินชีวิตในสังคม คือ เคารพกฎหมาย และรับฟังเสียงส่วนใหญ่ มีจิตใจเป็นอิสระและเปิดกว้าง ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นเนื่องจากผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์เป็นผู้ที่กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม เชื้อมั่นในตนเอง เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม แสดงความเห็นที่ขัดแย้งได้อย่างสร้างสรรค์ สามารถตัดสินใจ แก้ปัญหาและแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น (กรมสุขภาพจิต, 2545) ส่งผลให้ผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์เป็นผู้ที่ใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นแม้ว่าจะขัดแย้งกับตนเอง มีเหตุผล สามารถเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีได้ สามารถแก้ปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ ได้เป็นอย่างดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี

2.8 ความฉลาดทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรม ด้านความมีน้ำใจ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับอารี พันธุ์มณี (2546) ที่กล่าวว่า คนที่มีความฉลาดทางอารมณ์จะทำให้ตนเองเป็นที่ยอมรับ ค้นพบข้อดีของตนเอง กล้าที่จะเป็นตัวของตัวเอง ด้วยการสร้างความประทับใจ มีน้ำใจ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นเนื่องจากผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์เป็นผู้ที่ใส่ใจผู้อื่น รู้จักการให้ รู้จักการรับ รู้จักการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น และแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสม (กรมสุขภาพจิต, 2545) ส่งผลให้ผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์เป็นผู้ที่เอาใจใส่ผู้อื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา

กรุงเทพมหานคร” ที่ได้อธิบายมาแล้ว แสดงให้เห็นว่าความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยรวมทุกด้าน และรายด้าน โดยนักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ปกติ และมีการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันมาก ยกเว้นความขยันและความประหยัด ที่นักเรียนประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันค่อนข้างมาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ด้านครูผู้สอน

1. กระตุ้นให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวัน โดยเน้นให้เห็นว่าหากประยุกต์ใช้คุณธรรมแล้วจะเกิดผลดีต่อตนเอง
2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ เนื่องจากนักเรียนจะได้ตระหนักถึงความประหยัดและความพอประมาณ ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งในปัจจุบัน
3. ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ควรมีการสอนสอดแทรกคุณธรรม และควรจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่เสริมสร้างคุณธรรมให้กับเด็ก
4. การจัดการเรียนการสอนจะต้องพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ให้นักเรียน โดยส่งเสริมให้เด็กเกิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) เพื่อให้เด็กใช้ปัญญาในการดำเนินชีวิต ซึ่งจะส่งผลให้เด็กเป็นคนมีเหตุผล แสดงพฤติกรรมที่ดีงามเหมาะสม และรับผิดชอบในหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านผู้บริหาร

1. จัดโครงการ หรือกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กได้ฝึกการประยุกต์ใช้คุณธรรมในชีวิตประจำวัน
2. มีการจัดอบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาคุณธรรมของครูในโรงเรียน ตลอดจนมีการวัดและประเมินผลเกี่ยวกับคุณธรรมของครู บุคลากร และนักเรียนในสถานศึกษาของตนอย่างต่อเนื่อง
3. สร้างแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายภายในโรงเรียน เช่น ห้องสมุด ห้องค้นคว้าข้อมูล สารสนเทศ สวนหย่อม เป็นต้น
4. ควรมีการจัดกิจกรรมให้โรงเรียนได้สัมพันธ์กับชุมชน เช่น เชิญวิทยากรซึ่งเป็นคนในชุมชนมาให้ความรู้ หรือให้เด็กทำโครงการเกี่ยวกับชุมชน เนื่องจากหากชุมชนเข้มแข็ง เด็กก็จะได้รับความดูแลเอาใจใส่จากคนในชุมชน ทำให้เด็กเป็นคนดี

ด้านผู้ปกครอง

1. ให้ความรัก ความเข้าใจ ความเอาใจใส่กับลูก เนื่องจากเด็กจะได้ไม่ไปหาทางออกอย่างอื่นเพื่อชดเชยที่ตนขาดความอบอุ่นในครอบครัว เช่น ติดเกม ติดยาเสพติด หรือก่ออาชญากรรม
2. สนับสนุนให้ลูกได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมคุณธรรม เช่น กิจกรรมอาสาสมัคร กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ หรือชมรมต่างๆ ที่ให้การช่วยเหลือสังคม
3. ฝึกให้ลูกทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย เนื่องจากเด็กจะได้ฝึกคุณธรรมด้านความประหยัด มีความละเอียด รอบคอบ และมีความอดทน โดยมีพ่อแม่เป็นผู้แนะนำ เพื่อให้เด็กเข้าใจจุดมุ่งหมายของการประหยัดอย่างแท้จริง
4. เน้นย้ำให้ลูกเห็นคุณค่าของการประยุกต์ใช้คุณธรรมว่าเป็นสิ่งถูกต้องดีงาม น่าชื่นชม และเป็นความสุขอย่างแท้จริง เช่น ทำการบ้านเอง แม้จะทำผิด แต่ก็ภูมิใจกว่าลอกเพื่อนมาแล้วคำตอบถูก หรือไม่ลักขโมยของของผู้อื่น

ด้านนักเรียน

1. ฝึกการแบ่งเวลาให้ดี โดยให้ความสำคัญกับการเรียนและการแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ เป็นอันดับแรก เนื่องจากเป็นหน้าที่หลักของนักเรียนและลูก ส่วนความสนใจในเรื่องอื่นๆ นั้นให้เป็นเรื่องรอง
2. ควรใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น หาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ช่วยเหลืองานบ้าน ทำงานพิเศษ โดยที่ไม่ส่งผลเสียต่อการเรียน
3. หมั่นประยุกต์ใช้คุณธรรมในชีวิตประจำวัน โดยตระหนักอยู่เสมอว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม เป็นการพัฒนาตนเองทั้งในด้านความดี ความเก่ง และทำให้ตนเองและผู้อื่นมีความสุขด้วย
4. ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความพอประมาณ มีเหตุผล และมีจิตใจเข้มแข็ง ดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของความรอบรู้ และคุณธรรม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษา
2. ควรมีการศึกษาแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนมัธยมศึกษา
3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการประยุกต์ใช้คุณธรรมในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กรวิดา ศรีสุภา. 2547. **ผลของการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของ**

โกล์แมนที่มีต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรงของนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กัญญา ภิญโญวงศ์. 2543. **ผลของการฝึกอานาปานสติโดยใช้เทคนิคการอบรมตามแนวทาง**

ท่านอาจารย์โกเอ็นก้า ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าว และความสามารถในการปรับตัว

ทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหนอง

ศาลาป่าชาติ จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชา

การประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

การอบรมเลี้ยงดูมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาทางเพศ.[ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

http://healthnet.md.chula.ac.th/text/forum1/sex_life/sex%5B5%5D.html.

[3 มีนาคม 2551]

โกสินทร์ รังสยาพันธ์. 2530. **ปรัชญา และคุณธรรมสำหรับครู.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี. ปัญหาคุณธรรม จริยธรรม.[ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<http://www.matichon.co.th/>. [20 พฤศจิกายน 2550]

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2542. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.**

2542. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, สำนักงาน. 2542. **ตามรอยพระยุคลบาท.** กรุงเทพฯ :

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, สำนักงาน. ศูนย์ส่งเสริมจริยธรรม. 2544. **คู่มือการจัดทำ**

มาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ

พลเรือน.

โครงการคลังปัญญาไทย. **บทบาททางเพศ.**[ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<http://www.panyathai.or.th/>. [3 มีนาคม 2551]

จำนงค์ ทองประเสริฐ. **คุณธรรมประจำใจ.** กรุงเทพฯ : คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิม

พระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2530.

จำลอง ดิษยวณิช และพริ้มเพรา ดิษยวณิช. 2545. **ความเครียด ความวิตกกังวล และสุขภาพ.**

เชียงใหม่ : คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เฉลา คอนข่า. 2544. **วุดมิภาวะทางอารมณ์กับการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหาร**

สถานศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏเทพสตรี บัณฑิตวิทยาลัย.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉนีก, 2520. **จริยธรรมของเยาวชนไทย.**

กรุงเทพมหานคร: รายงานการวิจัยฉบับที่ 21 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉนีก. 2528. **ปัจจัยทางจิตวิทยานิเวศที่เกี่ยวข้องกับ**

การอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉนีก. 2529. **การควบคุมอิทธิพลสื่อมวลชนของ**

ครอบครัวกับจิตลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทย. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ทิสนา แคมมณี 2546. **การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม : จากทฤษฎีสู่การ**

ปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : เมธีพิปส์.

เทิดศักดิ์ เดชคง. 2542. **จากความฉลาดทางอารมณ์สู่สติและปัญญา.** กรุงเทพฯ : มติชน.

เทิดศักดิ์ เดชคง. 2545. **ความฉลาดทางอารมณ์.** กรุงเทพฯ : มติชน.

นายกรัฐมนตรี, สำนัก. คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. 2549.

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบ (ฉบับสมบูรณ์) พ.ศ. 2550 –
2554. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

นิตยา คงเกษม. 2544. **ผลของการเรียนแบบร่วมมือที่บูรณาการโยนิโสมนสิการที่มีต่อความ**

ฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์บัณฑิต ภาควิชา
สารัตถศึกษา สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญมี แท่นแก้ว. 2541. **จริยธรรมกับชีวิต.** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ประกาศรี สีหอำไพ. 2531. **พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม.** กรุงเทพฯ :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประเวศ วะสี. 2548. **คุณธรรม – จริยธรรม ระเบียบวาระแห่งชาติเพื่อการอยู่ร่วมกันใน**

สังคม.[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://202.143.150.2/~bstmk/kanchana_html/05.html.

[3 มีนาคม 2551]

ผาสุขสันต์ ไหมทิพย์. 2540. **การศึกษาเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของ**

นักเรียน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีภูมิหลังต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรอตถน เพชรวิวรรณ์. 2545. **การศึกษาการปลูกฝังคุณธรรมให้แก่นักเรียนประถมศึกษา**

ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต). 2533. **ศาสนาและเยาวชน.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต). 2533. **จริยธรรมกับชีวิต.** พระนครศรีอยุธยา : ศูนย์

ประสานงานจริยศึกษา สหวิทยาลัยพระนครศรีอยุธยา.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). 2543. **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์.** กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์ชวนพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). 2551. **รู้หลักก่อน แล้วศึกษา และสอนให้ได้ผล.**

กรุงเทพฯ : ธรรมสภา.

พระราชวรมนูณี (ประยูร ธมมจิตโต). 2542. **อีคิวในแนวพุทธศาสนา. วารสารพฤติกรรมศาสตร์.**

7 – 13

พินิจ รัตนกุล. 2514. **เพลโตและปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรม.** พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย

ธรรมศาสตร์.

พุทธทาสภิกขุ. 2528. **การดำรงชีวิตที่ถูกต้อง.** กรุงเทพฯ : กลุ่มศึกษาและปฏิบัติธรรม.

มีนมาลย์ สุภาพล. 2548. **โมเดลสมการโครงสร้างของเซวาร์ปัญญา ความฉลาดทาง**

อารมณ์ ความคิดสร้างสรรค์ กลยุทธ์ในการศึกษาและเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน ของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ยนต์ ชุ่มจิต. 2544. **การศึกษาและความเป็นครูไทย.** กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรีนติ้งเฮ้าส์.

ย้อนภาวะวิกฤตคุณธรรมของเยาวชนไทยปี 2550.[ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<http://www.talkystory.com>. (20 พฤศจิกายน 2550)

ระพีวรรณ คัล้ายแดง. 2534. การศึกษาพฤติกรรมทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้น
เด็กเล็กที่บ้าน และที่โรงเรียนในหมู่บ้านจังหวัดนครราชสีมา : การศึกษาเฉพาะ
กรณี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รักลูกแฟมิลี่กรุ๊ป. พฤติกรรม “เลียนแบบ” ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรมในสังคม.[ออนไลน์].

แหล่งที่มา: <http://www.momypedia.com/>. (20 พฤศจิกายน 2550)

รัศมี มณีนิล. 2545. **คู่มือความฉลาดทางอารมณ์**. นนทบุรี : กรมสุขภาพจิต กระทรวง
สาธารณสุข.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. 2546.** กรุงเทพฯ :
นานมีบุ๊คส์.

ลักขณา สกุลลิขเรศสีมา. 2542. **การอบรมเลี้ยงดูเด็ก**. นครราชสีมา : โปรแกรมวิชา
คหกรรมศาสตร์ทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.

วรรณประภา. 2544. **อารมณ์ฉลาด**. นครปฐม : บันลือกิจ.

วรินทร์ทิพย์ หมี่แสน. 2543. **ผลของการฝึกสมาธิตามแนวสติปัฏฐาน 4 ที่มีต่อเชาว์อารมณ์
ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิสุทธิ วนาอินทรายุธ. 2548. **การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความฉลาดทางเชาว์ปัญญา
ความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางจริยธรรม และความฉลาดในการฟันฝ่า
อุปสรรค ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วีระวัฒน์ บัณฑิตามย์. 2542. **เชาว์อารมณ์ (EQ) : ดัชนีวัดความสุขและความสำเร็จของ
ชีวิต**. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

คันสนีย์ ฉัตรคุปต์. 2544. **เทคนิคสร้าง IQ EQ AQ 3Q เพื่อความสำเร็จ**. กรุงเทพฯ : สถาบัน
สร้างสรรค์ศักยภาพสมองศรีเอตีฟเบรน.

ศิริ ปานแดง. 2547. **ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับทัศนคติต่อ**

การใช้ความรุนแรงของ นักเรียนมัธยมศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียน

กาญจนานิเชกวิทยาลัยกระบี่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมวิชาการ. 2544. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544.**

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. **คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ.**[ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<http://www.moe.go.th/>. [20 พฤศจิกายน 2550]

ศึกษาธิการ, กระทรวง. พัฒนาคุณธรรม, สำนักงาน. 2534. **คู่มือการพัฒนาคุณธรรม.** กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์การศาสนา.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. 2550. **8 คุณธรรมพื้นฐาน.**

(โปสเตอร์).

ศูนย์การเรียนรู้ TLCenter. **โพลล์ชี้เด็กพื้นฐานเกียจคร้าน หลักสูตรเกินวัย – ครูงานมาก.**

[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.tlcthai.com/webboard/view_topic.php?table_id=1&cate_id=110&post_id=35818. (20 พฤศจิกายน 2550)

สมพร เทพสิทธิ์า. 2542. **คุณธรรมและจริยธรรม.** กรุงเทพฯ : สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย

ไทยในพระบรมราชูปถัมภ์.

สมศรี กิจชนะพานิชย์. 2540. **บทบาทสถาบันครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก.** กรุงเทพฯ :

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สัณฑ์ ศัลยศิริ. 2548. **E.Q. บริหารอารมณ์อย่างฉลาด.** นนทบุรี : ชบา พับลิชชิง เวิร์กส.

สุขภาพจิต, กรม. **คู่มือความฉลาดทางอารมณ์.** พิมพ์ครั้งที่ 5. นนทบุรี : กรมสุขภาพจิต

กระทรวงสาธารณสุข.

สุพัฒนา เดชาติวงศ์ ณ อยุธยา. 2539. **บทความเพื่อสุขภาพจิต.** กรุงเทพฯ : โรงพยาบาลสมเด็จพระ

เจ้าพระยา กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.

สุวิทย์ และอรทัย มูลคำ. 2543. **เรียนรู้สู่คู่มืออาชีพ.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ที.พี.พี.รินทร์.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. สาขาคหกรรมศาสตร์. 2529. **เอกสารการสอนชุดวิชา**

พัฒนาการวัยรุ่นและการอบรม หน่วยที่ 9 – 15. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :

นํ้ากัการพิมพ์.

หัวเฉียว, มหาวิทยาลัย. คณะสังคมสงเคราะห์. **สอนเยาวชน คุณธรรม – พอเพียง สร้างความ**

อยู่รอดให้สังคม.[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://swhcu.idoresearch.net/>.

[20 พฤศจิกายน 2550]

อริยะ สุวรรณเกษซ์. 2545. **พัฒนา I.Q E.Q M.Q. และสมาธิ ด้วยพลังคลื่นเสียง.** กรุงเทพฯ :

มหาจุฬารามราชวิทยาลัย.

อาทิตย์ รุ่งเสรีชัย. 2547. **ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน**

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อาทิตย์ญา ไพธิ์สว. 2550. **การศึกษาการนำค่านิยมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ใน**

ชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์

ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อารี พันธุ์มณี. 2546. **จิตวิทยาสร้างสรรค์การเรียนการสอน.** กรุงเทพฯ : ไยใหม่ เอ็ดดูเคท.

อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม. 2543. **วัง...สู่ชีวิตใหม่.** พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.

อุษณีย์ อนุรุทรวงศ์. 2545. **E.Q. ปัญญา นำมนุษยชาติ.** กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี – สฤษดิ์วงศ์.

อำไพ สุจริตกุล. 2531. **คุณธรรมของสังคมเริ่มต้นที่ไหน.** กรุงเทพฯ : โครงการตำราและ

เอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อำไพ สุจริตกุล. 2533. **คุณธรรมครูไทย.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อำไพ สุจริตกุล. 2545. **ประมวลบทความ ความรู้คู่คุณธรรม.** กรุงเทพฯ : โครงการตำราและ

เอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Bar – On, R. 1997. **Emotional Intelligence Quotient Inventory: A measure of emotional intelligence**. Toronto, ON: Multi-Health Systems, Inc.
- Bem, S.L. 1974. **The measurement of psychological Anadrogry**. Journal of Consulting and Chinal psychology. 42(4): 155 – 162.
- Cooper, R.K. and Sawaf, A. 1997. **A Executive E.Q. : Emotional intelligence in leadership and organization**. New York : Grosset Putnam.
- Goleman, D. 1995. **Emotional Intelligence**. New York : Bantam Book.
- Goleman, D. 1998. **Working with Emotional Intelligence**. New York : Bantam Book.
- Hurlock, E.B. 1978. **Developmental psychology : A life scan approach**. 5 th ed.
New Delhi : Tata M.
- Kreuz, L.E. and Rose, R.M. 1972. **Assessment of aggressive behavior and plasma testosterone in a young criminal population**. Psychosom. Med. 34 : 321 – 332.
- Lee, S. and Kubilius, P.O. 2006. **The Emotional Intelligence, Moral Judgment, and Leadership of Academically Gifted Adolescents**. Journal for the Education of the Gifted, 30 (1) : 29 – 67.
- Livingstone, H., Foster, M.N., and Smithers, S. 2002. **Emotional Intelligence and Military Leadership**. Report Prepared for the Canadian Forces Leadership Institute.
Ottawa : DND.
- Maccoby, E.E. 1986. **Social groupings in childhood: Their relationship to prosocial and antisocial behavior in boys and girls**. Development of antisocial and prosocial behavior: Research, theories. Orlando, FL: Academic Press, 263 – 284.
- Maslow, A. H. 1943. **A theory of human motivation**. Psychological Review, July 1943.
370 – 396.
- Mayer, J.D. and Salovey, P. 1993. **The intelligence of emotional intelligence**. *Intelligence*. 17 : 433 – 442.
- Mayer J.D. and Salovey P. 1997. **what is emotional intelligence?**. New York : Basic Book.

- Porter, F.B. 1980. **The good life : Alternatives in Ethics**. Macmillan publishing Co.
- Roger, Dorothy. 1972. **Adolescent Psychology**. New York: Meredith Cooperation.
- Salovey P. and Mayer J.D. 1990. Emotional Intelligence. **Imagination, Cognition and Personality**. 9 : 185 – 221.
- Schaffer, K.F. 1981. **Sex role and human behavior**. Massachusettes : University of Toledo Winthrop.
- Schutte, N.S., Malouff, J.M., Hall, L.E., Haggerty, D., Cooper, J.T., Golden, C.J., and Dornheim, L. 1998. **Development and validation of a measure of emotional intelligence**. *Personality and Individual differences*, 25, 167 – 177.
- Sivanathan, N., Fekken, G.C. 2002. **Emotional intelligence, moral reasoning and transformational leadership**. *Leadership & Organization Development Journal*, 23 (4) : 198 – 204.
- Sternberg, R.J. 1999. **Working with Emotional Intelligence**. *Personnel Psychology*, 52, 780.
- Weston, D.C. and Weston, M.S. 1996. **Playwise : 365 Fun – Filled Activities for Building Character, Conscience, and Emotional Intelligence in Children**. New York : Putnam Book.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจเครื่องมือวิจัย

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจแบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู

1. อาจารย์ ดร. วรณี เจตจำนงนุช
อาจารย์ประจำสาขาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยี
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. อาจารย์ ดร. วีรพล แสงปัญญา
อาจารย์ประจำสาขาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยี
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. อาจารย์ทัศนีย์ ศรีพิพัฒน์
อาจารย์ประจำหมวดวิชาแนะแนว โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายมัธยม)

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจแบบสอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ใน
ชีวิตประจำวัน

1. รองศาสตราจารย์วารินทร์ มาศกุล
ข้าราชการบำนาญ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รท. ดร. บรรจบ บรรณรุจิ
อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาบาลีและสันสกฤต ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิภา สุประดิษฐ์ ณ อยุธยา
อาจารย์ประจำหมวดวิชาสังคมศึกษา โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายมัธยม)



ภาคผนวก ข

ตัวอย่างหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและขอความร่วมมือในการวิจัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



ที่ ศธ 0512.6(2771)/0422

คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร

10330

19 สิงหาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์วารินทร์ มาศกุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวอัจฉิมา เขาวนดี นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย พานิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

สำนักงานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2710



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โทร.82710

ที่ ศธ.0512.6(2771)/0423

วันที่ 19 สิงหาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รท.ดร.บรรจบ บรรณรุจิ

ด้วย นางสาวอัจฉิมา เขาวนดี นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย พานิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทนต์)

รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โทร.82710

ที่ ศธ.0512.6(2771)/0424 **วันที่** 19 สิงหาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.วรรณิ์ เจตจำนงนุช

ด้วย นางสาวอัจฉิมา เชาวน์ดี นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาการศึกษาสังคมศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย พานิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

คุณย์วิทยทรรพ์ยากร
(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุททธิจิตต์)

รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โทร.82710

ที่ ศธ.0512.6(2771)/0425

วันที่ 19 สิงหาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.วีรพล แสงปัญญา

ด้วย นางสาวอัจฉิมา เขาวนดี นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย พานิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

คุณย์วิทยทรัพย์วาท

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โทร.82710

ที่ ศธ.0512.6(2771)/0426

วันที่ 19 สิงหาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม และรองคณบดี

ด้วย นางสาวอัจฉิมา เขาวนดี นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย พานิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิภา สุประดิษฐ์ ณ อยุธยา เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิภา สุประดิษฐ์ ณ อยุธยา เป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์)
รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โทร.82710

ที่ ศธ.0512.6(2771)/0427

วันที่ 19 สิงหาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม และรองคณบดี

ด้วย นางสาวอัจฉิมา เขาวนดี นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย พานิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญ อาจารย์ทัศนีย์ ศรีพิพัฒน์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ อาจารย์ทัศนีย์ ศรีพิพัฒน์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์)
รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน



ที่ ศธ 0512.6(2771)/0497

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

27 สิงหาคม 2551

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวอัจฉิมา เขาวนดี นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย พานิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และ 4 ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวอัจฉิมา เขาวนดี ได้ทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทนต์จิตต์)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

สำนักงานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2710



ที่ ศธ 0512.6(2771)/0562

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

9 กันยายน 2551

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวอัจฉิมา เขาวนดี นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัย วิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการการประยุกต์ใช้ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย พานิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บ ข้อมูลด้วย แบบสอบถาม กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานใน รายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวอัจฉิมา เขาวนดี ได้ทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

สำนักงานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2710



ภาคผนวก ค
รายชื่อโรงเรียนที่ใช้เก็บข้อมูลวิจัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้เก็บข้อมูลวิจัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1

1. โรงเรียนพุทธจักรวิทยา
2. โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง
3. โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย
4. โรงเรียนศรีอยุธยา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2

1. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา
2. โรงเรียนราชวินิตบางเขน
3. โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ
4. โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3

1. โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม
2. โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง
3. โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม
4. โรงเรียนที่ปังกถนวิทยาพัฒนา (วัดน้อยใน)ฯ
5. โรงเรียนโพธิสารพิทยากร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ กับความฉลาดทาง
อารมณ์ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลประกอบการทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ กับความฉลาดทาง
อารมณ์ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสาขาวิชา
การสอนสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการศึกษา จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย จึงขอความร่วมมือให้นักเรียนตอบแบบสอบถามฉบับนี้ตามความเป็นจริง ไม่ส่งผล
กระทบใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม โดยข้อมูลจากแบบสอบถามจะถูกเก็บเป็นความลับ การ
วิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลจะกระทำในภาพรวม และใช้ในการประกอบวิทยานิพนธ์
เท่านั้น

ผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือให้นักเรียนนักเรียนตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและครบ
ทุกข้อ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งจะทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้มีความน่าเชื่อถือ

ขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยดี

นางสาวอััจฉิมา เชาวนดี

ผู้ทำการวิจัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**แบบสอบถาม เรื่อง การศึกษาการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ
กับความฉลาดทางอารมณ์ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร**

คำชี้แจง แบบสอบถาม เรื่อง การศึกษาการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ กับความฉลาดทางอารมณ์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานครแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม เรื่อง การประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวัน

ตอนที่ 3 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าคำตอบ ให้ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียน

1. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

2. ระดับชั้น

1. มัธยมศึกษาปีที่ 1

2. มัธยมศึกษาปีที่ 2

3. มัธยมศึกษาปีที่ 3

4. มัธยมศึกษาปีที่ 4

5. มัธยมศึกษาปีที่ 5

6. มัธยมศึกษาปีที่ 6

3. รายได้ของผู้ปกครองต่อ 1 เดือน

1. ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน
2. 10,000 – 30,000 บาทต่อเดือน
3. สูงกว่า 30,000 บาทต่อเดือน

4. ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าคำตอบ ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียน
ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

1. ฉันสามารถแสดงความคิดเห็นกับพ่อแม่/ผู้ปกครองได้
2. พ่อแม่/ผู้ปกครองไม่เคยสนใจว่าวันหนึ่งๆ ฉันทำอะไร เรียนอะไร หรือไปที่ไหน
3. พ่อแม่/ผู้ปกครองแอบฟังเวลาฉันคุยโทรศัพท์
4. ฉันปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับพ่อแม่/ผู้ปกครองได้ และพวกเขาช่วยกันแก้ปัญหาให้ผ่านไปได้ด้วยดี
5. เมื่อฉันทำผิด พ่อแม่/ผู้ปกครองจะดูว่าให้ฉันเจ็บช้ำน้ำใจ
6. พ่อแม่/ผู้ปกครองให้ฉันตัดสินใจเองทุกเรื่อง โดยไม่ให้ความช่วยเหลือใดๆ
7. พ่อแม่/ผู้ปกครองมักจะตำหนิงานที่ฉันทำ
8. พ่อแม่/ผู้ปกครองไม่อนุญาตให้ฉันไปนอนค้างบ้านเพื่อน หรือเพื่อนมานอนค้างที่บ้านฉัน
9. พ่อแม่/ผู้ปกครองอนุญาตให้ฉันเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษของโรงเรียนได้ตามที่ฉันสนใจ
10. ฉันเหงา และรู้สึกเหมือนอยู่ตัวคนเดียวบ่อยๆ
11. พ่อแม่/ผู้ปกครองบังคับให้ฉันเรียนพิเศษเกือบทุกวัน โดยที่ฉันไม่ได้อยากเรียนเองเลย
12. พ่อแม่/ผู้ปกครองแสดงพฤติกรรมว่าภูมิใจในตัวฉัน
13. ฉันไม่เคยมีความลับกับพ่อแม่/ผู้ปกครอง
14. ฉันต้องการให้พ่อแม่/ผู้ปกครองสนใจฉันมากกว่านี้
15. เมื่อฉันทำผิด พ่อแม่/ผู้ปกครองจะเปิดโอกาสให้ฉันอธิบายเหตุผลว่าทำไมจึงทำเช่นนั้น
16. พ่อแม่/ผู้ปกครองไม่ให้ความสนใจ เมื่อฉันแจ้งผลการเรียนให้ทราบ
17. เมื่อเกิดปัญหา ฉันไม่สามารถปรึกษาพ่อแม่/ผู้ปกครองได้
18. เมื่อฉันทำผิดโดยที่ไม่ได้ตั้งใจ พ่อแม่/ผู้ปกครองจะใช้เวลาอย่างมาก กว่าจะให้โทษฉัน
19. เมื่อฉันถามคำถาม พ่อแม่/ผู้ปกครองจะตอบปัญหาให้ฉันหายสงสัย
20. พ่อแม่/ผู้ปกครองไม่อนุญาตให้ฉันไปเข้าค่ายค้างคืน แม้ว่าครูจะไปด้วยก็ตาม
21. เมื่อรู้ว่าฉันถูกเพื่อนล้อเลียน พ่อแม่/ผู้ปกครองจะโมโหเพื่อนคนนั้นมาก

- 22. ฉันอยากให้ผู้ปกครองสนใจฉันมากกว่านี้
- 23. พ่อแม่/ผู้ปกครองชอบบอกว่าเป็นความผิดของคุณ เมื่อฉันทำคะแนนสอบได้ไม่ดี
- 24. พ่อแม่/ผู้ปกครองทำการบ้าน รายงาน หรือโครงการให้ฉัน หรือให้ผู้อื่นมาทำให้
- 25. พ่อแม่/ผู้ปกครองให้ฉันทำเรื่องต่างๆ ด้วยตนเองตั้งแต่เล็ก โดยที่ไม่เคยสอนเลย หรือสอนแค่ครั้งสองครั้ง
- 26. พ่อแม่/ผู้ปกครองแสดงความห่วงใย หรือให้กำลังใจ เมื่อฉันเสียใจและมีปัญหา
- 27. พ่อแม่/ผู้ปกครองไม่เคยสนใจไปประชุมผู้ปกครอง หรือกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนเชิญไป
- 28. ส่วนใหญ่พ่อแม่/ผู้ปกครองไม่รู้ว่าวันหนึ่งๆ ฉันทำอะไร เรียนอะไร หรือไปที่ไหน
- 29. เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในครอบครัว พ่อแม่/ผู้ปกครองจะให้ฉันร่วมตัดสินใจในการแก้ปัญหา
- 30. ฉันไม่กลัวเมื่อทำความผิด เพราะพ่อแม่/ผู้ปกครองให้อภัยฉันเสมอ
- 31. พ่อแม่/ผู้ปกครองรู้สึกจุกจิกกับฉันในทุกๆ เรื่อง
- 32. ฉันรู้สึกที่พ่อแม่/ผู้ปกครองเข้าใจความรู้สึกฉันเป็นอย่างดี
- 33. พ่อแม่/ผู้ปกครองไม่สนใจให้คำปรึกษา หรือคำแนะนำในเรื่องต่างๆ กับฉันเลย
- 34. พ่อแม่/ผู้ปกครองส่งเสริมให้ฉันมีความสามารถพิเศษตามที่ฉันสนใจ เช่น เล่นดนตรี เล่นกีฬา เรียนศิลปะ เป็นต้น
- 35. ฉันรู้สึกน้อยใจที่พ่อแม่/ผู้ปกครองไม่มีเวลาให้ฉันเลย
- 36. พ่อแม่/ผู้ปกครองให้ความสนใจเวลาฉันเล่าเรื่องการเรียนหรือเรื่องเพื่อนที่โรงเรียนให้ฟัง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม เรื่อง การประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการใน
ชีวิตประจำวัน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับการปฏิบัติตนตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีอยู่ 6 ระดับ ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงที่นักเรียนปฏิบัติ **ในช่วง 1 ปีการศึกษาที่ผ่านมา**

- | | | |
|----------------------------------|-------------|---|
| (6) มากที่สุด | หมายความว่า | ปฏิบัติตนตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในเรื่องนั้นๆ มากที่สุด เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นในชีวิตประจำวัน |
| (5) มาก | หมายความว่า | ปฏิบัติตนตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในเรื่องนั้นๆ มาก เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นในชีวิตประจำวัน |
| (4) ค่อนข้างมาก | หมายความว่า | ปฏิบัติตนตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในเรื่องนั้นๆ ค่อนข้างมาก เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นในชีวิตประจำวัน |
| (3) ค่อนข้างน้อย | หมายความว่า | ปฏิบัติตนตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในเรื่องนั้นๆ ค่อนข้างน้อย เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นในชีวิตประจำวัน |
| (2) น้อย | หมายความว่า | ปฏิบัติตนตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในเรื่องนั้นๆ น้อย เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นในชีวิตประจำวัน |
| (1) น้อยที่สุด หรือไม่ปฏิบัติเลย | หมายความว่า | ปฏิบัติตนตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในเรื่องนั้นๆ น้อย หรือไม่ปฏิบัติเลย เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นในชีวิตประจำวัน |

ข้อความ	ระดับของการปฏิบัติ					
	มากที่สุด	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	น้อยที่สุด หรือไม่ปฏิบัติ เลย
	6	5	4	3	2	1
ชยัน						
1. มีความพยายามที่จะให้ผลการเรียนของตนดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้
1.1 ส่งการบ้านและรายงานตรงเวลา
1.2 ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากที่ได้เรียนในห้องเรียน
1.3 เรียนวิชาต่างๆ ด้วยความตั้งใจ
2. ช่วยทำงานส่วนรวมของโรงเรียน / ชุมชน
3. ใช้เวลาว่างหลังเลิกเรียนให้เป็นประโยชน์ เช่น อ่านหนังสือ ทำกิจกรรมชมรม
4. เมื่อได้รับมอบหมายงาน จะทำงานให้เสร็จเร็วและมีคุณภาพมากที่สุด
5. ค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ
เหตุใดนักเรียนจึงมีระดับการปฏิบัติดังข้างต้น และความชยันข้างต้นนี้มีผลต่อการเรียนของนักเรียนอย่างไร						
.....						
.....						
.....						
.....						

ข้อความ	ระดับของการปฏิบัติ					
	มากที่สุด	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	น้อยที่สุด หรือไม่ปฏิบัติ เลย
	6	5	4	3	2	1
มีน้ำใจ						
1. ช่วยเหลืองานครู และงานโรงเรียนด้วยความเต็มใจ
2. บริจาคเงิน หรือสิ่งของ เพื่อทำบุญ หรือช่วยเหลือผู้ประสบภัย
3. ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือเพื่อนในเรื่องที่ตนมีความรู้ และเป็นประโยชน์ต่อเพื่อน
4. ไม่นิ่งเฉยเมื่อมีผู้อื่นขอความช่วยเหลือ
5. แสดงความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น โดยปราศจากความอิจฉา
6. ซื่อซนมาแบ่งเพื่อน
7. ให้กำลังใจแก่ผู้อื่นเมื่อเขาท้อแท้ เสียใจ ไม่พุดจาในแง่ลบ
8. ร่าเริง ยิ้มแย้ม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

เหตุใดนักเรียนจึงปฏิบัติดังข้างต้น และการมีน้ำใจเช่นนี้ส่งผลต่อผู้ปกครอง/ครู/เพื่อนของนักเรียนอย่างไร						
.....						
.....						
.....						
.....						
.....						

ตอนที่ 3 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างด้านขวามือที่ตรงกับความรู้สึก อารมณ์ หรือการ แสดงออกของนักเรียน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

จริงมาก หมายถึง นักเรียนมีลักษณะเช่นนั้นเกือบตลอดเวลา เสมอๆ
 ค่อนข้างจริง หมายถึง นักเรียนมีลักษณะเช่นนั้นบ่อยมาก
 จริงบางครั้ง หมายถึง นักเรียนมีลักษณะเช่นนั้น แต่ไม่บ่อยนัก
 ไม่จริง หมายถึง นักเรียนไม่มีลักษณะเช่นนั้นเลย

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			
	จริงมาก	ค่อนข้างจริง	จริงบางครั้ง	ไม่จริง
1. เวลาโกรธหรือไม่สบายใจ ฉันรับรู้ได้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับฉัน				
2. ฉันบอกไม่ได้ว่าอะไรทำให้ฉันรู้สึกโกรธ				
3. เมื่อถูกขัดใจ ฉันมักรู้สึกหงุดหงิดจนควบคุมอารมณ์ไม่ได้				
4. ฉันสามารถคอยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พอใจ				
5. ฉันมักมีปฏิกิริยาโต้ตอบรุนแรงต่อปัญหาเพียงเล็กน้อย				
6. เมื่อถูกบังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่ชอบ ฉันจะอธิบายเหตุผลจนผู้อื่น ยอมรับได้				
7. ฉันสังเกตได้เมื่อคนใกล้ชิดมีอารมณ์เปลี่ยนแปลง				
8. ฉันไม่สนใจกับความทุกข์ของผู้อื่นที่ฉันไม่รู้จัก				
9. ฉันไม่ยอมรับในสิ่งที่ผู้อื่นทำต่างจากที่ฉันคิด				
10. ฉันยอมรับได้ว่าผู้อื่นก็อาจมีเหตุผลที่จะไม่พอใจการกระทำ ของฉัน				
11. ฉันรู้สึกว่าผู้อื่นชอบเรียกร้องความสนใจมากเกินไป				
12. แม้จะมีภาระมากที่ต้องทำฉันก็ยินดีรับฟังความทุกข์ของ ผู้อื่นที่ต้องการความช่วยเหลือ				
13. เป็นเรื่องธรรมดาที่จะเอาเปรียบผู้อื่นเมื่อมีโอกาส				
14. ฉันเห็นคุณค่าในน้ำใจที่ผู้อื่นมีต่อฉัน				

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			
	จริงมาก	ค่อนข้างจริง	จริงบ้างครึ่ง	ไม่จริง
15. เมื่อทำผิดฉันสามารถกล่าวคำ “ขอโทษ” ผู้อื่นได้				
16. ฉันยอมรับข้อผิดพลาดของผู้อื่นได้ง่าย				
17. ถึงแม้จะต้องเสียประโยชน์ส่วนตัวไปบ้าง ฉันก็ยินดีที่จะทำเพื่อส่วนรวม				
18. ฉันรู้สึกลำบากใจในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อผู้อื่น				
19. ฉันไม่รู้ว่าฉันเก่งเรื่องอะไร				
20. แม้จะเป็นงานยาก ฉันก็มั่นใจว่าสามารถทำได้				
21. เมื่อทำสิ่งใดไม่สำเร็จ ฉันรู้สึกหมดกำลังใจ				
22. ฉันรู้สึกมีคุณค่าเมื่อได้ทำสิ่งต่างๆ อย่างเต็มความสามารถ				
23. เมื่อต้องเผชิญกับอุปสรรคและความผิดหวัง ฉันก็จะไม่ยอมแพ้				
24. เมื่อเริ่มทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ฉันมักทำต่อไปไม่สำเร็จ				
25. ฉันพยายามหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาโดยไม่คิดเอาเองตามใจชอบ				
26. บ่อยครั้งที่ฉันไม่รู้ว่าอะไรทำให้ฉันไม่มีความสุข				
27. ฉันรู้สึกว่าการตัดสินใจแก้ปัญหาเป็นเรื่องยากสำหรับฉัน				
28. เมื่อต้องทำอะไรหลายอย่างในเวลาเดียวกันฉันตัดสินใจได้ว่าจะทำอะไรก่อนหลัง				
29. ฉันลำบากใจเมื่อต้องอยู่กับคนแปลกหน้าหรือคนที่ไม่คุ้นเคย				
30. ฉันทนไม่ได้เมื่อต้องอยู่ในสังคมที่มีกฎระเบียบขัดกับความเคยชินของฉัน				
31. ฉันทำความรู้จักผู้อื่นได้ง่าย				
32. ฉันมีเพื่อนสนิทหลายคนที่คบกันมานาน				
33. ฉันไม่กล้าบอกความต้องการของฉันให้ผู้อื่นรู้				
34. ฉันทำในสิ่งที่ต้องการโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน				

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			
	จริงมาก	ค่อนข้างจริง	จริงบ้างครึ่ง	ไม่จริง
35. เป็นการยากสำหรับฉันที่จะโต้แย้งกับผู้อื่น แม้จะมีเหตุผลเพียงพอ				
36. เมื่อไม่เห็นด้วยกับผู้อื่น ฉันสามารถอธิบายเหตุผลที่เขายอมรับได้				
37. ฉันรู้สึกด้อยกว่าผู้อื่น				
38. ฉันทำหน้าที่ได้ดี ไม่ว่าจะอยู่ในบทบาทใด				
39. ฉันสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ดีที่สุด				
40. ฉันไม่มั่นใจในการทำงานที่ยากลำบาก				
41. แม้จะสถานการณ์จะเลวร้าย ฉันก็มีความหวังว่าจะดีขึ้น				
42. ทุกปัญหามักมีทางออกเสมอ				
43. เมื่อมีเรื่องที่ทำให้เครียด ฉันมักปรับเปลี่ยนให้เป็นเรื่องผ่อนคลายหรือสนุกสนานได้				
44. ฉันสนุกสนานทุกครั้งกับกิจกรรมในวันสุดสัปดาห์ และวันหยุดพักผ่อน				
45. ฉันรู้สึกไม่พอใจที่ผู้อื่นได้รับสิ่งดีๆ มากกว่าฉัน				
46. ฉันพอใจกับสิ่งที่ฉันเป็นอยู่				
47. ฉันไม่รู้ว่าทำอะไรทำ เมื่อรู้สึกเบื่อหน่าย				
48. เมื่อว่างเว้นจากภาระหน้าที่ ฉันจะทำในสิ่งที่ฉันชอบ				
49. เมื่อรู้สึกไม่สบายใจ ฉันมีวิธีผ่อนคลายอารมณ์ได้				
50. ฉันสามารถผ่อนคลายตนเองได้ แม้จะเหน็ดเหนื่อยจากภาระหน้าที่				
51. ฉันไม่สามารถทำให้เป็นสุขได้ จนกว่าจะได้ทุกสิ่งที่ต้องการ				
52. ฉันมักท้อใจกับเรื่องเล็กๆ น้อยๆ ที่เกิดขึ้นเสมอ				

ที่มา : กรมสุขภาพจิต. 2545. แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์. กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข.

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวอัจฉิมา เชาวนดี เกิดวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2527 ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะครุศาสตร์ วิชาเอกภาษาไทย และสังคมศึกษา (เกียรตินิยมอันดับ 2) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2549 จากนั้นจึงเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทที่คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีเดียวกัน



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย